

ANORA

Vastuullisuusraportti 2023

Johdanto

Anoran visiona on olla Pohjoismaiden johtava viinien ja väkevien alkoholijuomien tarjoaja, joka luo kasvua vastuullisuuden kautta. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi olemme sitoutuneet vuoteen 2030 ulottuvaan kattavaan vastuullisuustiekarttaan. Haluamme Anoran vastuullisuuskäytäntöjen toimivan esimerkkinä koko alallemme tämän vuosikymmenen loppuun mennessä.

Näemme itsemme alan edelläkävijöinä. Valmistamme juomamme pohjoismaisella, vastuullisella tavalla. Olemme Koskenkorvan tislaamossa investoineet yli vuosikymmenen ajan viljapohjaisten alkoholijuomien tislaamiseen kiertotalouden periaatteiden mukaisesti. Pakkaamme tuotteemme ilmastoystävällisiin pakkauksiin ja vähennämme kuljetuspäästöjä pakkaamalla viinimme lähellä markkinoita, joilla ne myydään. Tarjoamme kuluttajille laajan valikoiman alkoholittomia ja vähäalkoholisia tuotteita vastuullisen juomakulttuurin tukemiseksi.

Vuonna 2023 otimme tärkeitä askelia vastuullisuustyösämme. Yksi kohokohta oli ihmisoikeuksiin ja toimitusketjumme keskittynyt laaja-alainen työ, johon sisältyi koko arvoketjumme kattava ihmisoikeusarviointi, ihmisoikeus-sitoumus, vastuullisen hankinnan periaatteet, toimittajien itsearviointikysely, vastuullisuus- ja ihmisoikeuskoulutus työntekijöillemme sekä kenttäopas toimittajavierailuja varten.

Anora on reagoinut ja valmistautunut ennakoivasti vastuullisuustyöhömme vaikuttavaan tulevaan lainsäädäntöön sekä omassa toiminnassaan että toimitusketjussaan. EU:n kestävyysraportointidirektiivin (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) mukaiset raportointivaatimukset tulivat voimaan tammikuussa 2024. Osa näistä pakollisista raportointivaatimuksista on jo huomioitu tässä vuoden

2023 vastuullisuusraportissamme. Vuoden 2023 raportointikauteemme on vaikuttanut myös heinäkuussa 2022 voimaan tullut Norjan avoimuuslaki.

Olemme keskittyneet myös EU:n suunniteltuun yritysten kestäväää toimintaa koskevaan huolellisuusvelvoitteeseen (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD), joka toteutuessaan asettaisi yrityksille velvoitteita lieventää negatiivista vaikutustaan ihmisoikeuksiin ja ympäristöön. Näemme yhteisen sääntelyn myönteisenä yrityksille. Seuraamme edelleen keskustelua yritysvastuuta koskevista paikallisista tai EU:n laajuisista uusista säädöksistä ja valmistaudumme niihin.

Vuonna 2023 käytimme myös aikaa ja resursseja valmistautuessamme päätökseen Euroopan komission uudesta ehdotuksesta, joka koskee pakkausten ja pakkausjätteiden sääntelyä. Toteutuessaan se korvaisi nykyisen pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin. Jos ehdotus hyväksytään vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla tehtävässä päätöksessä, sillä arvioidaan olevan merkittävä vaikutus Anoran tulevaan toimintaan.

Anoran vastuullisuustiekartta on jaettu kolmeen painopistealueeseen: planeettaan, ihmisiin ja tuotteeseen. Se on laadittu kattamaan kaikki vastuullisuuden osatekijät ja myös tukemaan vahvuuksiamme. Tiekartta perustuu aiempaan työhömme ja vastuullisuusinvestointeihin, joita Anora on tehnyt viimeisen vuosikymmenen aikana.

Osana kunnianhimoista vastuullisuustiekarttaa Anora toimitti loppuvuodesta 2023 tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteen Science Based Targets -aloitteen (SBTi) validoitavaksi. Pyrimme edelleen hiilineutraaliin tuotantoon ilman kompensatioita Koskenkorvan tislaamalla vuonna 2026 ja kaikilla tuotantolaitoksillamme vuoteen 2030 mennessä.

Vuonna 2023 päivitimme eettiset periaatteemme, julkaisimme uudet toimittajille suunnatut uudet eettiset periaatteet ja kehityimme kolmessa ESG-luokituksessa; Sustanalyticsissa, EcoVadisissa ja S&P Globalissa. Koskenkorvan tislaamossa siirryimme vuoden 2023 alussa 100-prosenttisesti uusiutuvaan sähköön, ja Anora vähensi oman toimintansa fossiilisia CO₂-päästöjä 21 prosenttia vuonna 2023.

Vastuullisuustiekartan mukaisesti pyrimme edelleen kehittämään työtämme luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi ja tuemme ohran uudistavaa viljelyä. Ohra on viljapohjaisten tuotteidemme tärkein raaka-aine. Ohran uudistavalla viljelyllä on merkittävä vaikutus maankäytön päästöihin, sillä ostamme vuosittain noin 180 miljoonaa kiloa ohraa. Vuonna 2023 teimme sopimuksia noin 2,3 miljoonan kilon uudistavasti viljellyn ohran ostamisesta, mikä oli merkittävästi edellisvuotta (0,056 miljoonaa kiloa) enemmän.

Jatkamme reilun, turvallisen ja inklusiivisen työn kehittämistä maailmanlaajuisessa toimitusketjussamme ja omissa toiminnoissamme. Kaikessa omassa tuotannossamme olemme jo vuosia rakentaneet turvallista työkuultuuria, jota vahvistetaan jatkuvasti matkalla kohti vuotta 2030.

Tiekarttamme mukaisesti haluamme johtaa siirtymää ilmastoystävällisiin pakkauksiin. Tavoittemme on, että kaikki pakkauksemme ovat vuoteen 2030 mennessä kevyitä, lähes sataprocenttisesti kierrätettäviä ja valmistettu sertifioiduista lähteistä peräisin olevista tai kierrätetyistä materiaaleista.

Vastuullisuustyömme tulokset on kuvattu yksityiskohtaisemmin tässä raportissa.

Tervetuloa vuoden 2023 vastuullisraporttimme pariin.

” Vuonna 2023 toimitimme tieteeseen perustuvat päästövähennystavoittemme validoitavaksi.”

Petra Gräsbeck,
viestintä- ja
vastuullisuusjohtaja

Vastuullisuustiekartta

HIILINEUTRAALI

tuotanto ilman
kompensatioita

KIERTO- TALOUTEEN

perustuva tuotanto

UUDISTAVA

viljely

REILU JA TURVALLINEN

työpaikka ja arvoketju

VASTUULLINEN JUOMAKULTTUURI

matala-alkoholiset ja
alkoholittomat tuotteet

YMPÄRISTÖ- YSTÄVÄLLISET

pakkaukset

Sitoumukset, sidosryhmä-yhteistyö ja ESG-luokitukset

Vastuullisuutta tukevat sitouksemme

Anora on ollut vuoden 2022 lopusta lähtien mukana YK:n Global Compact -aloitteessa, joka on maailman suurin vapaaehtoinen yritysvastuualoite. YK:n Global Compact -hankkeeseen liittymällä olemme voineet yhdenmukaistaa tämänhetkiset ja tulevat strategiamme ja toimintomme muun muassa yleisesti tunnustettujen ympäristö-, työ- ja ihmisoikeusperiaatteita koskevien toimenpiteiden kanssa. Sen ansiosta voimme muutoinkin tehostaa edelleen vuoteen 2030 ulottuvassa vastuullisuustiekartassamme hahmoteltua vastuullisuustyötämme.

Vuonna 2022 sitouduimme liittymään Science Based Targets -aloitteeseen (SBTi). SBTi on maailmanlaajuisesti tunnustettu organisaatio, joka kannustaa yrityksiä siirtymään kohti hiilidioksidipäästötöntä taloutta määrittelemällä ja edistämällä parhaita käytäntöjä tieteeseen perustuvien päästövähennystavoitteiden asettamisessa. Aloitteeseen liittyminen auttaa meitä asettamaan optimitavoitetasot päästövähennyksillemme

kaikissa päästöluokissa. Toimitimme tavoitteemme SBTi:lle validoitavaksi joulukuussa 2023. Odotamme, että SBTi vahvistaa tavoitteemme vuoden 2024 aikana, jotta varmistumme että ehdotetut tavoitteemme ovat varmasti tieteellisesti asianmukaisia ja linjassa maailmanlaajuisten ilmastotavoitteiden kanssa. SBTi:n kattavassa arviointiprosessissa selvitetään ehdotettujen tavoitteiden uskottavuus ja kunnianhimo.

Anora on amfori BSCI:n jäsen ja hyväksynyt amfori BSCI:n eettiset periaatteet toiminnossaan. amfori on aloite, jonka tavoitteena on parantaa työolosuhteita toimitusketjussa. Anora tukee useita sosiaalisia sertifikaatteja, kuten Reilu kauppa ja Fair for Life. Lisäksi Anora jatkaa yhteistyötään Baltic Sea Action Groupin (BSAG) ja ProAgrian kanssa uudistaviin viljelykäytäntöihin liittyvissä asioissa.

Sidosryhmäyhteistyö

Anoran sidosryhmiä ovat sijoittajat, omistajat, suomalaiset ohranviljelijät, asiakkaat, toimittajat, päämiehet, yksityiset sijoittajat ja viranomaiset. Osana vuoden 2022 olennaisuusanalyysiamme teimme kaikkien ulkoisten sidosryhmiemme parissa syvähaastatteluja ja avoimen kyselyn. Olennaisuusarviointia uudistettiin ja päivitettiin vuonna 2023. Tulosten mukaan Anoran katsotaan olevan merkittävä toimija, jolla on potentiaalia olla alansa edelläkävijä vastuullisuudessa ja vaikuttaa asioihin myönteisesti. Sidosryhmien odotukset liittyivät kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen koko toimitusketjussa, konkreettisiin tekoihin vastuullisuusasioissa, saavutuksista kertomiseen ja läpinäkyvyyteen niiden tavoitteiden osalta, joita ei ole vielä saavutettu.

Vuonna 2023 osallistuimme useisiin alan työryhmiin pohjoismaisten alkoholimonopoliensa kanssa ja jatkamme tiivistä keskustelua vastuullisuuskysymyksistä monopoliensa vastuullisuustiimien kanssa.

Pyrimme palvelemaan kansallisia ja kansainvälisiä medioita proaktiivisesti, avoimesti ja läpinäkyvästi. Anoraa seuraavat lähinnä suomalaiset tiedotusvälineet ja kansainvälisen juoma-alan julkaisut. Tarjoamme tietoa toiminnastamme lehdistötiedottein sekä infotilaisuuksien ja haastattelumahdollisuuksien muodossa. Haluamme vastata kaikkien sidosryhmiemme tiedon tarpeeseen sosiaalisen median välityksellä. LinkedIn on pääasiallinen sosiaalisen median kanavamme, jossa jaamme säännöllistä ja monipuolista tietoa yhtiöön liittyvistä aiheista, kuten vastuullisuudesta, arvoistamme, yrityskulttuuristamme ja tarjoamistamme uramahdollisuuksista, vastuullisesta juomakulttuurista ja taloudellisesta tilastamme.

Tarjoamme myös tietoa esimerkiksi talousraporteistamme muun muassa videoiden muodossa. Muiden viranomaisten kanssa pidämme kaikilla markkinoillamme tiiviisti yhteyttä muun muassa tuote- ja alkoholimarkkinointisäännöksistä.

Osallistumme myös alan yhteistyöhön ja keskusteluun Ruotsissa SVL:n (Sprit & Vinleverantörsföreningen), Norjassa VBF:n (Vin- og brennevinleverandørenes forening) sekä Suomessa Elintarviketeollisuusliitto ETL:n ja Suomen alkoholijuomakauppa ry:n (SAJK) kautta.

ESG-luokituksemme vuonna 2023

Anora osallistui vuonna 2023 viiteen ESG- eli ympäristö-, yhteiskuntavastuu- ja hallintotapa-aiheiseen arviointiin, joita suorittivat EcoVadis, S&P Global Corporate Sustainability Assessment (CSA), Sustainalytics, CDP Climate Change ja MSCI ESG Rating.

Anora sai EcoVadisin yhteiskuntavastuuta mittaavassa arvioinnissa Gold Medal -luokituksen helmikuussa 2024. Anoran pisteet olivat 74/100 (68/100), ja Anora ylsi arviointien yhtiöiden parhaaseen viiteen prosenttiin (prosenttipiste 97). Anora on saanut Gold Medal -luokituksen myös kolmessa aikaisemmassa EcoVadisin arvioinnissa. EcoVadisin raportti korosti vahvuutena Anoran edistynyttä hallintajärjestelmää niin ympäristöasioissa kuin työ- ja ihmisoikeusaiheissa, ja pistemäärämme olikin korkein, 90/100 (80/100), arvioinnin ympäristöaiheita koskevassa osuudessa sekä 80/100 (70/100) työ- ja ihmisoikeusosuudessa. EcoVadisin raportin mainitsemia kehityskohteita olivat esimerkiksi vastuullisuusraportin ulkoinen varmennus sekä raportoinnin selkeyttäminen vastuullisuustoimenpiteiden ja mittareiden kattavuudessa koko yhtiössä.

Anoran S&P Global ESG -luokitus vuodelle 2023 julkaistiin 16.2.2024, ja Anora sai 49 (39) pistettä, eli parannusta oli 10 pistettä edellisvuoteen verrattuna. Vertaisryhmässämme, joka koostuu 98 juomayrityksestä, keskimääräinen pistemäärä oli 29 (28) pistettä, ja Anora oli tässä ryhmässä parhaan neljänneksen joukossa. S&P Global ESG-luokitus arvioi yrityksen suoriutumista ja hallintaa olennaisten ESG-riskien, -mahdollisuuksien ja -vaikutusten osalta, perustuen yrityksen raportteihin, media- ja sidosryhmäanalyysiin sekä mallinnusmenetelmiin.

Morningstar Sustainalytics antoi Anoralle 28.3.2023 ESG-riskiluokituksen 22,7 ja arvioi Anoran olevan keskitason riskin tasolla ESG-tekijöiden aiheuttamien olennaisten taloudellisten vaikutusten osalta. Tämä on parannus verrattuna edelliseen arviointiin, jossa Anoran arvioitiin kuuluvan korkean riskin luokkaan 30,2 pisteellä. Tavoitteemme on päästä arvioinnissa matalan riskin (10–20) luokkaan. Sustainalyticsin ESG-luokituksemme sisältyy myös suoritusperusteiseen osakepalkkiojärjestelmäämme (PSP) 2023–2025.

Anora sai ensimmäisen CDP:n ilmastonmuutokseen liittyvän luokituksensa vuodelta 2023 6. helmikuuta 2024. Anora sai luokituksen B (asteikolla A–D-), joka osoittaa koordinoitua toimintaa ilmastoasioissa. Pistemäärä on samalla tasolla Euroopan keskiarvon (B) kanssa sekä elintarvike- ja juomateollisuuden keskiarvoa (B-) parempi. CDP on voittoa tavoittelematon organisaatio, joka ylläpitää maailmanlaajuisia raportointialustaa, jonka kautta yritykset ja kaupungit voivat raportoida ympäristövaikutuksistaan.

Anora on saanut keväällä 2023 viimeisimmän MSCI ESG-luokituksensa, BBB (asteikolla AAA–CCC), mikä on asteikon keskitasolla. MSCI arvioi yrityksiä huomioiden toimialan arvioinnissaan ja keskittyen yrityksen liiketoimintamallin kannalta tärkeimpiin kysymyksiin.

Anoran arvoketju

Toimitusketju

Viinit

Tuomme sekä päämiestemme että Anoran omien brändien viinejä, ja hankinta kohdistuu kaikkiin viinialueisiin ja -tyyleihin sekä hintasegmentteihin suurista kansainvälisistä viiniyhtiöistä pieniin perheomisteisiin tuottajiin.

Viiniä hankitaan yli 35 maasta

Ohra

Suomessa viljelty ohra on yksi tärkeimmistä raaka-aineistamme viljaviinoissa, teknisessä etanolissa, ohratärkkelyksessä ja rehuraaka-aineissa. Ohran uudistavan viljelyn edistäminen on yksi vastuullisuutta koskevista päätavoitteistamme.

Vuosittain käytetään yli 180 miljoonaa kiloa suomalaista ohraa

Muut materiaalit

Hankimme raaka-aineita esimerkiksi lasi-, muovi- ja hanapakkauksiimme varten sekä mausteita ja muita ainesosia juomatuotantoamme varten.

Vuoteen 2030 mennessä 100 prosenttia pakkauksistamme on valmistettu sertifioiduista tai kierrätetyistä raaka-aineista

Anoran omat toiminnot

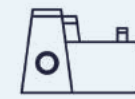
Segmentit - Wine, Spirits ja Anora Industrial

Kuluttajatutkimus, innovaatiot ja tuotekehitys

Kehitämme jatkuvasti tarjontaamme ja luomme uusia innovaatioita keskittyen kuluttajalähtöisyyteen, erilaisiin tilanteisiin ja vastuullisuuteen. Kehitämme myös uusia innovaatioita kiertotalouden soveltamisesta teollisen tuotantomme sivuvirroista.

Yli 100 uutuuslansseerausta vuosittain

Tislaus, kypsytytys ja sekoitus

Anoran ainutlaatuiset tuotantolaitokset ovat erikoistuneet eri väkevien alkoholijuomien tislaukseen ja kypsytykseen Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Tislaamomme Koskenkorvalla on esimerkki huipputason laadusta, vastuullisuudesta ja innovaatiosta.

Tislaustuotanto yli 28 miljoonaa litraa vuonna 2023

Hiilineutraali Koskenkorvan tislaamo vuoden 2026 aikana

Pullotus ja pakkaus

Tarjoamme ensiluokkaisissa viinien ja väkevien alkoholijuomien pullottamoissamme kilpailukykyisiä palveluita asiakkaillemme. Olemme ilmastoystävällisten pakkausten markkinajohtaja Pohjoismaissa.

Yli 136 miljoonaa litraa pullotettu vuonna 2023

Jopa 72 %:n vähennys tuotteen päästöissä kun se pakataan lähellä kohdemarkkinia

Logistiikka ja varastointi

Tarjoamme asiakkaillemme tehokkaita logistiikka- ja varastointipalveluita päälogistiikka-keskuksissamme Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Osuutemme Pohjoismaiden monopolien kaikista kuljetuksista on yli 20 %.

238 miljoonaa litraa kuljetettu vuonna 2023

Asiakkaat

Myymme ja markkinoimme tuotteitamme asiakkaillemme vastuullisesti alkoholimonopoliin kautta, vähittäiskaupassa, anniskelumarkkinoilla, matkustajamyynnissä sekä yli 30 maahan suuntautuvassa viennissä. Teollisuustuotteitamme, teknisiä etanoleja ja tärkkelystä, myydään eri teollisuusaloille lääketeollisuudesta ja terveydenhuoltoalasta kemikaali- ja teknokemian aloille.

Suurin viinin ja väkevien alkoholijuomien tuottaja Pohjoismaissa.

Markkinajohtaja maalämmön lämmitysnesteissä.

Kuluttajat

Palkitut ja vastuulliset brändimme vastaavat pohjoismaisten kuluttajien mieltymyksiä. Tuemme moderneja elämäntapavalintoja alkoholittomien ja matala-alkoholisten juomien (NoLo) tuotevalikoimalla sekä edistämällä vastuullista juomakulttuuria.

Ensimmäinen alkoholiton versio Blossan vuosikertaglogistia lanseerattiin vuonna 2023.

Planeetta

Anoran vastuullisuustiekartan Planeetta-teema keskittyy ilmastoon ja ympäristöön liittyviin aiheisiin, kuten uudistavaan viljelyyn, hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen, kiertotalouden edistämiseen ja luonnon monimuotoisuuden suojeluun. Planeetta-teeman kolme ensisijaista tavoitettamme:

- Parannamme kiertotaloutta vähentämällä jäteveden määrää 20 prosentilla, nostamalla jätteen kierrätysasteen 90 prosenttiin ja vähentämällä kaatopaikkajätteen nollaan vuoteen 2030 mennessä.
- Koskenkorvan tislaamon tuotanto on hiilineutraalia vuonna 2026, ja kaikki oma tuotantomme on hiilineutraalia vuoteen 2030 mennessä – ilman hiilikompensatioita.
- Tuemme uudistavaa viljelyä ja lisäämme uudistavasti viljelyn ohran osuuden 30 prosenttiin omissa viljaviinapohjaisissa tuotteissamme vuoteen 2030 mennessä.

Lisäksi olemme sitoutuneet asettamaan tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteet ja toimittaneet tavoitteemme SBTi:lle validoitavaksi joulukuussa 2023. Tavoitteemme on vähentää kokonaispäästöjämme lyhyellä tähtäimellä 42 prosenttia ja pitkällä tähtäimellä 90 prosenttia (sisältäen Scope 1–2 päästöt ja Scope 3 -päästöt, jotka ovat peräisin ostetuista tavaroista ja palveluista sekä tuotantoketjun alkupään ja loppupään kuljetuksesta ja jakelusta). Pyrimme myös vähentämään metsän ja maan käytöstä (Forest, Land and Agriculture, FLAG) syntyviä päästöjä 30,3 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Osana vastuullisuustiekarttamme olemme myös yhdenmukaistaneet toimintomme erityisesti viiden YK:n Kestävän Kehityksen tavoitteen (SDGt) kanssa. Planeetta-teeman osalta olemme linjanneet toimintamme SDG 6:n (Puhdas vesi ja sanitaatio), SDG 12:n (Vastuullista kuluttamista), SDG 13:n (Ilmastotekoja) ja SDG 15:n (Maanpäällinen elämä) mukaiseksi.

Lisätietoja SDG-tavoitteistamme muita kuin taloudellisia tietoja koskevassa osiossa hallituksen toimintakertomuksessa [sivulla 34](#).

Planeetta

Ympäristövaikutukset ja vaikutusten hallinta

Katsaus vuoteen 2023

Planeetta-toimenpiteiden keskiössä oli vuonna 2023 erityisesti kolme teemaa. Ensinnäkin energiankulutuksen ja hiilidioksidipäästöjemme vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet määriteltiin kriittisen tärkeäksi osaksi toimintojamme. Yksi kohokohdista oli Koskenkorvan tislaamo, missä siirryimme vuoden alussa käyttämään 100-prosenttisesti uusiutuvaa sähköä, millä on merkittävä vaikutus Anoran Scope 2 -päästöluokan fossiilisten päästöjen vähentämiseen. Lisäksi Koskenkorvan tislaamossa otettiin testikäyttöön prosessivesilämpöpumppu. Kun lämpöpumppu saadaan täysin käyttöön, sen on tarkoitus vähentää tislaamon tarvitsemää höyryntuotantoa 10 prosenttia ja täten myös vähentää polttoaineen kulutusta.

Yksi erityinen haaste vuonna 2023 liittyi vuoden 2022 tavoin ohran keskimääräistä korkeampaan hintaan ja heikompaan saatavuuteen. Tämän seurauksena Koskenkorvan tislaamon käyntinopeutta laskettiin, mikä johti alhaisempaan energiaomavaraisuuskapasiteettiin kuin useimpina aiempina vuosina. Alhainen omavaraisuus lisäsi tarvetta fossiilisille polttoaineille tislaamon voimanlähteenä samoissa määrin kuin vuonna 2022.

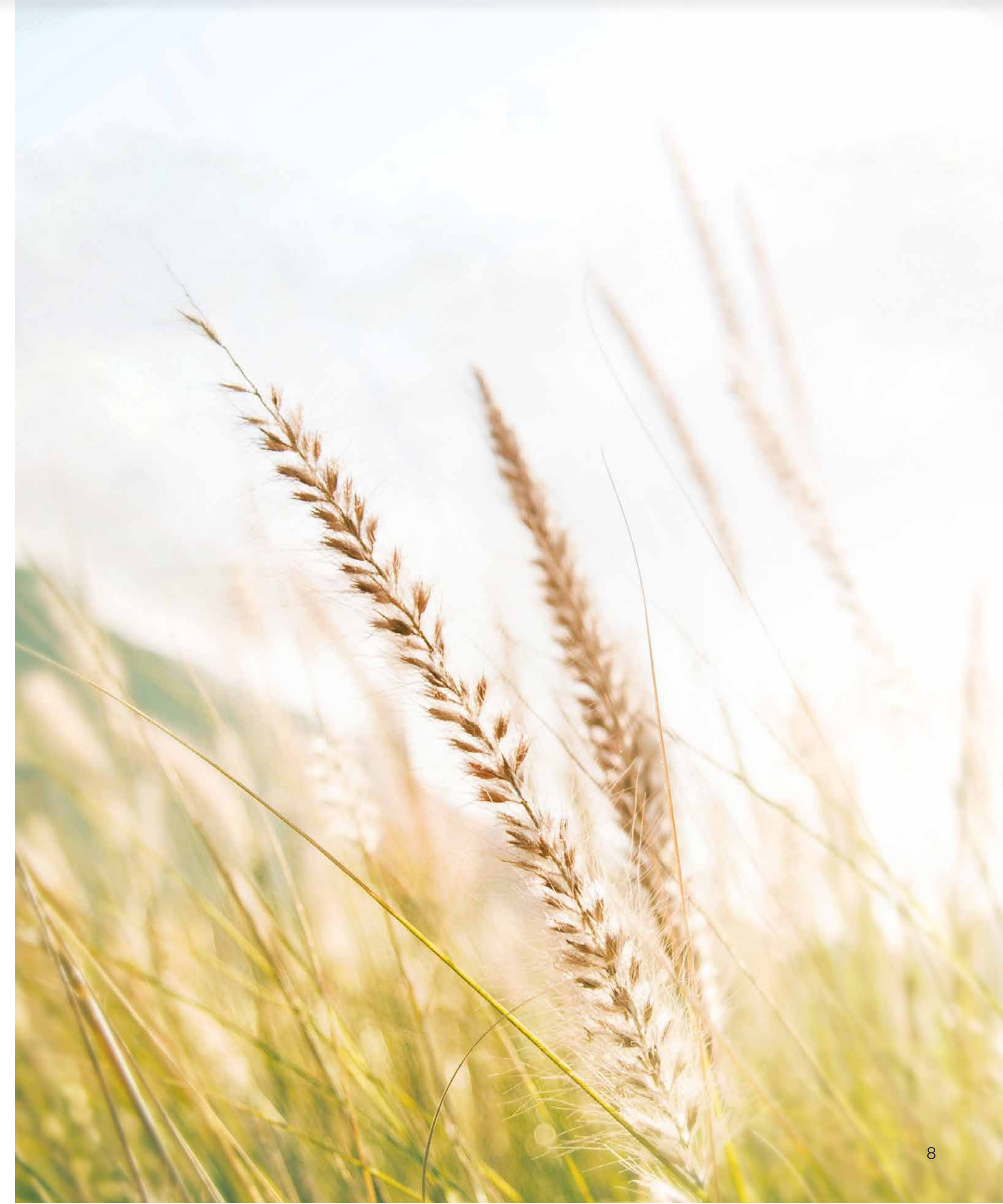
Toinen vuoden 2023 ensisijainen painopisteemme oli uudistavaan viljelyyn liittyvän tietoisuuden lisääminen ja sitä koskevan sitoutumisemme laajentaminen. Vuonna 2023 teimme sopimuksia yli 2,3 (0,056) miljoonan uudistavasti viljellyn ohrakilon ostamisesta 19 (2) viljelijältä.

Kolmanneksi valmistaudumme EU:n tuleviin lainsäädäntöihin, jotka vaikuttavat Planeetta-teeman mukaisiin toimintoihimme, ja toimimaan niiden mukaisesti.

Anora mittaa energiaan, veteen, jäteveteen ja jätteisiin liittyviä mittareita sekä laatukustannuksia yhdenmukaisesti kaikissa toimipaikoissaan (joitain poikkeuksia Globus Winen osalta lukuun ottamatta). Vuoden 2023 aikana tehtiin säännöllisesti sisäisiä ympäristöauditointeja.

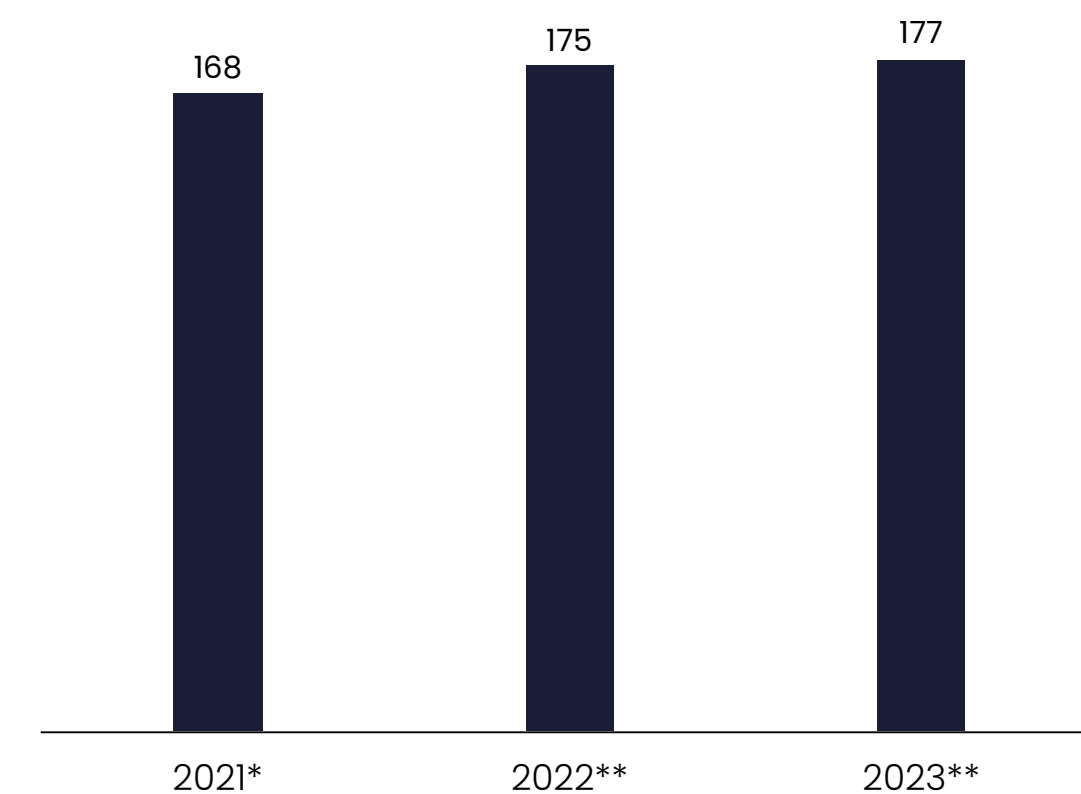
Edistymisemme ilmastonmuutoksen hillitsemisessä

Vuonna 2022 Anora raportoi ensi kertaa koko arvoketjunsaa (Scope1–3 -päästöt) perustuen vuoden 2021 tietoihin. Analyysi paljasti, että suurin osa päästöistä on peräisin arvoketjusta (Scope 3). Merkittävin päästöjen lähde on ostetut tavarat ja palvelut, eli ohra, viinit ja pakkaukset. Päästöistä alle 10 prosenttia on peräisin Anoran omasta toiminnasta (Scope 1–2 -päästöt). Tutustu tarkemmin laskelmiimme [sivulla 70](#).

Päivitimme vuonna 2023 vuoden 2021 perustason laskelmat, jotta voisimme asettaa päästövähennystavoitteet Science-Based Targets (SBTi) -aloitteen mukaisesti. Tässä yhteydessä lisäsimme lukuihin Globus Winen tiedot sekä laskimme maan ja metsän käyttöön liittyvät päästöt ja tavoitteet. Joulukuussa 2023 Anora toimitti tavoitteensa SBTi:lle tarkistettavaksi, ja odotamme validoinnin tulosta vuoden 2024 aikana. Vuonna 2024 Anora keskittyy luomaan suunnitelman hiilestä irtautumiseksi, jotta Scope 3 -päästöt sekä maan ja metsän käytöstä aiheutuvat päästöt vähenevät tavoitteiden mukaisesti.

Energian kokonaiskulutus (Scope 1 ja 2) GWh

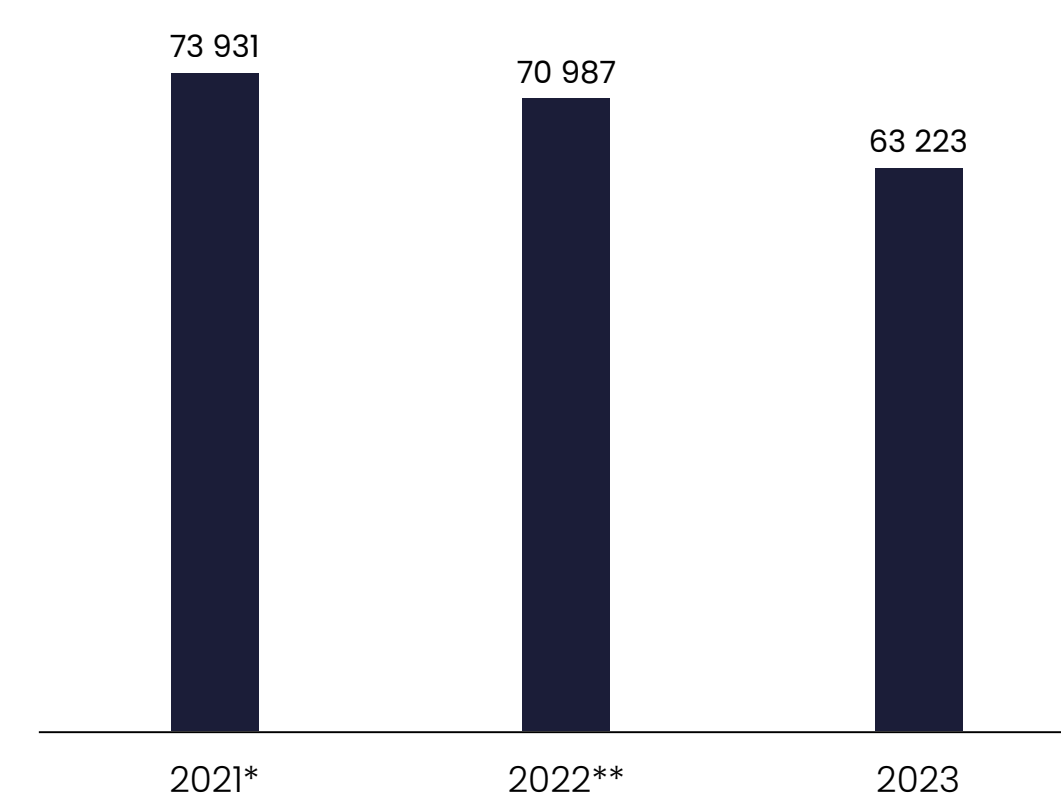
* Ex-Altian ja Ex-Arcuksen 2021 luvut on yhdistetty.

** Sisältää Globus Winen koko vuoden datan, sekä Anoran ajoneuvojen polttoaineen kulutuksen, joka ei ole sisällynyt 2021 lukuihin.

SBTi:lle toimittamamme sitoumukset koskivat seuraavia tavoitteita:

- **Lähiajan tavoitteet:** Anora sitoutuu vähentämään absoluuttisia Scope 1–2 -päästöjä ja Scope 3 -päästöjä ostetuista tavaroista ja palveluista sekä tuotantoketjun alkupään ja loppupään kuljetuksesta ja jakelusta vuoteen 2030 mennessä 42 prosenttia verrattuna vuoden 2021 perustasaan.
- **Pitkän aikavälin tavoitteet:** Anora sitoutuu vähentämään absoluuttisia Scope 1–2 -päästöjä ja Scope 3 -päästöjä ostetuista tavaroista ja palveluista sekä tuotantoketjun alkupään ja loppupään kuljetuksesta ja jakelusta vuoteen 2050 mennessä 90 prosenttia verrattuna vuoden 2021 perustasaan.

Kokonaishiilidioksidipäästöt (Scope 1 ja 2) biogeeniset ja fossiiliset t CO₂ ekvivalenttipäästöt

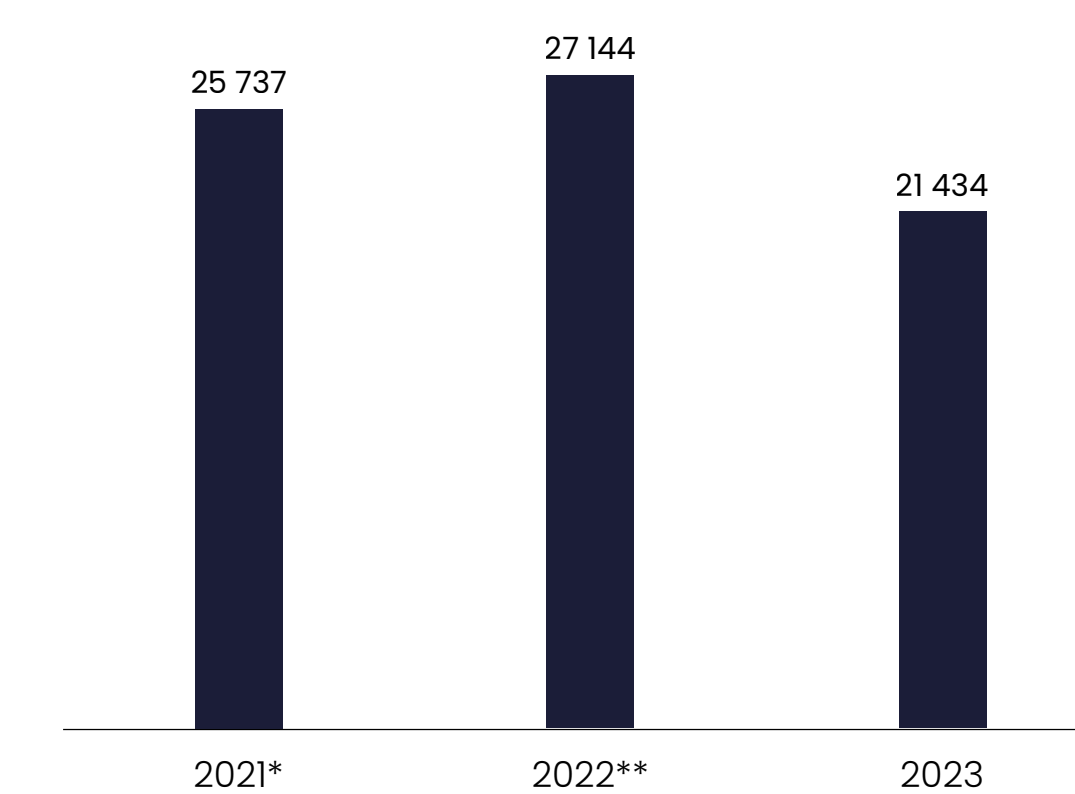
* Vuoden 2021 lukua on korjattu vuoden 2021 raportista tarkennetulla uudelleenlaskennalla.

** Sisältää Globus Winen koko vuoden datan, sekä Anoran ajoneuvojen polttoaineen kulutuksen, joka ei ole sisällynyt 2021 lukuihin. Päästöt on laskettu market-based laskennalla.

- **Maan ja metsän käyttöä koskevat FLAG-tavoitteet:** Anora sitoutuu vähentämään absoluuttisia, maan ja metsän käyttöä koskevia Scope 3 -tason kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä 30,3 prosenttia verrattuna vuoden 2021 perustasaan.

Toimintojemme hiilivapaaksi muuttaminen Koskenkorvan tislaamolla on yksi keskeisistä tavoitteistamme matkallamme kohti hiilineutraaliutta, sillä tislaamon osuus kaikista omista toiminnoistamme peräisin olevista (Scope 1-2) päästöistä vuonna 2023 oli noin 70 (85) prosenttia. Vuodesta 2023 lähtien kaikki Koskenkorvan tislaamossa käytetty sähkö on ollut Kalaxin tuulivoimapuiston fossiilitonta tuulivoimaa, joka myös vähensi Koskenkorvan osuutta Anoran kokonaispäästöistä.

Kokonaishiilidioksidipäästöt (Scope 1 ja 2) fossiiliset tCO₂ ekvivalenttipäästöt

* Vuoden 2021 lukua on korjattu vuoden 2021 raportista tarkennetulla uudelleenlaskennalla.

** Sisältää Globus Winen koko vuoden datan, sekä Anoran ajoneuvojen polttoaineen kulutuksen, joka ei ole sisällynyt 2021 lukuihin. Päästöt on laskettu market-based laskennalla.

Lisäksi Koskenkorvan tislaamossa testattiin prosessivesilämpöpumppua vuoden 2023 jälkipuoliskolla. Lämpöpumpun on tarkoitus vähentää tislaamon tarvitsemaa höyryntuotantoa 10 prosenttia ja myös tulevaa polttoaineen kulutusta. Koska lämpöpumppu oli vuoden aikana edelleen testivaiheessa, tästä käytöstä havaittu positiivinen vaikutus energiankulutukseen jäi vähäiseksi vuonna 2023.

Koskenkorvan tislaamon käyntinopeutta laskettiin vuoden aikana, mikä vähensi energiaomavaraisuuttamme tehtaalla ja lisäsi tarvetta käyttää fossiilisia polttoaineita tislaamon voimanlähteenä. Höyryntuotannon fossiiliset hiilidioksidipäästöt pysyivät vuonna 2023 vuoden 2022 tavallista korkeammalla tasolla. Tislaamon fossiilisten hiilidioksidipäästöjen kokonaismäärä väheni kuitenkin 34 prosenttia edellisvuodesta, koska tislaamossa siirryttiin käyttämään fossiilivapaata tuulivoimalla tuotettua sähköä.

Vuonna 2022 A-Rehu, joka on Koskenkorvan tehtaalla toimiva Anoran ulkopuolinen karja- ja siipikarjarehutehdas, teki merkittävän investointipäätöksen uuden rehukuivaimen rakentamisesta. Tätä hanketta jatkettiin yhdessä Anoran kanssa vuonna 2023. Kun rehukuivain otetaan käyttöön, se käyttää tislaamon voimalaitoksesta saatua energiaa, mutta osa jäännösenergiasta kuitenkin palautetaan, ja sitä voidaan käyttää uudelleen tislausprosessissa. Sillä on potentiaalia vähentää höyryntuotannon tarvetta 20 prosenttia tehdasalueella. Uusi rehukuivain on tarkoitus ottaa täysin käyttöön vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla.

**” Yksi koho-
kohdista oli
Koskenkorvan
tislaamo, missä
siirryimme
vuoden alussa
käyttämään
100-prosenttisesti
uusiutuvaa
sähköä.”**

Vuoden aikana Koskenkorvan tislaamo edisti myös biogeenisiin Scope 1 -päästöihin liittyvää työtään yhteistyössä Linden kanssa. Tässä yhteydessä parannettiin käymisestä vapautuvan hiilidioksidin talteenottokapasiteettia.

Koskenkorvan tislaamo pyrkii myös vähentämään höyryntuotannon päästöjään entisestään lähivuosina ottamalla käyttöön uutta teknologiaa toimintojensa höyryn ja prosessilämmön kierrättämiseen. Korvaamalla tislaamon vielä käytössä olevan, fossiilisella polttoaineella toimivan höyrykattilan, uusinta teknologiaa hyödyntävällä fossiilipäästöttömällä biomassakattilalla, olemme askelen lähempänä fossiilipäästöjen nollatason saavuttamista omissa toiminnoissamme tislaamolla vuoden 2026 aikana.

Gjelleråsen, nykyaikainen tuotantolaitoksemme Norjassa, hyödyntää nesteiden tuotannossa painovoimaa. Tuotantolaitoksen sähkö sekä kaukolämpö ja -jääditys on peräisin maalämmöstä ja alkuperätakuun alaisesta vihreästä sähköstä. Tämä tekee tuotantolaitoksesta sataprosenttisesti uusiutuvalla energialla käyvän sähkön sekä lämmön ja jäähdyttämisen osalta. Kaiken kaikkiaan noin 85 prosenttia laitoksesta käy uusiutuvalla energialla, kun taas jäljelle jäävä 15 prosenttia energiasta on peräisin nestekaasusta (LPG).

Vuonna 2023 Anoran omien toimintojen (Scope 1 ja 2) fossiiliset kokonaispäästöt vähenivät 21 prosenttia (+5,5 prosenttia) verrattuna vuoden 2022 fossiilisiin päästöihin. Tämä johtui pääasiassa Koskenkorvan tislaamon käyttämään sähkөөn liittyvien fossiilisten päästöjen vähenemisestä. Toimintojemme kokonaisenergiankulutus oli 177 (175) GWh. Anoran kokonaisenergiankulutuksesta 65,7 (42,9) prosenttia on peräisin uusiutuvista lähteistä.

Yhteistyö toimittajiemme kanssa päästöjen vähentämiseksi

Osana työtämme Scope 3 -päästöjen vähentämiseksi pyrimme tekemään tiivistä yhteistyötä sellaisten kumppaneiden kanssa, jotka keskittyvät vastuullisuuteen ja joiden työ liittyy laadultaan tunnustettuihin sosiaalisiin tai ympäristöllisiin vastuullisuussertifiointeihin.

Vuonna 2023 Anora jatkoi yhteistyötä toimittajiensa kanssa vähentääkseen päästöjä ja muita kielteisiä ympäristövaikutuksia toimitusketjussa. Esimerkiksi saapuvan kuljetuksen tarjouspyynnöissä pyysimme toimittajia lähettämään arvioidut CO₂e -päästöt kuljetusreittiä kohti. Näin pystymme tekemään valistuneempia päätöksiä toimittajista ja reiteistä. Lisäsimme myös maantie- ja rautatiekuljetusten määrää Anoran sisäisillä kuljetusreiteillä Pohjoismaissa ja otimme Suomen ja Viron, Suomen ja Latvian sekä Viron ja Latvian välisillä kuorma-autoreiteillä polttoaineeksi vetykäsitellyn kasviöljyn, jonka hiilidioksidipäästöt ovat 88 prosenttia vähäisemmät kuin dieselillä.

Vuoden aikana Anora toteutti toimittaja- ja sopimuspakkaaja-auditointeja. Merkittävä osa näistä auditoinneista tehtiin paikan päällä, koska elintarviketurvallisuutta ja hygieniaa pidetään meille erittäin tärkeinä ja niiden laatu on arvioitava toimipaikalla.

Anoran koko arvoketjun kattava päästölaskenta 2023

Anora laski koko arvoketjunsä päästöt (Scope 1–3) toisen kerran vuoden 2023 tiedoilla (perustasona vuosi 2021).

Vuonna 2023, vain 5 (7) prosenttia päästöistämme on Scope 1- ja Scope 2 -päästöjä. Scope 1–2 -päästöistä noin 70 (90) prosenttia on peräisin Koskenkorvan tislauksesta. Vaikka päästöt ovat vähentyneet noin puolella vuoteen 2014 verrattuna, tislaukse on energiaintensiivistä. Siksi olemme laatineet vuoden 2030 tiekartassamme toimintasuunnitelman fossiilisten päästöjen vähentämiseksi nollassa Koskenkorvan tislaukse vuonna 2026 ja kaikissa tuotantolaitoksissamme vuoteen 2030 mennessä.

Suurin osa vaikutuksestamme on peräisin arvoketjustamme ja erityisesti ostetuista tavaroista ja palveluista, joista eniten päästöjä aiheuttavat ohra, viini ja pakkaukset. Olemme luoneet laajan suunnitelman myös logistiikkaan liittyvistä toimenpiteistä. Havaittujen tulosten pohjalta kolme edellä mainittua aluetta ovat kuitenkin selkeästi tärkeimpiä kehityskohteita. Niistä aiheutuvia päästöjä voimme vähentää ohran ja viinin uudistavalla viljelyllä sekä kehittämällä ilmastoystävällisiä pakkauksia edelleen.

Merkittävä osa, noin 50%, Anoran arvoketjun päästöistä aiheutuu maan ja metsän käytön (Forest, Land & Agriculture, FLAG) päästöistä, jotka sisältävät maan käytön muutosten ja -hallinnan päästöt ohran ja viinin viljelystä. Kaikki Anoran arvoketjun FLAG-päästöt ovat peräisin ostetuista tuotteista.

SCOPE 1 + 2

21 434 tCO₂e
josta
70 % tulee
Koskenkorvan
tislaukse

SCOPE 3

● FLAG-päästöt

FLAG-päästöt 48,4 %
jakautuen:

Ohra, maankäytön
muutokset ja hallinta 79 %

Viini, maankäytön
muutokset ja hallinta 21 %

● Katgoria 1

Ostetut tuotteet ja
palvelut 38,8 %
jakautuen:

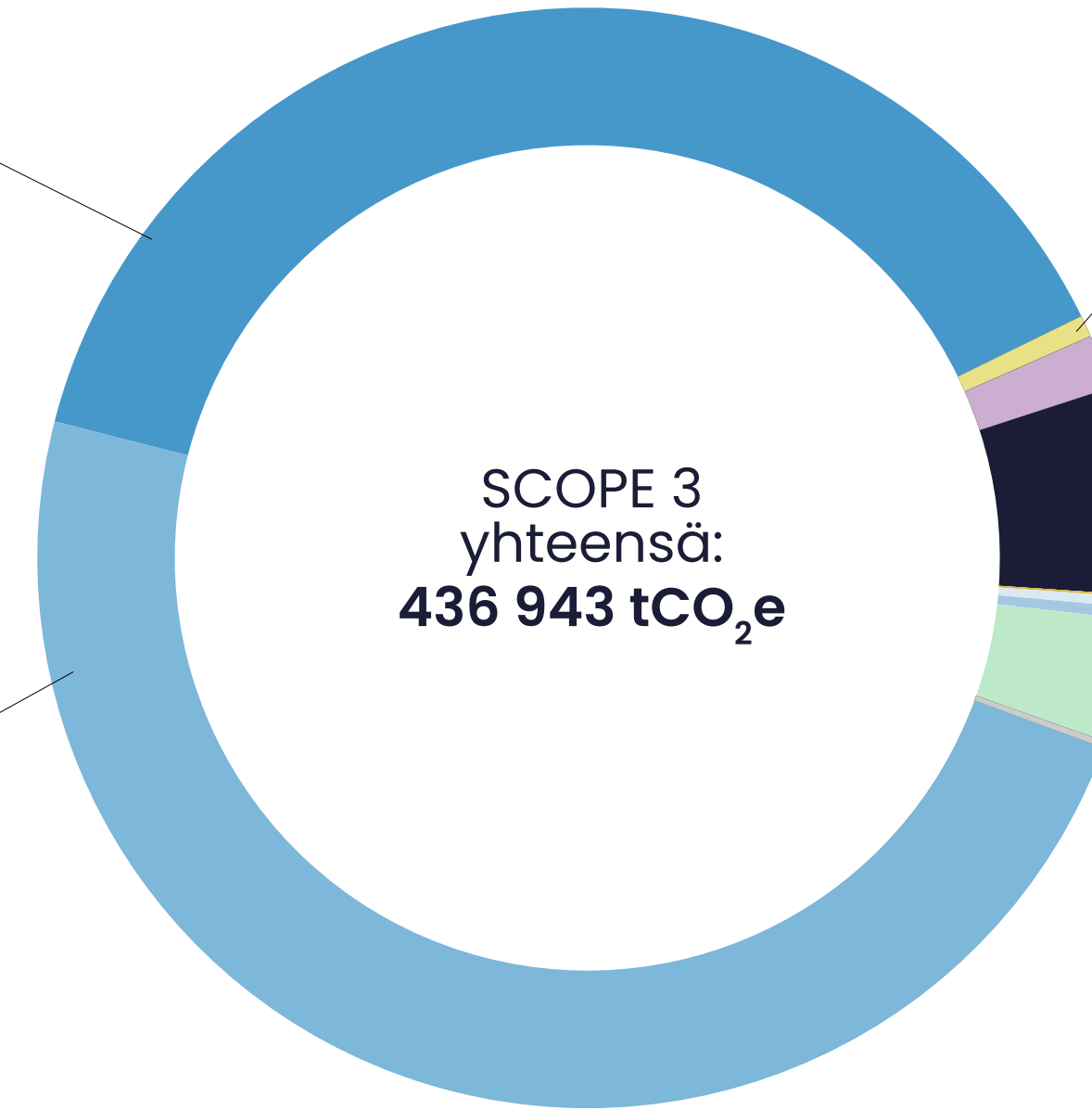
Pakkaukset 47 %

Viinit 19 %

Väkevät ja etanoli 15 %

Muut palvelut ja kulut
(esim. markkinointi ja IT) 13 %

Muut raaka-aineet 7 %

● Katgoria 2

Tuotantohyödykkeet
0,6 %

● Katgoria 3

Polttoaineiden tuotanto ja
energiansiirto
1,6 %

● Katgoria 4

Saapuva kuljetus ja jakelu
6,1 %

● Katgoria 5

Toiminnasta syntyvät jätteet
ja jätevesi
0,1 %

● Katgoria 6

Liikematkustus
0,3 %

● Katgoria 7

Työmatkaliikenne
0,4 %

● Katgoria 9

Lähtävä kuljetus ja jakelu
3,6 %

● Katgoria 12

Myytyjen tuotteiden
loppukäsittely
0,2 %

Toimemme pilaantumisen hallitsemiseksi ja vähentämiseksi

Vuoden 2024 pakollisiin vastuullisuusraportointivaatimuksiin valmistautuminen alkoi jo vuonna 2023. Anoran kaksois-olennaisuusanalyysin mukaan pilaantuminen ei ole Anoralle olennainen teema.

Anora hyödyntää erilaisia työkaluja ja menetelmiä arvioidessaan tuotantolaitoksiaan ja liiketoimintaansa sekä tunnistaakseen todelliset ja mahdolliset fyysiset saaste- ja siirtymäriskit toiminnassaan ja arvoketjussaan. Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi ennaltaehkäisy ja valvonta, huolta aiheuttavien aineiden käytön minimointi, korvaaminen ja asteittain käytöstä poistaminen etenkin kuluttajatuotteissa sekä vaara- ja hätätilanteiden välttäminen ja toteutuneiden vaara- ja hätätilanteiden ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvien vaikutusten hallinta ja rajoittaminen.

Seuraamme tarkasti jätevesiemme laatua ja olemme sitoutuneet vähentämään toimipaikkojemme aiheuttamaa vesistöjen ympäristökuormitusta minimoimalla mahdolliset epäpuhtaudet jätevesissämme. Valvomme tuotantolaitoksiamme varmistaaksemme, että vesiriskit minimoidaan. Vuoden 2023 raportointijaksolla pilaantumisongelmia ei aiheutunut eikä kielteisiä ympäristövaikutuksia raportoitu.

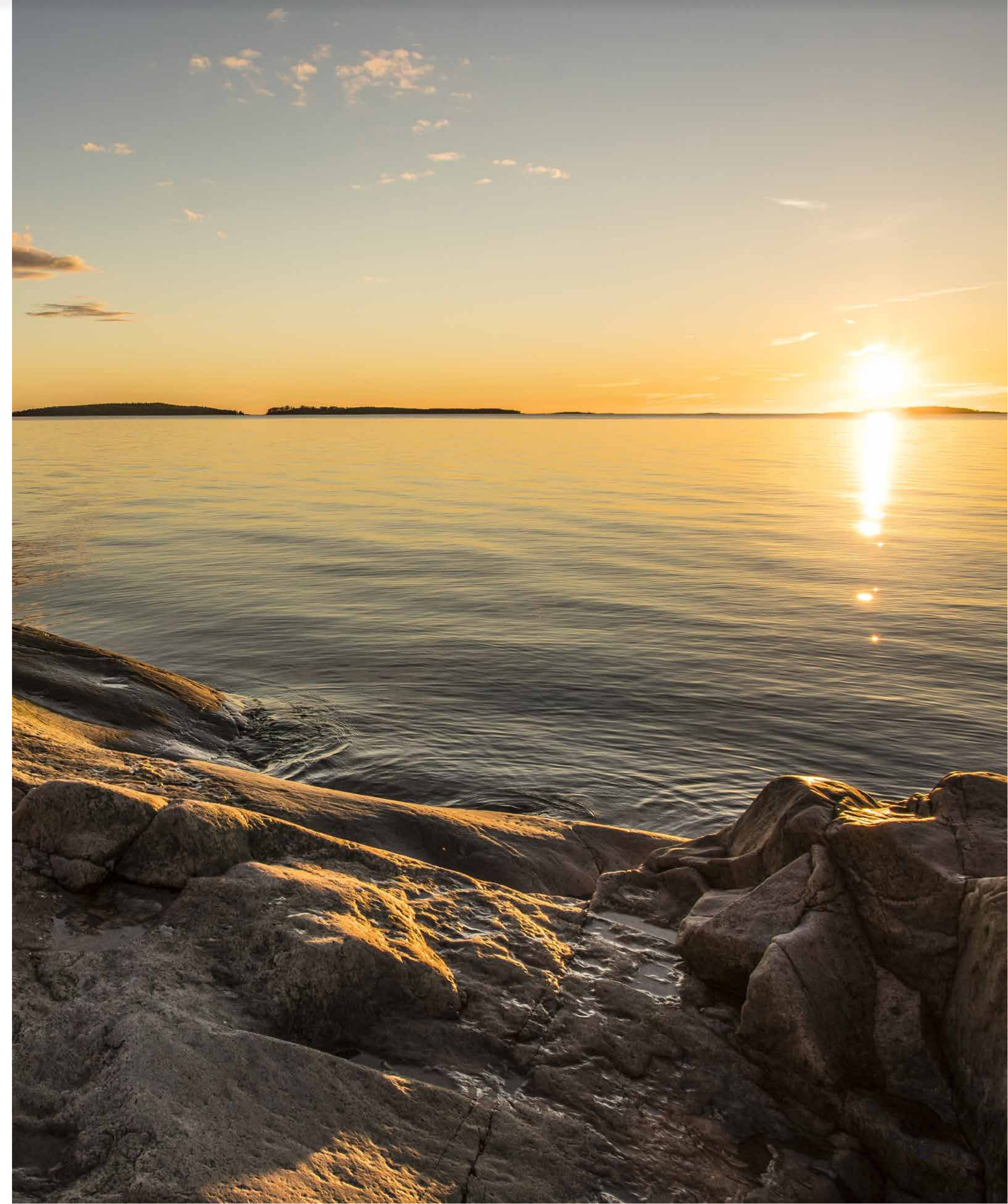
Vesivarojemme hallinta

Anoran tavoite on vähentää toiminnoistaan syntyvän jäteveden määrää 20 % vuoteen 2030 mennessä. Tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii valmistusprosessissa syntyvän jäteveden vähentämistä ja vedenkierron tehostamista edelleen. Anoran tuotantolaitokset eivät sijaitse vesipulasta kärsivillä alueilla.

Vuonna 2023 Anoran kolmessa suurimmassa tuotantolaitoksessa (Koskenkorva, Rajamäki ja Gjelleråsen) syntyi yhteensä merkittävästi vähemmän jätevettä, 26,0 % vähemmän (-18,8 %) kuin vuonna 2021. Vuoden 2023 raportoitu jätevesimäärä on kuitenkin korkeampi kuin vuonna 2022, johtuen Globus Winen tietojen lisäämisestä laskentaan. Anoran veden käyttö kasvoi vuonna 2023. Tämän taustalla vaikuttivat tarve käyttää vanhempaa paineilmakompressoria Rajamäellä väliaikaisesti, mikä vaati enemmän jäähdytysvettä, sekä Koskenkorvalla useampi pienempi syy, kuten lämpötilojen vaikutus jäähdytysveden määrään sekä pesujen määrä tuotannosta riippuen.

Vuonna 2022 Rajamäen tehtaalla otettiin vesivuotojen käsittelyn ensimmäiset askeleet tavoitteena vähentää nestemäisen jätteen määrää, ja vuoden 2023 aikana asennettiin uudet osastokohtaiset vesimittarit veden kulutuksen kuukausittaiseen seurantaan. Rajamäki jatkoi nestemäisen jätteen vähentämistä osana meneillään olevaa monivuotista kiertotalousprojektia. Jätevettä vähennettiin myös ohjaamalla jäähdytysvettä hulevesiviemäriin, koska jäähdytysvesi on puhdasta ja se voidaan palauttaa ympäristöön. Koskenkorvalla jäteveden vähentäminen keskittyi prosessiveden kierrätyksen jatkotestaukseen, ja prosessin tehostamiseksi tehtiin pieniä lisäinvestointeja. Gjelleråsenissa pystyimme mittaamaan jäteveden laatua uudella tavalla ja aloittamaan uusia veden uudelleenkäyttöprosesseja.

Suomessa Anora omistaa 984 hehtaarin suuruisen pohjavesialueen. Tuotteisiimme tarvittava vesi otetaan tältä alueelta, ilman suodatusta, itsestään uudistuvista puhtaista pohjavesilähteistä. Tämä metsä- ja suoalue sijaitsee Rajamäen tuotantolaitoksen ympärillä, ja sen suojelulla on tärkeä rooli tuotteidemme laadun varmistamisessa. Pohjavesi täyttää kaikki laatuvaatimukset ilman minkäänlaista kemiallista tai mekaanista käsittelyä.

Alueella on vettä paljon yli tarpeidemme, ja vedessä on juuri oikea koostumus erilaisia mineraaleja. Tätä vettä on käytetty Rajamäen tehtaalla vuodesta 1888, jolloin tehdas perustettiin. Tuotteemme ovat myös selvästi tunnistettavissa aidoiksi niissä käytetyn veden laadun ansiosta.

Vuonna 2023 Anora julkaisi kuvauksen vesivaroista huolehtimisesta, joka löytyy [verkkosivustoltamme](#).

Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien hallinta

Vuoden 2030 vastuullisuustiekartassa suunnittelemme suorittavamme kokonaisvaltaisen biodiversiteettikartoituksen vuonna 2024 ja laativamme suunnitelman toimiemme tehostamiseksi tällä osa-alueella. Luonnon monimuotoisuus on elämän edellytys, ja edistämällä biodiversiteettiä tuemme myös ilmastonmuutoksen hillintää. Luontokato vaarantaa myös raaka-aineiden tuotannon merkittävällä tavalla. Anora keskittyy luonnon monimuotoisuudessa kolmeen osa-alueeseen:

- **Ohra:** Uudistava viljely edistää luonnon monimuotoisuutta.
- **Viiniviljely:** Uudistava viljely tukee luonnon monimuotoisuutta viiniviljelyalueilla.
- **Metsät:** Anoralla on 150 hehtaarin laajuinen suojeltu suoalue ja 800 hehtaarin metsäalue, jotka toimivat hiilinieluna noin 830 000 hiilidioksiditonille. Kehittyvä metsänhoitosuunnitelmamme auttaa suojelemaan omistamiemme metsien monimuotoisuutta tuleville sukupolville.

Uudistavan viljelyn edistäminen

Anora ostaa vuosittain noin 180 miljoonaa kiloa suomalaista ohraa. Tämän vuoksi uudistavan viljelyn edistäminen on keskeisen tärkeää toimintojemme tulevaisuuden kannalta ja syy sen vahvaan korostamiseen vuoteen 2030 ulottuvassa tiekartassamme. Anora keskittyi vuonna 2023 uudistavaan viljelyyn entistä vahvemmin tavoitteenaan lisätä uudistavasti viljellyn ohran osuus 30 prosenttiin omissa viljaviinapohjaisissa tuotteissa vuoteen 2030 mennessä. Pyrimme lisäämään tietoisuutta uudistavasta viljelystä, tarjoamaan viljelijöille siihen liittyvää tietoa ja koulutusta sekä sitouttamaan sopimusviljelijämme lisäämään uudistavan viljelyn määrää vuosittain.

Osana tätä prosessia jatkamme yhteistyötämme Baltic Sea Action Groupin kanssa. Tarjotaksemme viljelijöille kokonaisvaltaista tukea ja koulutusta uudistavaan viljelyyn liittyen teemme yhteistyötä myös ProAgrian kanssa. Tähänastiset tulokset ovat olleet rohkaisevia. Vuonna 2021 yksi maatila toimitti meille 50 000 kg uudistavasti viljeltyä ohraa, ja vuonna 2022 tilojen määrä nousi kahteen.

Teimme kasvukaudelle 2023 sopimukset 19 maatalan kanssa uudistavasti viljellyn ohran tuottamiseksi. BSAG ja ProAgria kouluttivat kaikki nämä maatilat uudistavaan ohraviljelyyn. ProAgria suoritti kasvukauden aikana maatilatarkastuksia kaikilla sopimusmaatiloilla. Uudistavasti viljeltyä ohraa tuotettiin vuonna 2023 arviolta 2,3 miljoonaa kiloa. Vuoden loppuun mennessä tätä ohraa oli hankittu jo noin 1,1 miljoonaa kiloa ja se oli varastossa Seinäjoella odottamassa käsittelyä Koskenkorvan tislauksessa.

Uudistava viljely – positiivinen vaikutus veteen, luonnon monimuotoisuuteen ja päästöihin.

Uudistava viljely on systemaattinen lähestymistapa, jonka tavoite on sellaisten kestävien viljelykäytäntöjen omaksuminen, joilla on myönteinen vaikutus tuottavuuteen, luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastoon. Uudistavat viljelymenetelmät lisäävät hiilidioksidin sitoutumista viljelymaihin ja voivat tarjota ratkaisun ilmastonmuutoksen lieventämiseen. Tämä hyödyttää myös viljelijöitä, sillä kasvihuonekaasupäästöt ovat pienemmät, maaperän suojele tehostuu, sadot ovat runsaampia ja viljelykasvit ovat laadukkaampia.

Tällä hetkellä uudistavaa viljelyä ei pidetä selkeästi määriteltynä ja vakiintuneena menetelmänä, ja se kehittyä edelleen, kun moderneja innovaatioita aletaan hyödyntää enemmän perinteisten viljelytekniikoiden kanssa. Näin sekä Anora että sopimusperusteiset ohranviljelijät voivat sopeutua sekä mautilojen että toimitusketjujen teknisiin ja taloudellisiin realiteetteihin. Uudistavan maanviljelyn määritelmät perustuvat yleisesti käytäntöihin, periaatteisiin (esimerkiksi maaperän häiriöiden minimointi, maaperän kattavuuden säilyttäminen ja elävien juurien säilyttäminen) sekä tuloksiin (esimerkiksi maaperän terveys, veden laatu ja luonnon monimuotoisuus).

Uudistavalla viljelyllä voidaan vähentää hiilipäästöjä ja lieventää ympäristövaikutuksia ja riskejä eri puolilla planetaarisia rajoja, mikä auttaa luomaan perustan paremmalle kestokyvyille tulevaisuudessa. Uudistavan viljelyn ekologiset hyödyt liittyvät maaperän terveyden ja hedelmällisyyden parantamiseen, mikä johtaa paremmin

voiviin viljelyskasveihin ja parempiin satoihin. Uudistavia viljelymenetelmiä käyttöön ottaneiden viljelijöiden viljelymaiden maaperän kosteus on yleisesti parantunut. Kasvien pitkiin juuriin on tarttunut myös paremmin tummanruskeita maaperän aggregaatteja. Maaperätestit ja visuaaliset indikaattorit, kuten kastemadot, ovat myös paljastaneet aktiivisempia mikrobisyhteisöjä maaperässä. Ne ovat terveellisen veden, ravinteiden ja hiilen kierron olennaisia kulmakiviä. Maaperän parantunut monimuotoisuus on parantanut laajemminkin luonnon monimuotoisuutta maalla, ilmassa ja vedessä.

Uudistavilla viljelytiloilla on pienemmät kemikaalien ja torjunta-aineiden päästöt, mikä vähentää pohja- ja pintavesiin vaikuttavaa kemiallista pilaantumista. Tämä puolestaan voi vähentää mahdollisten haitallisten leväkukintojen ja juomaveden pilaantumista. Kun maaperän kunto paranee, myös vesitehokkuus lisääntyy, mikä parantaa maaperän vedenpidätyskykyä ja lisää pohjaveden kertymistä. Tilalla myös säästyy enemmän vettä, ja kestokyky kuivia kausia ja tulvia kohtaan paranee.

Monien hyvien puolien lisäksi uudistavaan viljelyyn liittyy myös haittatekijöitä, joista merkittävin on ohrasadon kallistuminen kilomäärässä mitattuna verrattuna perinteisempiin viljelymenetelmiin. Suuremmat mittakaavaeduct, kokemukset pidemmältä ajalta ja muut tekijät voivat tulevina vuosina alentaa kustannuksia lähelle perinteisen ohranviljelyn kustannuksia.

Ruoantuotantosektorilla on huomattava vaikutus Anoran päästöihin, ja uskomme, että investoimalla ohran uudistavaan viljelyyn ja laajentamalla sitä voimme merkittävästi vähentää päästöjämme ja edistää luonnon monimuotoisuutta tulevina vuosina. On myös huomionarvoista, että Anoran palkittu Koskenkorva Vodka Climate Action on maailman ensimmäinen kokonaan uudistavasti viljellystä ohrasta valmistettu vodka.

Edistymisemme resurssien ja kiertotalouden hallinnassa

Anoralla työ resurssien ja kiertotalouden eteen tarkoittaa toiminnoissamme tarvitsemiemme raaka-aineiden kierrätystä ja uudelleenhyödyntämistä mahdollisimman suurelta osin, kaiken käytettävän raaka-aineen tuoton maksimoimista sekä materiaalien uudelleenkäytön ja kierrätyksen optimointia lajittelun avulla ja jätteen vähentämistä koko ekosysteemissämme. Me Anoralla näemme roolimme edelläkävijänä kiertotaloudessa ja jätteen hyödyntämisessä. Tavoittemme on nostaa kokonaiskierrätysaste Anoran omissa toiminnoissa 90 prosenttiin ja vähentää kaatopaikkajätteen määrä nollaan vuoteen 2030 mennessä. Vuonna Anoran 2023 kokonaiskierrätysaste oli 92,4 (92,4) prosenttia eli saavutimme tavoittemme konsernitason. Jatkamme kierrätysasteen nostamista eri tuotantolaitoksillamme.

Olemme määritelleet kierrätysasteen osuutena jätteen kokonaismäärästä, josta syntyy kierrätettyä materiaalia, kun taas kierrätys- ja hyötykäyttöaste sisältää myös sen osuuden jätteen kokonaismäärästä, joka kerätään ja jaellaan energiaksi ohjattavaksi, eli poltetaan esimerkiksi jätteenpolttolaitoksessa kaukolämmön tuottamiseksi. Vuonna 2023 tuotimme 11,13 (11,57) tonnia kaatopaikkajätettä. Jätteiden kierrätys- ja hyötykäyttöasteemme on erittäin korkea kaikissa tuotanto-

laitoksissamme. Vuonna 2023 koko yhtiön jätteiden kierrätys- ja hyötykäyttöaste oli 99,8 (99,8) prosenttia.

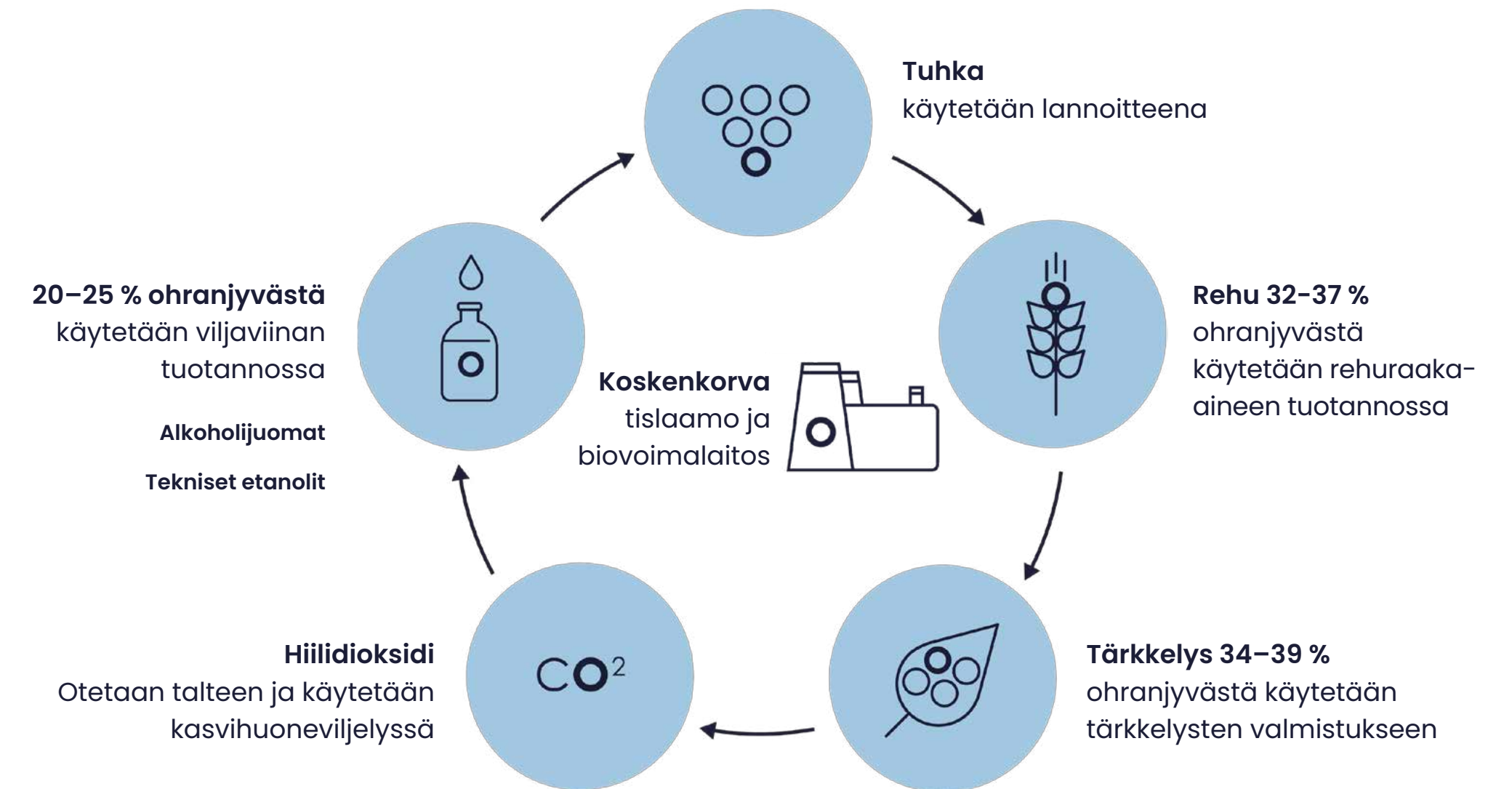
Palkitussa Koskenkorvan tislaamossamme jätteiden kierrätys- ja hyötykäyttöaste oli 100 prosenttia ja kierrätysaste 99,2 prosenttia. Tislaamon toiminta on täysin kiertotalouden mukaista. Se hyödyntää tuotantolaitoksen alueella toimivista yrityksistä ja vastuullisuustoimenpiteistä koostuvaa laajaa ekosysteemiä, jossa huomioidaan kaikki tislauksen sivuvirrat. Kaikki nämä tekijät tuovat tehokkuutta ja parantavat ympäristötuloksia esimerkiksi vähentämällä päästöjä, ja näin voimme olla noin 44-prosenttisesti omavaraisia höyryntuotannossa. Tislaamo on paras esimerkki Anoran liiketoiminnan kehittämisestä vihreän siirtymän nopeuttamiseksi.

Anoran Gjelleråsenin tehdas Norjassa auttaa vähentämään ruokahävikkiä hyödyntämällä muodoltaan poikkeavia perunoita ja ylijäämäperunatärkkelystä palkittujen akvaviittiensa tuotannossa.

Keräämme Rajamäellä jäännösalkoholia ja otamme sen talteen käytettäväksi teknisissä etanolituotteissa. Keräämme myös tuotteissamme käytettyjen marjojen ja hedelmien kuoret, jotka kuljetetaan kolmannen osapuolen yhtiölle, joka hyödyntää ne biokaasun tuotannossa. Vuonna 2023 Rajamäellä edistettiin kiertotaloutta esimerkiksi muovin erilliskeräyksellä ja kierrätyksen aloittamisella. PET-pulloille hankittiin uusi puristin, ja kaikkien PET-pullojen keräys ja kierrätys aloitettiin. Lisäksi pakkauslinjalla testattiin 30-prosenttisesti kierrätettyä materiaalia sisältävää kutistekalvoa positiivisin tuloksin. Pullojen välikappaleet korvattiin myös muovisilla, mikä vähensi merkittävästi kartonkijätettä. Rajamäen juomalaitoksen kierrätysaste parani vuonna 2023 ja oli 93,1 prosenttia.

Lisäksi perustimme Rajamäelle uuden materiaalien kierrätyslinjan, jossa käytetään noin 1,5 miljoonan PET-pullon verran ylijäänyttä etikettijätettä rakennuseristeiden

Koskenkorvan tislaamon kiertotalousmalli

valmistuksen raaka-aineena. Etikettien PET-muovista valmistetun taustanauhan kerääminen alkoi joulukuussa 2023 kahden linjan pilottihankkeena. Etikettikumppanimme toimittaa materiaalin keräysyksiköt ja vastaa kuljetuksesta Rajamäeltä Suomessa toimivaan esikäsittely-yritykseen, joka käsittelee materiaalin teknologiateollisuuden käyttöön kemiallisen kierrätysprosessinsa kautta.

Rajamäellä tavoittemme on kerätä kaikki PET-etikettien taustamateriaalit tuotantolaitoksen kaikilta linjoilta vuonna 2024. Pyrimme laajentamaan tätä kiertotalouden mukaista keräämistä myös Anoran muihinkin tuotantolaitoksiin.

Ihmiset

Anoran vastuullisuustiekartan Ihmiset-teeman alla keskitymme nykyaikaisen, osallistavan työpaikan rakentamiseen, vahvan turvallisuuskulttuurimme edistämiseen sekä varmistamaan, että arvoketjumme on oikeudenmukainen, läpinäkyvä ja vastuullinen. Kolme ensisijaista ihmisiä koskevaa tavoitettamme:

- Riskimaista 100 prosenttia lisätään auditointien tai sertifiointien piiriin, ja 100 prosenttia toimittajista allekirjoittaa amforin eettiset periaatteet. Alkuperäinen tavoitevuosi oli 2023, mutta tarvitsemme lisää aikaa koko hankintaketjun kattamiseen.
- Lisäämme turvallisuushavaintojen määrää ja vähennämme poissaoloon johtavien onnettomuuksien määrän nolnaan vuoteen 2030 mennessä.
- Monimuotoisuus, yhdenvertaisuus ja osallisuus työssä.

Ihmiset-painopistealueella olemme linjanneet toimintamme läheisesti YK:n Kestävän kehityksen tavoitteisiin 3 (Terveys ja hyvinvointi) ja 12 (Vastuullinen kulutus ja tuotanto).

Lisätietoja SDG-tavoitteistamme muita kuin taloudellisia tietoja koskevassa osiossa hallituksen toimintakertomuksessa [sivulla 34](#).

Ihmiset

Anoran toiminnan vaikutukset ihmisiin ja vaikutusten hallinta

Katsaus vuoteen 2023

Vuoden 2021 fuusion jälkeinen integraatio henkilöstöön liittyen jatkui vuonna 2023, millä on edelleen vaikutus koko konserniin. Myös haastava taloussuhdanne vaikutti Anoraan koko vuoden ajan. Strategian toteuttamiseksi ja kannattavuuden parantamiseksi Anora käynnisti muutosneuvottelut, joiden tarkoitus oli kehittää yhtiön toimintamallia. Neuvottelut koskivat kaikkia kolmea liiketoimintasegmenttiä (Wine, Spirits ja Industrial) sekä noin 650:tä työntekijää kuudessa maassa. Organisaatorakenteiden muutoksilla pyrittiin keskittämään kaupallista toimintaa, vähentämään monimutkaisuutta ja luomaan synergioita. Uusien rakenteiden käyttöönoton seurauksena 37 ihmistä menetti työpaikkansa. Uudet organisaatiot tulivat voimaan helmikuussa 2024. Lokakuussa 2023 Anora julkaisi uudet eettiset periaatteensa, nimeltään ”Anora Way”, jotka ovat saatavilla sisäisesti sekä yhtiön ulkoisilla sivustoilla. Anoralla on myös toimittajilleen eettiset periaatteet, jotka kattavat esimerkiksi lahjonnan ja korruption vastaiset ohjeet. Toimittajilta vaaditaan näiden periaatteiden hyväksymistä. Vuonna 2023 Anora edisti edelleen sisäisesti työntekijöilleen yhtiön Whistleblowing-ilmoituskanavan käyttöä.

Sosiaalisen vastuullisuuden edistäminen

Anoran henkilöstöhallintoon liittyvä toiminta on OECD:n monikansallisille yrityksille suunnattujen toimintaohjeiden ja YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaista.

Anoran liiketoiminnan menestys ja strategian toteutus riippuvat yrityksen kyvystä rekrytoida ja sitouttaa motivoituneita ja päteviä työntekijöitä. Avainhenkilöiden saatavuudella ja mahdollisella menetyksellä voi olla olennainen haitallinen vaikutus Anoran liiketoimintaan. Näin ollen pidämme työntekijöitämme kaikissa toimintamaissamme yrityksen arvokkaimpana resurssina.

Yhtiömme arvot, Courage to explore, Energy to inspire ja Empowering to win, ovat linjassa vastuullisuustiekarttamme kanssa. Uskommekin niiden tarjoavan meille parhaan mahdollisen kehyksen, jonka puitteissa voimme saavuttaa vastuullisuustavoittemme nopeammin. Myös Anoran johtamiskulttuuri on määritelty arvojemme mukaisesti, ja Anoran työntekijät sovelsivat arvoja päivittäisessä työssään koko vuoden 2023 ajan. Arvot sisältyvät myös Anoran perehdyttämisprosessiin, ja yhtiö on valinnut arvojen mukaiset johtamiskompetenssit, jotka otetaan huomioon rekrytoinneissa.

Etsimme jatkuvasti tapoja valita joukkoomme parhaat mahdolliset tekijät, joilla on tarvitsemaamme osaamista. Moderni pohjoismainen työtapamme houkuttelee ihmisiä, jotka jakavat arvomme ja tavoittemme ja joilla on rohkeus viedä meidät vieläkin pidemmälle. Tarjoamme tasa-arvoiset mahdollisuudet nykyisille ja tuleville työntekijöille ja tuemme monimuotoisuutta kaikilla organisaatiomme tasoilla. Kunnioitamme pohjoismaalaista perintöämme samalla, kun teemme siitä yhdessä jotain uutta. Työntekijämme eli Anorafolks ovat parhaita lähettiläitämme.

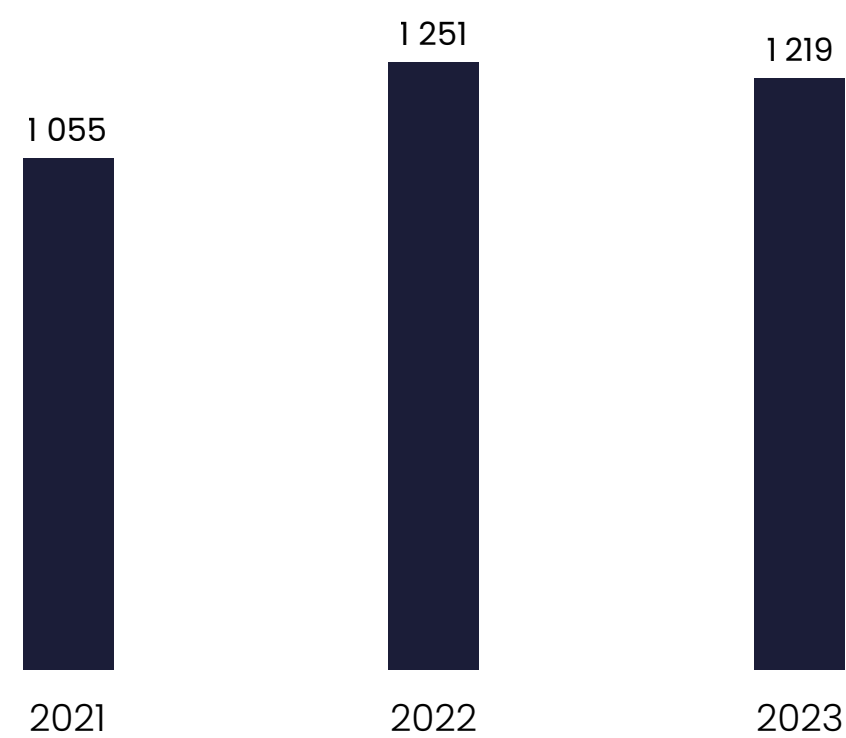
Oman työvoiman hallinta

Anoran henkilöstöhallinto käsittelee erityisesti Anoran omiin työntekijöihin kohdistuvien olennaisten vaikutusten tunnistamista, arviointia, hallintaa ja/tai korjaamista sekä politiikkoja, jotka kattavat työntekijöihimme liittyvät olennaiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet.

Raportointikaudella määritetyt HR-aiheiset painopisteet, jotka on tarkoitus toteuttaa vuosina 2022–2025, ovat seuraavat:

- Vahvistamme arvopohjaista käyttäytymistä liittämällä arvot henkilöstöprosesseihin.
- Sitoutamme, palkkaamme ja kehitämme ihmisiä, joilla on yhtiön tarvitsemat kyvykkyydet kasvun tavoitteluun
- Otamme käyttöön Anoran palkitsemisfilosofian, jolla ohjaamme palkitsemista haluttua kulttuuria ja tuloksia kohti.

Henkilöstön määrän kehitys

Tilanne vuoden lopussa

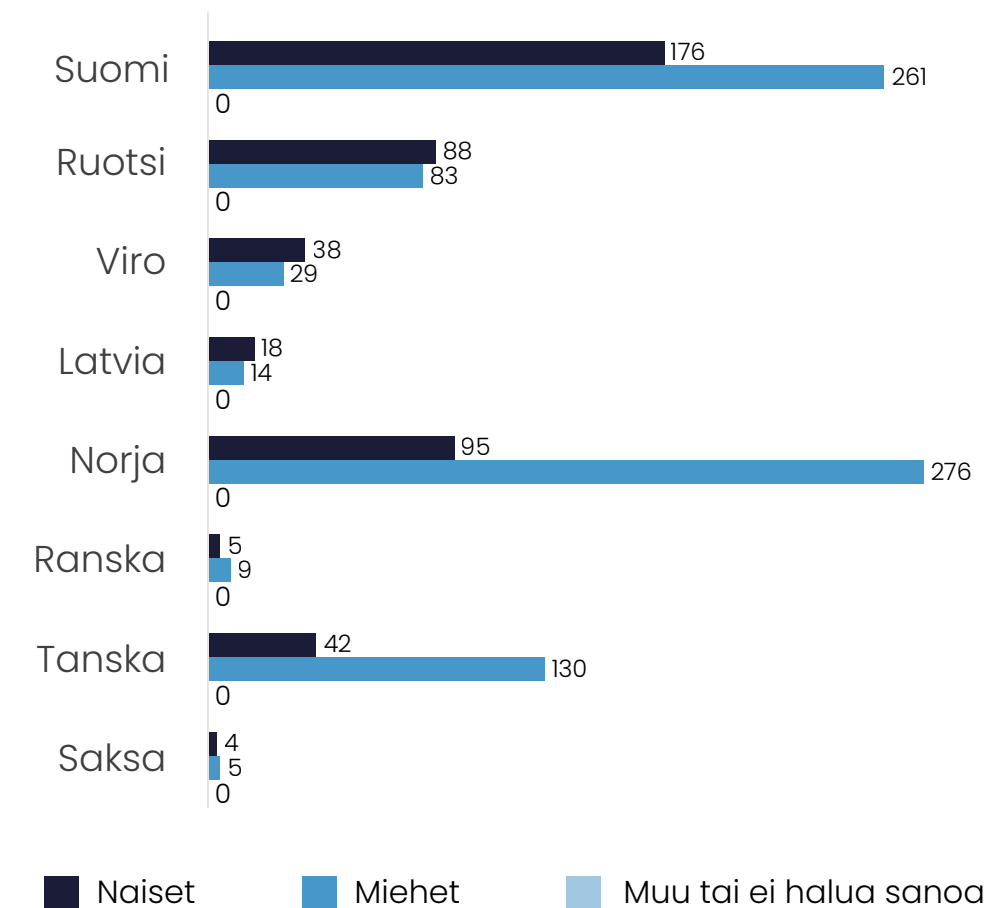
- Kehitämme HR-toimintoja yhtenäisen järjestelmän pohjalle, valituilla konserniprosesseilla ja vahvalla paikallisella läsnäololla.

Vuoden 2023 lopussa Anoran työntekijämäärä oli 1 219 (1 251). Konsernina tavoitteenamme on tarjota kiinnostavia ja mielekkäitä työtehtäviä hyvin johdetussa ja turvallisessa työympäristössä, jossa ihmisiä kohdellaan sekä oikeudenmukaisesti että yhdenvertaisesti. Uskomme, että optimaalinen työhyvinvointi syntyy tarkkaan määritellyistä tavoitteista, intohimoisista ja motivoituneista työntekijöistä sekä positiivisesta ja palkitsevasta työympäristöstä.

Työntekijämme oikeudet työssä ja työ sopimukset

Anoralla ymmärrämme, että meidän on johdonmukaisesti panostettava työntekijöiden osaamisen kehittämiseen, jotta voimme tukea optimaalisesti yrityksemme kasvua

Henkilöstö keskimäärin maittain ja sukupuolittain

Henkilöstön keskimääräinen ikä vuoden lopussa: 46,0 vuotta.

sekä työntekijöiden tyytyväisyyttä. Jatkuvan oppimisen ja suorituskyvyn kehittämisen periaate on kriittinen osa arvojamme ja tapaamme harjoittaa liiketoimintaamme.

Työehtosopimuksissamme määritellään sekä työterveys ja -turvallisuus että työolot, jotka on saavutettava työsuhteen aikana. Anora vastaa työnantajana henkilöstönsä terveydestä ja turvallisuudesta työpaikalla toimintamaidemme lakien edellyttämällä tavalla. Näin luodaan edellytykset työhyvinvointia tukevalle johtamiselle sekä edistetään työkykyä ylläpitävää toimintaa. Tärkeimmät työhön liittyvät sopimukset koskevat työsuhteita ja työaikoja. Työehtosopimuksemme sisältävät useita määräyksiä, joita noudatetaan tiukasti ja sovelletaan ensisijaisesti lakeihin nähden.

Anoralla on myös kattavat työntekijöiden oikeuksia koskevat politiikat, jotka koskevat koko yhtiötä. Nämä politiikat koskevat työoloja, työsuhteita, uranhallintaa, perheystävällisiä ohjelmia, joustavaa työn järjestämistä, terveydenhuollon kattavuutta, suojavarusteiden tarjoamista, pakollisia terveystarkastuksia, työntekijöiden tyytyväisyyskyselyä, työoloja koskevaa työehtosopimusta ja muita aiheita.

Anoralla on häirinnän vastainen politiikka ja nollatoleranssipolitiikka syrjintää ja kaikenlaista laitonta häirintää koskien. Tämä tarkoittaa, että konserni ei missään toimintamaassaan hyväksy minkäänlaista syrjintää tai häirintää, joka kohdistuu työntekijöihin, asiakkaisiin, urakoitsijoihin tai muihin työpaikoillamme oleviin ihmisiin. Anora on sitoutunut toimeenpanemaan politiikkansa kaikilla organisaatiotasolla. Eettisen ja turvallisen käytöksen vaatimus koskee kaikkia työntekijöitä. Vastaavasti kunnioittavaa käytöstä toivotaan ja odotetaan Anoran päämiehiltä, toimittajilta ja muilta ulkopuolisilta yhteistyökumppaneilta. Anoran häirinnänvastaisuuspolitiikasta laaditussa asiakirjassa määritetään säännöt ja ohjeet, joita sovelletaan työpaikan tilanteisiin ja työpaikalla käyttäytymiseen.

Työntekijöidemme terveydestä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen

Anora tarjoaa työntekijöilleen kattavampia työterveyshuollon palveluja kuin mitä laki edellyttää. Vaikka näissä palveluissa on maakohtaisia eroja, perusperiaate on sama kaikille työntekijöille. Työterveyshuoltojärjestelyn tavoitteena on edistää ja tukea Anoran työntekijöiden työkykyä työuran kaikissa vaiheissa. Tavoitteemme on, että yksilöä koskeviin työterveysasioihin voidaan reagoida mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ennen kuin niistä kasvaa suurempia ongelmia.

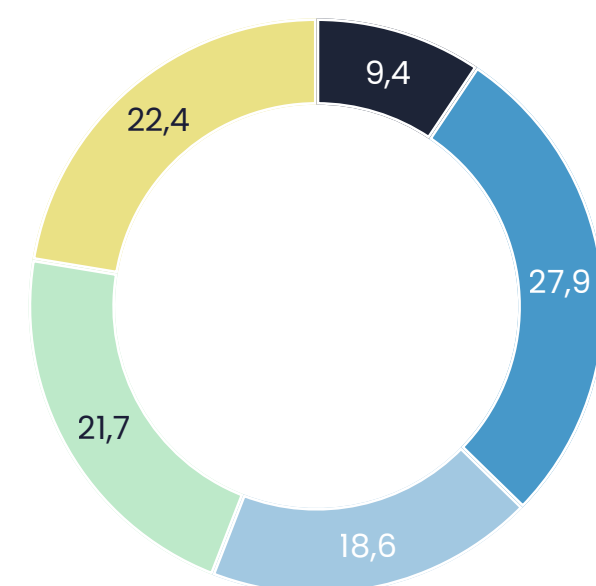
Työterveys ja -turvallisuus on keskeinen osa Anoran yritys vastuuta ja vastuullisuusstrategiaa. Anoran tavoitteena on vähentää tapaturmista ja muista onnettomuuksista johtuvien poissaolojen ja sairauksien määrää. Anoran työterveys ja -turvallisuus-, ympäristö- ja laatu- eli HSEQ-politiikka koskee kaikkia toimipisteitämme. Anoran kaikilla Suomen toiminnoilla on ISO 45001

-sertifointi. Suomen toimintoihin lukeutuvat Rajamäen ja Koskenkorvan tuotantolaitokset sekä Anoran pääkonttori Ruoholahdessa. Anoran kaikille työntekijöille tarjotaan myös työterveyspalvelut paikallisen lainsäädännön mukaisesti. Palvelujen laatua arvioi HR-osasto, ja työntekijät voivat ottaa yhteyttä työterveyspalveluihin matalalla kynnyksellä.

Vuonna 2023 Anora keskittyi sekä kehittämään että luomaan yhteistä turvallisuuskulttuuria kaikissa yrityksissään ja erityisesti tuotantolaitoksissaan. Kokonaisuutena Anoran turvallisuuskulttuuri ja -tulokset paranivat vuonna 2023, ja turvallisuustietojen seuranta oli kattavampaa.

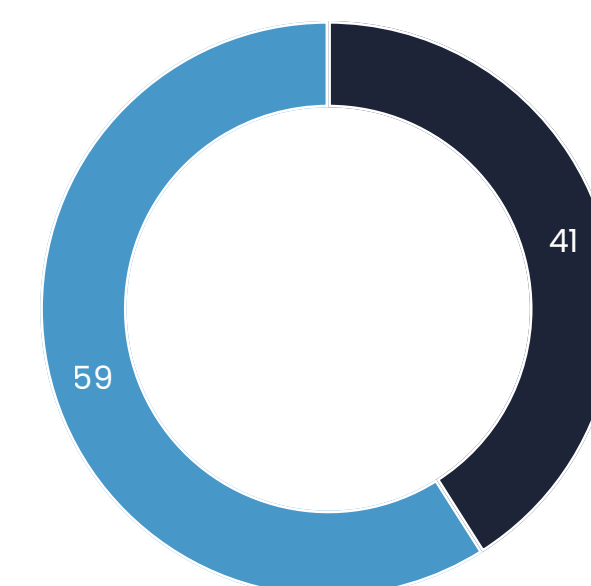
Anora jatkoi yhteistyötä ulkoisen palveluntarjoajan Auntien kanssa työntekijöiden psyykkisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin tukemisessa. 60 prosenttia Anoran työntekijöistä täytti tiimin toimintasuunnitelman, joka perustui yksittäisten tiimien hyvinvointitoimintaa koskevaan sitoutumiskyselyyn.

Työsuhteiden kesto %

- Alle 1 vuotta
- 1-4 vuotta
- 5-9 vuotta
- 10-20 vuotta
- yli 20 vuotta

Henkilöstöryhmät 2023 %

- Työntekijät
- Toimihenkilöt ja ylemmät toimihenkilöt

Tilanne vuoden lopussa

Anoran keskeinen työterveys- ja työturvallisuusperiaate perustuu ennakoivaan toimintaan ja ennakointiin. Tämän tueksi Anoralla on käytössä työsuojelun toimintasuunnitelma, joka auttaa yritystä tehostamaan ennakoivaa työturvallisuutta ja systemaattisesti kehittämään työoloja työpaikan omien tarpeiden mukaan.

Jokaisen työntekijän vastuulla on sekä tuntea turvallisuussäännöt ja -menettelyt että myös noudattaa niitä esimerkiksi tuotantolaitoksessa, toimistossa tai tislaamossa sekä omalla toiminta-alueellaan. Tätä varten jokainen Anoran työntekijä on vastuussa omasta turvallisuudestaan ja ympärillään olevien turvallisuudesta. Lisäksi vierailijoiden ja ulkopuolisten urakoitsijoiden on noudatettava huolellisesti vahvistettuja turvallisuussääntöjä, joiden täytäntöönpanosta vastaa nimetty yhteyshenkilö.

Koko Anorassa työntekijöitä kannustetaan ennakoivasti kehittämään ja myös kyseenalaistamaan yrityksen toimintaa osana omaa jatkuvaa suorituskyvyn parantamistaan sekä kunnioittamaan ympäristöään ja luomaan ilmapiiri, jossa poikkeamista tai vaaratilanteista voidaan helposti raportoida ilman pelkoa seurauksista tai syyllisyydestä.

Konsernina meillä on yleiset turvallisuussääntöasiakirjat, joissa määritellään turvallisuussäännöt kaikille tiloissamme työskenteleville (omille työntekijöillemme sekä ulkopuolisille työntekijöille) kaikissa toimintamaissamme.

Lähestymistapamme riskinhallintaan

Anoralla on käytössä työterveyttä ja työturvallisuutta koskeva ISO 45001-standardi. ISO 45001 luo kansainvälisesti tunnustetun kehyksen työterveys- ja työturvallisuusriskien hallintaan. Sen avulla voimme arvioida järjestelmällisesti vaaroja ja toteuttaa riskinhallintatoimenpiteitä, jotka vähentävät työtapaturmia, sairauksia ja vaaratilanteita. Standardin mukaisesti kaikkien osastojen on tunnistettava työhön liittyvät riskit, arvioitava ne ja luotava prosessit

niiden poistamiseksi, lieventämiseksi tai hallitsemiseksi niin, että onnettomuudet ja vaaratilanteet estetään.

Anoran johto on vastuussa sen varmistamisesta, että jokaisessa tehtävässä noudatetaan riskinarviointiprosessia ja että arvioinnin tulosten perusteella luodaan tarvittaessa lieventämistoimenpiteitä. Tästä prosessista saatavat tiedot tuodaan myös helposti kaikkien kyseisiin tehtäviin osallistuvien työntekijöiden saataville.

Jokainen vaaratilanne, tapaturma, läheltä piti -tilanne tai poikkeama työssä tutkitaan ja tapahtuman syyt analysoidaan kattavasti. Riskinarviointiasiakirja tai perehdytys- tai työohjeet päivitetään tapahtuman jälkeen saatavien uusien ja tärkeiden näkemysten perusteella.

Vuoden 2023 terveys- ja turvallisuustuloksemme

Anoran vähimmäisturvallisuusvaatimukset jaetaan neljään kategoriaan: käytössä olevat henkilökohtaiset suojavarusteet, ulkopuoliset alihankkijat, kemikaalien käsittely ja korkeissa paikoissa työskentely. Lisäksi käytössä on seuraavat seitsemän turvallisuusmittaria: työajan menettämiseen johtaneet tapaturmat (LTI), lääkinnällistä hoitoa vaativat tapaturmat yhteensä (TRI), poissaoloon johtaneet tapaturmat (LTIF), lääkinnällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuus (TRIF), sairauspoissaolojen määrä (%), tapaturmista johtuvat poissaolot (%) ja turvallisuushavaintojen määrä. Anora laskee turvallisuuteen liittyvät luvut (LTIF ja TRIF) miljoonaa työtuntia kohti. Seuraamme kumppaniperusteisia tapaturmia vain sisäisillä mittareilla. Pääasiallinen tavoitteemme vuotuisten työterveys- ja turvallisuuslukujen osalta on työtapaturmien vähentäminen. Pyrimme siihen, että työajan menettämiseen johtaneiden tapaturmien (LTIF) määrä on nolla vuoteen 2030 mennessä.

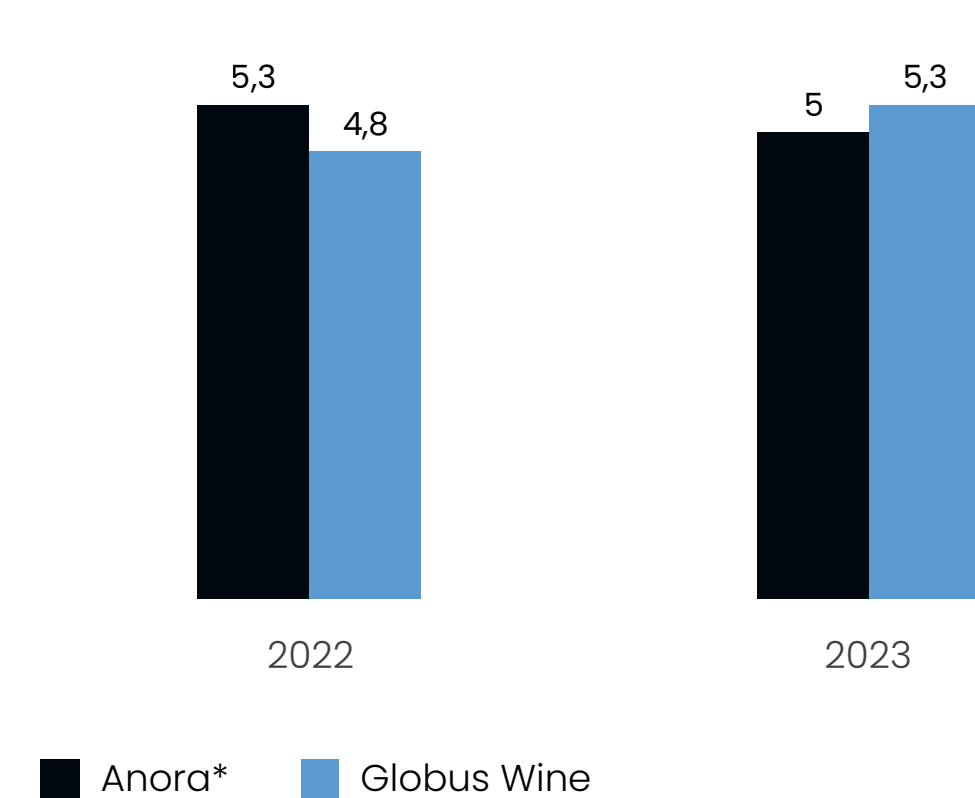
Vuonna 2023 Anoran sairauspoissaolojen kokonaisaste oli 5,0 (5,1) prosenttia ja LTIF (ei sisällä työmatkoja) oli 4,6 (7,0). Molemmat tunnusluvut koskevat omia

työntekijöitämme. Globus Winea koskevat LTIF-luvut on ollut saatavilla viimeiseltä vuosineljännekseltä alkaen, mutta ne eivät vielä sisälly Anoran koko 2023 vuoden lukuihin. Saksa ja Vingruppen Ruotsi eivät sisälly lukuihin, koska näitä tietoja ei toistaiseksi ole saatavilla. Äskettäin divestoidun Larsen-yhtiön turvallisuuteen liittyvät tiedot huomioidaan luvuissa syyskuuhun 2023 asti.

Vuonna 2023 Anoran toiminnoissa tapahtui yhteensä 15 (20) tapaturmaa. LTI oli 9 (15). Useimmat tapaturmat tapahtuvat tuotantolaitoksilla ja ovat verrattain lieviä. Anora Groupin toiminnoissa ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa vuonna 2023 (0). Vuonna 2023 neljä suurinta

Sairauspoissaolot %

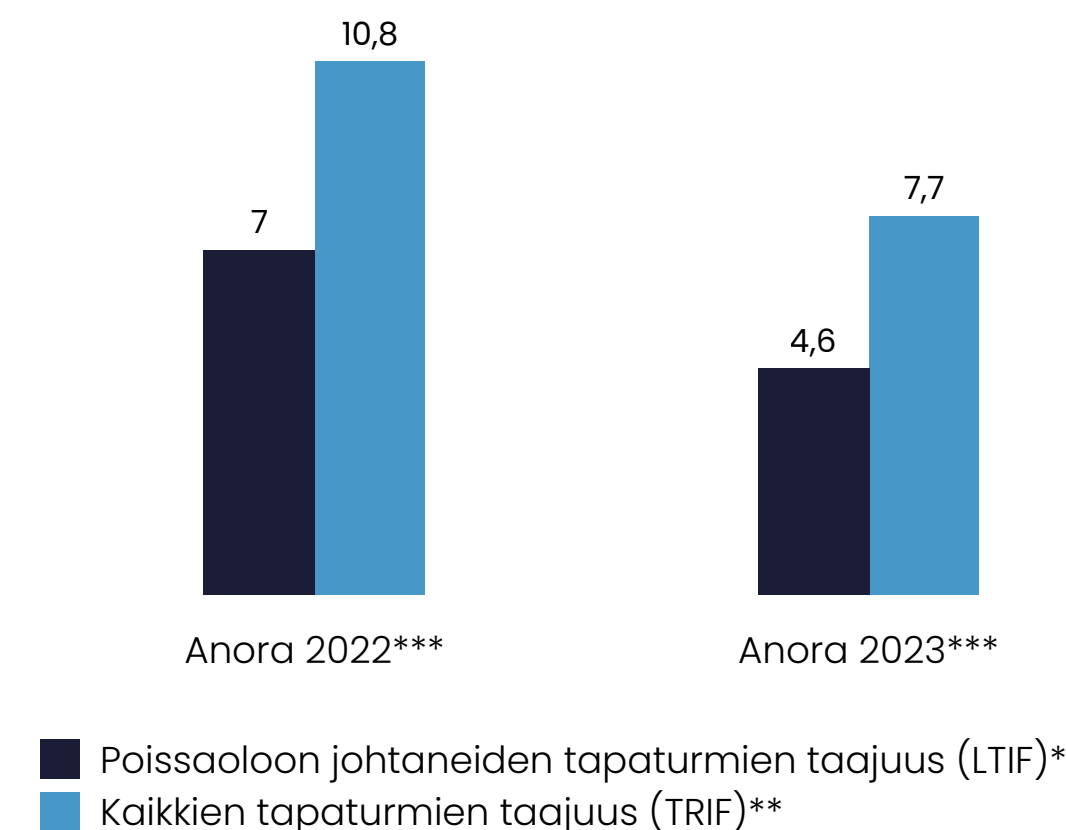

* Anoran luvut sisältävät koko entisen Altia Groupin ja entisten Arcus-yhtiöiden Norjan luvut. Globus Wine raportoidaan erilaisten laskentamenetelmien takia. Sairauspoissaolojen määrä tunneissa tehtyjä työtunteja kohden x 100 %.

syytä onnettomuuksiin liittyivät veitsien, putkien ja letkujen, kiinteiden säiliöiden ja koneiden sekä trukkien käyttöön.

Saavuttaaksemme vuoden 2030 tavoitteemme ja kehittääksemme entistä vahvemman turvallisuuskulttuurin meidän on kasvatettava työntekijöitämme keräämiemme turvallisuushavaintojen määrää. Vuonna 2023 turvallisuushavaintojen raportointia parannettiin. Vuoden 2018 lähtötaso oli 1,3 havaintoa työntekijää kohti, mutta vuonna 2023 keräsimme 2 590 (2 021) havaintoa, mikä vastaa noin 3,6 (2,9) havaintoa työntekijää kohti (ei sisällä Globus Winea). Vuonna 2023 havaintoja tehtiin kaikkiaan 28 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022. Tavoitteemme

Tapaturmataajuus %

* Tapaturmataajuus, eli sattuneiden vähintään yhden päivän poissaoloon johtaneiden tapaturmien ja tehtyjen työtuntien suhde miljoonaa työtuntia. Ei sisällä työmatkoja.
 ** Kaikkien tapaturmien taajuus, ei sisällä työmatkoja.
 *** Anoran luku ei sisällä Globus Winen dataa, jota oli saatavilla vasta vuoden 2023 viimeiseltä vuosineljännekseltä. Saksa ja Vingruppen Ruotsi eivät sisälly lukuihin, koska näitä tietoja ei toistaiseksi ole saatavilla.

vuodelle 2025 on kirjata kolme havaintoa työntekijää kohti kaikissa toiminnoissamme.

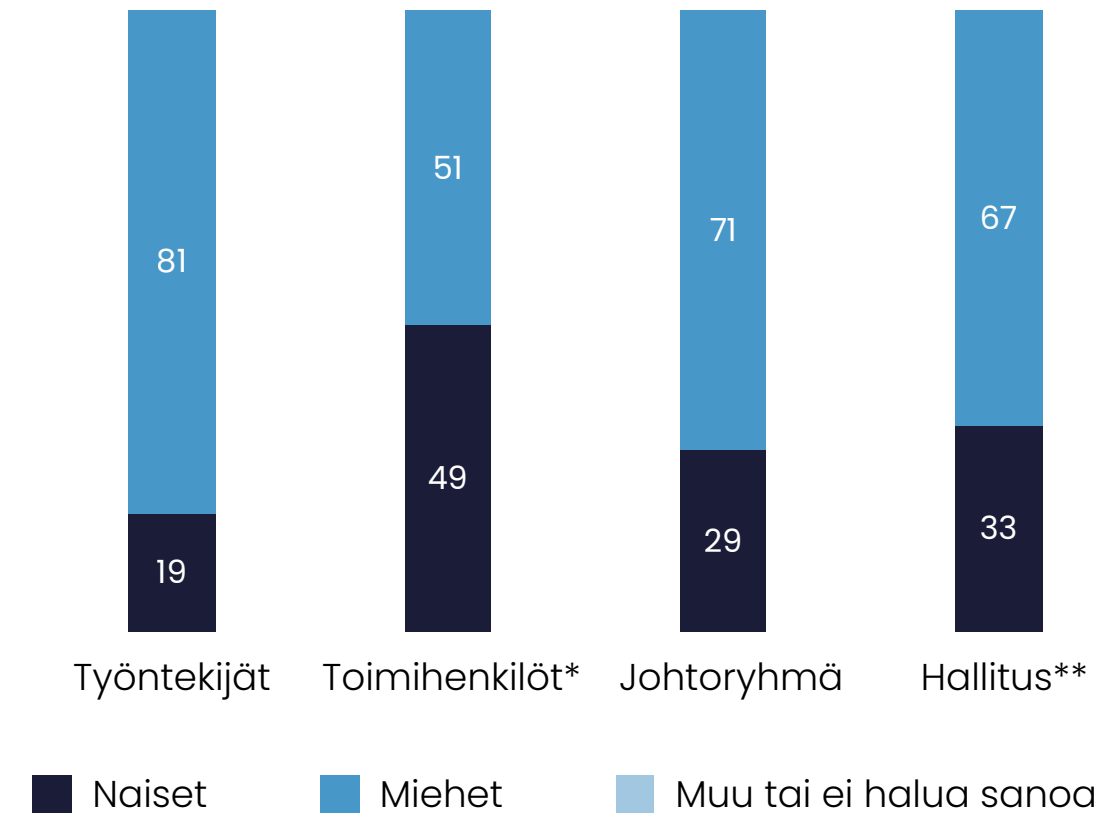
Vuoden aikana järjestimme turvalaitteiden verkkokoulutusta kaikissa maissa. Myös lupa korkealla työskentelyyn otettiin käyttöön. Lisäksi jatkoimme onnettomuuksien raportointia kaikilla toimipaikoilla ja esittelimme esihenkilöille kuukausittaisen työturvallisuusteeman.

Vuonna 2023 Anoran Koskenkorvan tislaamolle myönnettiin jälleen kerran Starch European turvallisuusohjelman vuosipalkinto sen kunniaksi, ettei kalenterivuoden aikana rekisteröity yhtään työntekijän poissaoloon johtanutta työtapaturmaa. Vuosipalkinto on tärkeä tunnustus Anoran työlle työturvallisuuden kehittämisessä, ja Koskenkorvan tislaamo sai vuonna 2023 palkinnon jo kolmantena peräkkäisenä vuonna.

Yhtiömme monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden parantaminen

Haluamme olla alamme edelläkävijä Pohjoismaissa osallistavana työpaikkana, joka edustaa pohjoismaisen kulttuurin monimuotoisuutta, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta (Diversity, Equity, Inclusion, DEI). Monimuotoisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja osallisuuteen liittyvien prosessien auditointi aloitettiin vuonna 2022, ja sitä laajennettiin vuonna 2023. Tehostettu monimuotoisuus-, tasa-arvo- ja osallistavuustyömme on myös vuoteen 2030 ulottuvan vastuullisuustiekarttamme painopistealueita. Lisäksi näitä aiheita käsiteltiin vuonna 2023 käynnistetyssä Anoran työntekijöille suunnatussa vastuullisuuden verkkokoulutuksessa.

Sukupuolijakauma %

* Ei sisällä johtoryhmän jäseniä

** Sisältää seitsemän osakkeenomistajien valitsemaa ja kaksi Anoran työntekijöiden valitsemaa hallituksen jäsentä.

Tilanne vuoden lopussa

Vuonna 2023 työntekijöistämme oli naisia 37 (37) prosenttia. Osakkeenomistajien valitseman hallituksen jäsenistä 43 (50) prosenttia oli naisia 33 (40) prosenttia, osakkeenomistajien ja Anoran työntekijöiden valitsemista jäsenistä). Anoran on vielä työskenneltävä parantaakseen sukupuolten tasapuolista edustusta konsernin johtoryhmässä. Tällä hetkellä johtoryhmän jäsenistä 29 (29) prosenttia on naisia.

Tammikuussa 2023 kaikki Anora Groupin työntekijät liitettiin osana fuusion jälkeistä integraatiotyötämme henkilöstöhallinnon keskitettyyn IT-järjestelmään. Nyt voimme tarkastella henkilöstöämme tehokkaasti kansallisuuksien, sukupuolten, palkkatasa-arvon ja monien muiden muuttujien näkökulmasta sekä arvioida parhaat mahdolliset ratkaisut monimuotoisuuden ja osallistavuuden edistämiseksi.

Työntekijämme tyytyväisyyden, sitoutumisen ja osaamisen kehittäminen

Työntekijöiden tyytyväisyys, sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen on keskeinen osa strategiaamme. Investoimme jokaisen työntekijämme henkilökohtaiseen kehittämiseen. Seuraamme kaikissa monikansallisissa toiminnoissamme säännöllisesti tavoitteiden saavuttamista vuosittaisen aikataulun mukaisesti. Toteutamme myös kehityskeskustelut jäsennellyllä lähestymistavalla, jossa keskustelut kirjataan ja niihin palataan myöhemmin. Kehityskeskusteluihin sisältyy tavoitteiden asettaminen, henkilökohtaisten kehityssuunnitelmien laatiminen ja jatkuva tuki, joka parantaa työhyvinvointia. Kannustimet ovat myös osa työntekijöiden kokonaiskorvausta, ja niitä käytetään strategiaamme toteuttamiseen ja henkilökohtaisen suorituksen palkitsemiseen. Anoran toimihenkilöt, ylemmät toimihenkilöt ja johtajat osallistuvat vuotuisen tulospalkkio-ohjelmaan, ja toimihenkilöiden ja ylempien toimihenkilöiden (noin 67 (67) prosenttia kokonaishenkilömäärästä) suoriutumisosasto sisältää tavoitteiden asettamisen ja seurannan, kehityssuunnitelman sekä jatkuvan tuen työhyvinvoinnin parantamiseksi.

Vuonna 2023 jatkoimme organisaatio- ja yrityskulttuurimme rakentamista tehostamalla konsernin rekrytointi- ja perehdytysprosessia, järjestämällä koulutuksia arvoihin perustuvan rekrytoinnin ja päätöksenteon tukemiseksi, sisällyttämällä arvomme osaksi tavoitteiden asettamista, käymällä kehityskeskusteluja, toteuttamalla seuraajasuunnitteluohjelmaa, kehittämällä johtajuutta ja hallintoa, käymällä suorituskyvyn arviointikeskusteluja sekä toteuttamalla koulutussuunnitelmia.

Lanseerasimme vuonna 2023 myös uuden vastuullisuuden verkkokurssin työntekijöillemme. Palautetta kerättiin pilottiohjelmasta, ja työntekijöitä pyydetään suorittamaan kurssi vuonna 2024.

Keskimäärin vuonna 2023 käytettiin koulutukseen 2,5 tuntia työntekijää kohti (1 074 henkilöä ja 2 805 tuntia, poislukien Globus Winen työntekijät).

Vuosittaisen Anora Tasting –kyselyn tulokset

Vuoden 2023 jälkipuoliskolla toteutimme kaikille työntekijöille suunnatun vuosittaisen työntekijöiden sitoutumiskyselyn, Anora Tastingin. Kysely järjestettiin toista kertaa. Kyselyn tulokset käytiin läpi, ja järjestimme myös koulutuksia ja laadimme toimintasuunnitelmia, joita noudatetaan johdonmukaisesti koko organisaatiossa, hallitusta myöden. Anora Tasting -kyselyssä mitataan kuutta ensisijaista mittaria: sitoutumista, johtajuutta, tiimin tehokkuutta, organisatorisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin indeksiä, ympäristöä, johtamista ja eNPS:ää.

Vuonna 2023 kyselyyn vastasi 83 (88) prosenttia työntekijöistä, 940 (967). Osallistumisprosentti laski hieman vuodesta 2022 mutta ylitti silti ulkoisen pohjoismaisen 81 prosentin vertailuarvon. Kuudesta mitatusta indeksistä neljä oli sekä pääosin positiivisia että vakaita.

Ihmiset-painopistealueen kohokohta oli, että 78 (79) prosenttia kyselyyn vastanneista ilmoitti olevansa erittäin tyytyväinen suoraan esihenkilöönsä. Tulos osoittaa, että esihenkilömme pystyivät tukemaan tiimejään, esittivät odotuksensa selkeästi, antoivat palautetta ja seurasivat tiimiensä toimintaa.

Lisäksi työturvallisuutta, työkuorman kestävyyttä ja esihenkilöltä saatua tukea kuvaava OSI-mittari oli 72/100 (71/100). Tulos parani vuodesta 2022 ja jäi vain hieman alle maailmanlaajuisen vertailuarvon 77/100.

Anoran työntekijöiden sitoutuneisuusindeksissä tulos vuonna 2023 oli 77 (78), kun maailmanlaajuinen vertailuarvo on 81/100. Tätä mitataan yhdistelmänä energiaa (mukaan lukien kysymykset ylpeydestä,

motivaatiosta, ilosta ja halukkuudesta tehdä vähän ylimääräistä) ja selkeyttä (kysymykset organisaation, tiimin ja työntekijän tavoitteista). Tiimien tehokkuutta mittavaan indeksin tulos oli 74 (74), kun maailmanlaajuinen vertailuarvo on 77/100.

Negatiivisempi kehitys nähtiin asenteissa ylintä johtoa kohtaan, ja tulos 52 (61) jäi selvästi ulkoisen vertailuarvon (66) alapuolelle. Lisäksi eNPS (Employee Net Promoter Score) -tulos laski tasoon –18 (6) vertailuarvon ollessa 14. Useat tekijät vaikuttivat näihin negatiivisiin tuloksiin. Anora antoi vuoden 2023 jälkipuoliskolla kaksi tulosvaroitusta ja ilmoitti koko konsernia koskevista budjettileikkauksista. Kaikkiin Anoran eri toimintamaiden toimipaikkoihin ja toimistoihin kohdistunut johtoryhmän strategiakiertue otettiin alkuvuodesta 2023 hyvin vastaan, mutta paikallisia tapaamisia vähennettiin myöhemmin kustannussyistä. Kyselyn järjestämisen aikaan ilmoitettiin myös muutosneuvotteluista, joten ajoitus ei ollut optimaalinen. Vaikka matkustamista, työntekijöiden etuja ja rekrytointia rajoitettiin voimakkaasti vuoden 2023 jälkipuoliskolla, pakollista koulutusta ja turvallisuusopastusta jatkettiin ilman leikkauksia tai keskeytyksiä. Vuoden 2023 kyselyyn lisättiin myös avoin kommenttiosio, joka osoittautui hyödylliseksi, oivaltavaksi ja informatiiviseksi työkaluksi Anoran työntekijöiden näkemysten ja mielipiteiden arvioimiseksi.

Anora Tasting -kyselyn vertailuarvot saadaan Brilliant-yhtiöltä, joka toteuttaa vuosittain kaikki Pohjoismaat kattavan kyselyn, johon osallistuu noin 330 (pohjoismaalaista ja Pohjoismaiden ulkopuolista) yhtiötä ja noin 670 000 vastaajaa. Anora Tasting -kysely järjestetään jatkossa vuosittain. Vuosien 2022 ja 2023 tulokset antavat meille vahvan lähtötason vuonna 2024 ja sen jälkeen toteutettaville kyselyille.

Seuraajasuunnittelun kehittäminen vuonna 2023

Anora toteutti vuonna 2023 seuraajasuunnittelun ensimmäisen kerran. Sen yhteydessä laskemme suorituskykyyn ja arvoon perustuvan toiminnan ja kalibroimme nämä tekijät kaikilla Anoran sektoreilla. Näin voimme paremmin ymmärtää sekä organisaatiota että hierarkiaa ja parantaa näkyvyyttä ja avoimuutta organisaatioissa ja niiden tehtävissä. Seuraajasuunnittelussa huomioidaan myös ihmiset ja selvitetään mahdollisuudet ja uhkat.

Tutkimus ja toteutus tapahtui vuoden 2023 aikana, ja lisää tuloksia saadaan vuonna 2024. Ennen seuraajasuunnittelua sekä työntekijät että esihenkilöt kävivät kehityskeskusteluja ja suorittivat itsearviointeja, joissa keskityttiin yksilöiden omiin mielipiteisiin ja kokemuksiin Anoran arvoista. Tämä johti hedelmällisempiin keskusteluihin kuin aiempina vuosina. Henkilökohtaiset kehityskeskustelut olivat kaikkien saatavilla Anoralla, kun taas johtamisohjelma oli avoin valikoidulle työntekijäryhmälle.

Uuden arvopohjaisen johtamisohjelmamme kehittäminen

Anoran johtamisohjelma liittyy läheisesti seuraajasuunnittelutyöhön, ja se aloitettiin kesällä 2023 nimellä Regenerate the Future. Tämä arvopohjainen johtamisohjelma keskittyy yhtä lailla itsensä kuin tiiminsä ja organisaationsa johtamiseen. Ohjelman tavoitteena on ohjata Anoran johtajia selventämään omaa tarkoitustaan, arvopohjaansa ja visiotaan ja luoda toimintasuunnitelma suurimpien erottavien tekijöiden perusteella. Johtajat luovat vertaisryhmässä johtajien verkoston, jossa kasvumahdollisuuksia tarkastellaan yhdessä.

Vuonna 2023 johtamisohjelmassa keskityttiin arvoon Courage to explore. Sen tavoitteena on kehittää ideoita, joiden mukaan ”rohkeasti johtaminen alkaa sinusta”, ”itsensä tunteminen on edellytys muiden johtamiselle”, ”jokaisen johtajan on löydettävä oma johtamistyylinsä ja -tapansa”, ”johtamisessa on kyse ihmissuhteista” ja ”nämä ihmissuhteet rakentuvat johtajana käymillesi keskusteluille”. Pilottiryhmään kuului 18 henkilöä, jotka valittiin tunnistettujen roolien kasvupotentiaalin perusteella, joilla oli hyvät sisäiset verkostot organisaatiossa ja jotka voisivat näin saada aikaan suurimman heijastusvaikutuksen organisaatiossa.

Ohjelmasta saatu palaute oli erittäin myönteistä, ja suurimmat hyödyt vuonna 2023 olivat johtajien paremmat kyvyt ratkaista ongelmia ja parantaa tuottavuutta sekä paremmat verkostoitumistaidot. Nämä hyödyt tukivat tavoitetta virtaviivaistaa yhtiön toimintaa ja tehdä siitä kannattavampaa. Vuonna 2024 ohjelmaan osallistuu 36 henkilöä, ja painopiste on yrityksen arvossa Energy to inspire, kun taas vuonna 2025 arvossa Empowering to win.

Ihmisoikeustyö toimitusketjussa

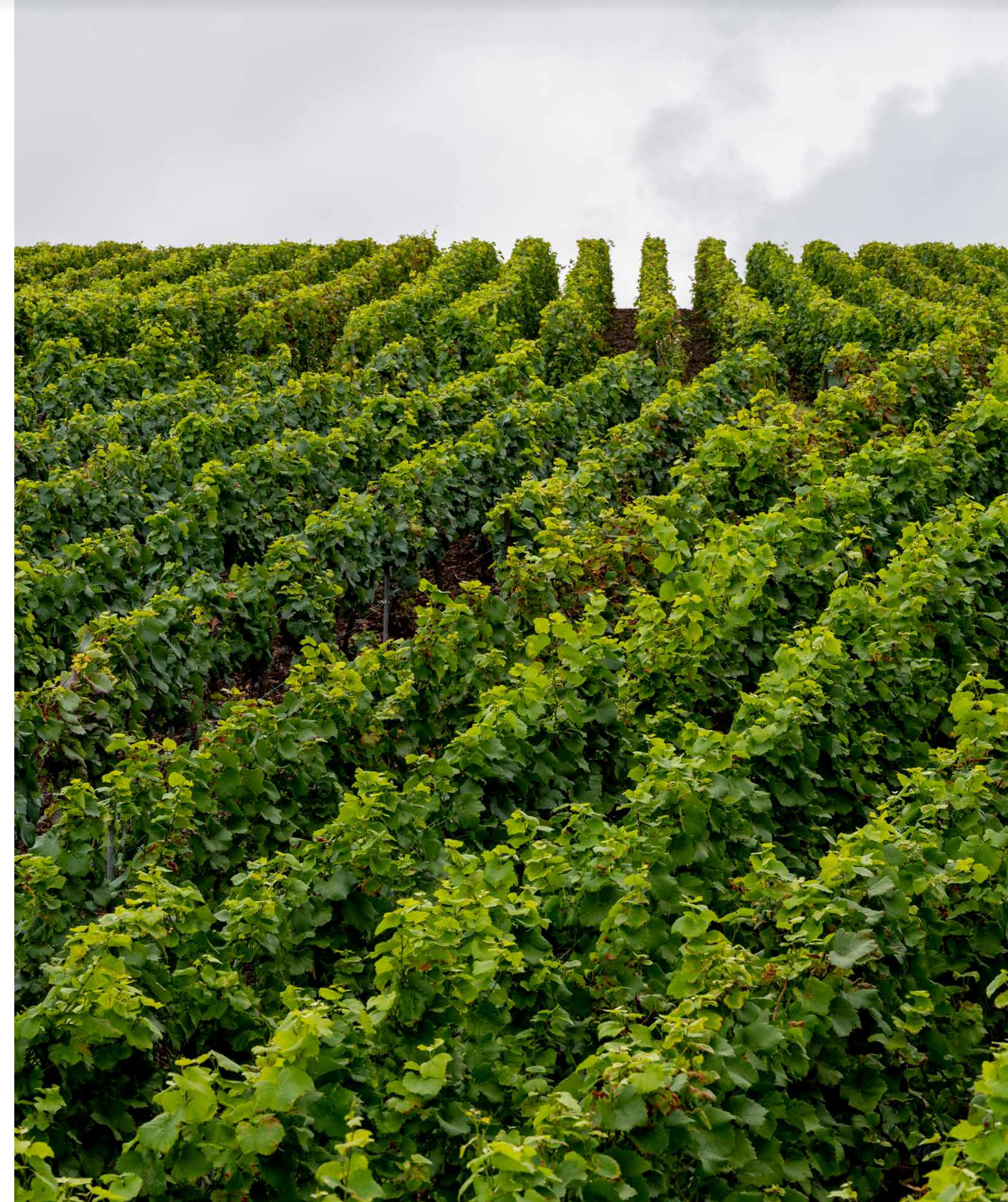
Anora harjoittaa liiketoimintaa ympäri maailmaa. Tämä tekee vaatimustenmukaisuudesta, avoimista suhteista ja eettisistä arvoista kriittisiä, koska tiedämme, että liiketoiminnan harjoittamiseen liittyy tietyissä osissa maailmaa suurempi riski mahdollisista ihmisoikeusloukkauksista.

Pyrimme kaikissa toiminnoissamme parantamaan työolosuhteita toimitusketjussamme Anoran amfori BSCI -jäsenyyden ja muiden vastuullisuusaloitusten jäsenyyksien sekä suorien projektien kautta. Kaikilla toimitusketjumme työntekijöillä on oikeus turvalliseen työympäristöön ja oikeudenmukaiseen palkkaan,

työehdoista sopimiseen ja lainmukaisiin työaikoihin. Heidän ei tule kärsiä syrjinnästä, velkaorjuudesta tai pakkotyöstä. Olemme ottaneet käyttöön amfori BSCI -aloitteen eettiset säännöt kaikissa toiminnoissamme, ja sen eettisten sääntöjen arvot ja periaatteet painottuvat vahvasti työoloihin ja ihmisoikeuksiin. amfori BSCI suorittaa auditointeja varmistamaan periaatteiden noudattamisen. Hyödynnämme amfori BSCI -kehystä tehostaaksemme yhteiskunta- ja ympäristövastuuta koko toimitusketjussamme. Työntekijämme ja kaikki tuottajamme tuntevat nämä eettiset säännöt.

Vuonna 2023 ihmisoikeudet olivat yksi Anoran tärkeimmistä vastuullisuusprioriteeteista. Anora suoritti kattavan ihmisoikeusarvioinnin toiminnoissaan ja laati tulosten perusteella ihmisoikeussitoumuksen. Koska Anoran arvoketju on sekä laaja että globaali ja tuotteidemme hankinta on erittäin hajanaista, aloimme myös yhtenäistää vastuullisia hankintakäytäntöjämme ja rakentaa yhteistä lähestymistapaa ihmisoikeuksiin liittyvään huolellisuusvelvoitteeseen. Anora raportoi 30. kesäkuuta toiminnastaan Norjan avoimuuslain (Transparency Act) mukaisesti, mikä oli tärkeä askel kohti ihmisoikeusraportoinnin vaatimuksia, jotka sisältyvät EU:n yritysraportointidirektiivin (CSRD) ja mahdolliseen tulevaan direktiiviin yritystoiminnan vastuullisuutta koskevasta huolellisuusvelvoitteesta (CSDDD).

Anora tekee myös tiivistä yhteistyötä pohjoismaisten monopolien kanssa. Anora huolehtii jäljitettävyydestä ja tietojen keräämisestä yhdessä Ruotsin monopolin Systembolagetin vastuullisuusaloitusten Worldfavorin kanssa. Vuoden 2024 aikana Systembolaget tekee riskianalyysin, joka perustuu vastuullisuusaloitusten kautta annettuihin tietoihin. Mahdolliset riskit tunnistetaan, ja niitä seurataan erilaisilla toimenpiteillä, kuten työntekijähaastatteluilla kenttäkäyntien tai auditointien yhteydessä.

Vuonna 2023 käytössä oli vielä erilliset toiminnan-ohjausjärjestelmät Altian ja Arcuksen fuusion sekä Globus Winen hankinnan vuoksi. Siksi emme saaneet konsernitasolta tietoja sertifiointien kattavuudesta tai siitä, kuinka suuri osa kumppaneistamme on hyväksynyt toimittajien eettiset periaatteet. Uusista toimittajien eettisistä periaatteista on ilmoitettu toimittajille, ja ne lähetettiin vuonna 2023 toimittajien hyväksyttäväksi ja allekirjoitettavaksi.

Ihmisoikeusriskien auditoinnit

Ihmisoikeusarvion perusteella Anora päätti vuonna 2023 keskittää auditoinnit tunnistettuihin olennaisiin ihmisoikeusriskialueisiin: viinintuotannossa Italiaan sekä väkevissä alkoholijuomissa rommin tuotantomaihin Karibiassa. Italia on kaupallisesti tärkeä viinialue Pohjoismaille, ja vaikka se ei ole amfori BSCI:n määrittelemä riskimaa, olemme tietoisia siitä, että Italian viiniteollisuudelle tyypillistä ovat kausityöntekijät, jotka ovat usein maahanmuuttajia, ja työnvälitysjärjestelmä. Nämä voivat altistaa työntekijät ihmisoikeusriskeille.

Rommiin tarvittava sokeriruokotuotanto on yleistä maaseutualueilla, ja sokeriruokoa viljellään alueilla, joilla on korkeat lämpötilat, jota ilmaston lämpeneminen voimistaa entisestään. Nämä olosuhteet voivat aiheuttaa työntekijöille kroonisen munuaissairauden, joka voi johtaa kuolemaan. Elokuussa 2023 toteutimme amfori BSCI -auditoinnin Demerara Distilleries Limitedille Guyanassa, Etelä-Amerikan koillisosassa. Rommitislaamo sai auditoinnissa korkeimman mahdollisen kokonaisluokituksen A.

Vingruppenissa Ruotsissa toteutettiin vuoden 2023 aikana uusi riskianalyysi, ja yhtiön pysyvään valikoimaan kuuluvia viinejä tarjoavia päämiehiä arvioitiin osana Systembolagetin analyysia. Tämä riskianalyysi on tärkeä nykyisen lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi ja työntekijöiden oikeuksien varmistamiseksi, mutta kyse on

myös luottamuksen ja tietopohjan rakentamisesta koko toimitusketjussa. Tämä antaa meille mahdollisuuden parantaa tuotteidemme vastuullisuutta nopeammin, joka taas on tärkeä kaupallinen etu vähittäismyyjiä ja loppukuluttajia ajatellen.

Vuonna 2023 tehtiin kaksi amfori BSCI -auditointia. Anora suoritti myös sisäisiä auditointeja ja etäauditointeja.

Vastuullinen yhteiskunnan jäsen

Anora on vastuullinen toimija yhteiskunnassa. Vuonna 2023 maksoimme 907,0 (1 014,8) miljoonaa euroa valmiste- ja tuloveroja, josta 235,7 (260,5) miljoonaa euroa Suomeen. Maksoimme työntekijöille yhteensä 103,8 (93,8) miljoonaa euroa palkkoja ja muita epäsuoria työnantajamaksuja ja ostimme raaka-aineita, tarvikkeita ja palveluja 441,4 (414,3) miljoonan euron edestä. Ostimme suomalaista ohraa noin 1 400 viljelijältä yhteensä 42,2 (56,1) miljoonan edestä. Liikevaihtomme oli 726,5 (702,7) miljoonaa euroa, investoimme 12,6 (10,7) miljoonaa euroa liiketoimintamme kehittämiseen ja jaoimme omistajillemme yhteensä 15,1 (30,4) miljoonaa euroa osinkoina.

Verostrategiamme

Olemme vastuullinen veronmaksaja kaikissa toimintamaissamme (eli Suomessa, Norjassa, Ruotsissa, Tanskassa, Virossa, Latviassa, Saksassa ja Ranskassa). Pyrimme edistämään konsernin strategista kehitystä ja tukemaan liiketoimintoja sekä varmistamaan niiden asianmukaisen toteutuksen myös veronäkökulmasta katsottuna. Verotukseen liittyvien asioiden hoito on keskitetty konsernitasolle, jossa veroihin liittyvät päätökset tehdään. Epäselvissä tapauksissa konserni konsultoi veroasiantuntijoita ja pyytää veroviranomaisilta verokäytäntöjä selkeyttävää suullista tai kirjallista

” Anora suoritti kattavan ihmisoikeus-arvioinnin toiminnoissaan ja laati tulosten perusteella ihmisoikeus-sitoumuksen.”

ohjeistusta. Meille on tärkeää noudattaa kaikkia sovellettavissa olevia paikallisia ja kansainvälisiä lakeja ja säännöksiä verojen maksamiseen, keräämiseen ja tilittämiseen sekä veroilmoituksiin liittyen. Periaatteemme on maksaa verot siihen maahan, missä tulot on ansaittu. Anora Groupilla ei ole toimintaa verokeitaissa, emmekä harjoita verosuunnittelua, joka pyrkii pienentämään konsernin tai yksittäisen toimintamaan verotettavaa voittoa. Siirtohinnoittelussa noudatamme paikallisia lakeja ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD:n) siirtohinnoitteluohjeistusta. Konsernin sisäisiin liiketoimiin, jotka liittyvät tuotteisiin, palveluihin, immateriaalioikeuksiin ja rahoitukseen, sovelletaan markkinaehtoperiaatetta. Maksamme ja tilitämme useita erilaisia veroja, joista merkittävin on valmistevero. Valmisteverot eivät sisälly yhtiön raportoituun liikevaihtoon. Tuloverojen lisäksi maksamiamme veroja ovat muun muassa työnantajan sosiaaliturvamaksut ja kiinteistöverot. Valmisteverojen lisäksi merkittävimpiä tilittämiämme veroja ovat arvonlisäverot, palkoista ja palkkioista pidätetyt ennakkoerot ja lähdeverot.

Ohjeistuksen mukainen yhteenveto veroista ja maksuista julkaistaan osana vuosikertomusta. Yhteenveto perustuu konsernin kirjanpitojärjestelmistä kerättyyn tietoon ja se sisältää verotyypin mukaan ryhmitellyt olennaiset verot ja maksut. Ohjeistusten mukaisesti sovellamme veroraportointiimme olennaisuusperiaatetta. Periaatteen pohjalta maakohtaisia verotietoja esitetään Suomen, Norjan ja Ruotsin osalta. Nämä maat muodostavat yhtiön päämarkkina-alueen, josta on peräisin 90 prosenttia yhtiön liikevaihdosta. Muiden toimintamaidemme (Tanska, Viro, Latvia, Saksa ja Ranska) osalta erikseen raportoitavien maiden 10 prosentin olennaisuuskynnys ei ylity, minkä vuoksi näiden maiden tiedot esitetään kollektiivisesti.

Tuote

Anoran vastuullisuustiekartan Tuote-teema keskittyy sitoumukseemme tukea vastuullista juomakulttuuria ja tavoitetta edistää nopeaa siirtymistä ilmastoystävällisiin pakkauksiin koko yhtiön tuotevalikoimassa. Tuote-teeman kolme ensisijaista tavoitettamme:

- Kaikki pakkauksemme ovat vuoteen 2030 mennessä kevyitä, sataprosenttisesti kierrätettäviä ja valmistettu sertifioiduista lähteistä peräisin olevista tai kierrätetyistä materiaaleista.
- Lisäämme vastuullisten vaihtoehtojen ja alkoholittomien ja matala-alkoholisten tuotteiden määrää.
- Tuemme modernia, vastuullista juomakulttuuria.

Tuote-painopistealueella olemme linjanneet toimintamme läheisesti YK:n Kestävän kehityksen tavoitteisiin 3 (Terveys ja hyvinvointi), 12 (Vastuullinen kulutus ja tuotanto) sekä 15 (Maanpäällinen elämä).

Lisätietoja SDG-tavoitteistamme muita kuin taloudellisia tietoja koskevassa osiossa hallituksen toimintakertomuksessa [sivulla 34](#).

Tuote

Anoran tuotteiden vaikutukset ja vaikutusten hallinta

Katsaus vuoteen 2023

Vastuullisuus aiheena liittyy olennaisesti juomiemme kehitykseen, sisältäen esimerkiksi päätökset siitä, minkälaisia raaka-aineita tuotteisiimme valitaan, kuten luomutuotteisiin, uudistavasti viljellystä viljasta tuotettuihin juomiin ja matala-alkoholisten juomien valmistukseen. Raaka-ainehävikin vähentäminen ja uusien raaka-aineiden tarpeellisuuden arviointi ovat osa päivittäistä tuotekehitystyötämme. Lisäksi tarkistamme jatkuvasti tuotemerkintöjä sekä pakkauksissamme kuluttajille suunnattuja QR-koodeja ja tuotetietoja, kuten vegaanisymboleja, energiamerkintöjä ja vastuullisuustietoja.

Vuoden 2023 Anoran Tuote-painopistealueeseen vaikutti kaksi ensisijaista ulkoista tekijää. Ensinnäkin pohjoismaiset monopolit ovat sopineet vähentävänsä toimitusketjujensa hiilidioksidipäästöjä 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, minimoivansa raskaiden lasipullojen käytön, maksimoivansa hiilijalanjäljeltään alhaisten pakkausten osuuden sekä tukevansa uusia innovatiivisia vähähiilisiä pakkausratkaisuja.

Toiseksi vuonna 2023 keskityimme äskettäin voimaan tulleisiin sekä mahdollisiin uusiin lainsäädäntömuutoksiin valmistautumiseen ja niiden toteutumiseen niin Suomessa kuin EU:n laajuisesti. Tämä koskee esimerkiksi EU:n pakkauksia ja pakkausjätteitä koskevaa asetusta. Vaikka nämä toimenpiteet vaativat paljon resursseja, Tuote-painopistealueessamme vastuullisuustyö jatkui koko vuoden ajan.

Huomionarvoista oli myös rPET-pullojen jatkuva kehittäminen vuoden 2023 aikana. Kierrätettyjen materiaalien osuus on lähes kaikissa Anoran väkevien

juomien PET-pulloissa jo 50 prosenttia, mikä on selvästi edellä EU:n rPET-pulloille vuodelle 2025 asettamaa 25 prosentin tavoitetta.

Koskenkorva Vodka Climate Action listattiin vuonna 2023 Vinmonopoleetissa Norjassa sokkomaistelun perusteella. Koskenkorva Vodka Climate Action on maailman ensimmäinen yksinomaan uudistavasti viljellystä ohrasta valmistettu vodka.

Tuotteidemme vastuullisuuden edistäminen

Anora on Pohjoismaiden markkinajohtaja viinien ja väkevien alkoholijuominen kestävässä pakkausratkaisussa. Omasta tuotevalikoimastamme yli 60 prosenttia on jo pakattu ilmastoystävällisiin pakkauksiin, joiden hiilijalanjälki on 60–90 prosenttia lasia alhaisempi. Pakkauksilla on kriittisen tärkeä rooli toiminnassamme; ne ovat keskeinen mittari vastuullisuustavoitteillemme. Suomessa toimme ensimmäiset sataprosenttiset rPET-viinipullomme markkinoille vuonna 2020.

Vuonna 2023 tuotannossa tapahtui muutoksia tietyissä maissa. Viinintuotanto lopetettiin Anoran Gjelleråsenin tuotantolaitoksella Norjassa, ja se siirtyi kokonaan Globus Winen tehtaalte Tanskaan vuonna 2024. Tämän seurauksena Gjelleråsen keskittyy akvaviittien tuotantoon, mikä pienentää tuotantovolyymiä ja vähentää henkilöstömäärää vuodesta 2024 eteenpäin. Anoran Rajamäen tuotantolaitos Suomessa keskittyy väkevien alkoholijuomien tuotantoon.

Vastuullisen juomakulttuurin tukeminen

Anora on edelleen vahvasti sitoutunut tukemaan modernin pohjoismaisen, vastuullisen juomakulttuurin kehittämistä. Ymmärrämme, että alkoholituotteilla on myös kielteisiä vaikutuksia, ja niistä on tarkoitus nauttia vastuullisesti, kohtuullisesti ja paikallisia ikärajoja noudattaen. Tietyissä tilanteissa alkoholia ei kannata juoda lainkaan, minkä vuoksi alkoholittomien vaihtoehtojen kehittäminen on myös tärkeä osa vastuullisuustyötämme. Olemme keränneet tärkeää tietoa alkoholinkäytön vaikutuksista ja kerromme myös näkemyksemme modernin vastuullisen pohjoismaisen juomakulttuurin luomisesta verkkosivuillamme osoitteessa anora.com/en/sustainability/lets-drink-better.

Vuonna 2023 Anora keskittyi viiniin ja vähäalkoholisiin valmisjuomasekoituksiin (ready-to-drink, RTD), joiden valikoima on Suomessa merkittävä. Vuoden 2024 arvion mukaan alkoholittomien ja matala-alkoholisten juomien trendi kasvaa edelleen, kun taas alkoholin pitkäaikaisen kulutuksen ennustetaan jatkavan laskuaan.

Uusia tuotteita lanseerattiin ympäri vuoden. Esimerkiksi Anora julkaisi uuden matala-alkoholisen viinin, Apes & Grapes Crisp & Floral, 7-prosenttinen hanapakkaus, Ruotsissa ja Saaremaa 4,5% -valmisjuomasekoituksia lanseerattiin Suomessa. Blossa-vuosikertaglögi on ollut menestys siitä lähtien, kun se lanseerattiin ensimmäisen kerran vuonna 2003, ja brändin 20-vuotisjuhlan kunniaksi Blossa-vuosikertaglögistä julkaistiin vuonna 2023 ensimmäisen kerran myös täysin alkoholiton versio.

Kuluttajat olivat säännöllisesti kysyneet sitä, ja se osoittautui suureksi menestykseksi.

Alkoholituotteiden mahdollisen negatiivisen vaikutuksen takia toimialaamme säännellään voimakkaasti kaikilla markkinoillamme niin myynnin, markkinoinnin kuin valmisteverojen näkökulmasta. Meillä on myös oma vastuullisen markkinoinnin politiikkamme, joka on nykyainsäädäntöä tiukempi. Norjassa jatkoimme tukeamme Ung Dialogille, joka järjestää opiskelijoille kohdistettuja vastuullisen juomisen kampanjoita. Suomessa jatkoimme tukeamme Raiteen tuelle, kouluille suunnatulle valistusohjelmalle, jonka tavoite on ehkäistä alaikäisten alkoholinkäyttöä. Jatkoimme yhteistyötä ”Puhutaan alkoholista” kampanjan kanssa, joka on pääyhteistyömme. Se on tutkimukseen perustuva pitkän aikavälin ohjelma tietoisuuden parantamiseksi, ja sen tarkoitus on auttaa nuoria lykkäämään ensimmäisiä alkoholikokeilujaan sekä vähentämään alkoholinkäyttöä sitä jo kokeilleilla. Sitä hyödyntää yli 75 prosenttia kouluista Ruotsissa, ja se on myös saatavilla muilla kotimarkkinoillamme, esimerkiksi Suomessa ja Baltian maissa.

Vaikka alkoholittomat tisleet ovat globaaleihin alkoholi-markkinoihin verrattuna edelleen suppea tuotekategoria, tuotantomäärien arvioidaan kasvavan vuositasolla keskimäärin 15,5 prosenttia vuosina 2021–2025. Matala-alkoholisempien alkoholijuomien kysynnän kasvun taustalla vaikuttaa lisääntynyt kiinnostus terveyttä ja hyvinvointia kohtaan: maailmanlaajuisesti noin 40 prosenttia kuluttajista on ilmoittanut haluavansa vähentää alkoholin käyttöä terveydellisistä syistä. Ihmiset ovat nyt innokkaita kokeilemaan uusia alkoholittomia ja matala-alkoholisia juomavaihtoehtoja, jotka tarjoaisivat perinteisiä alkoholijuomia vastaavan makuelämyksen ja toimisivat samoissa sosiaalisissa yhteyksissä.

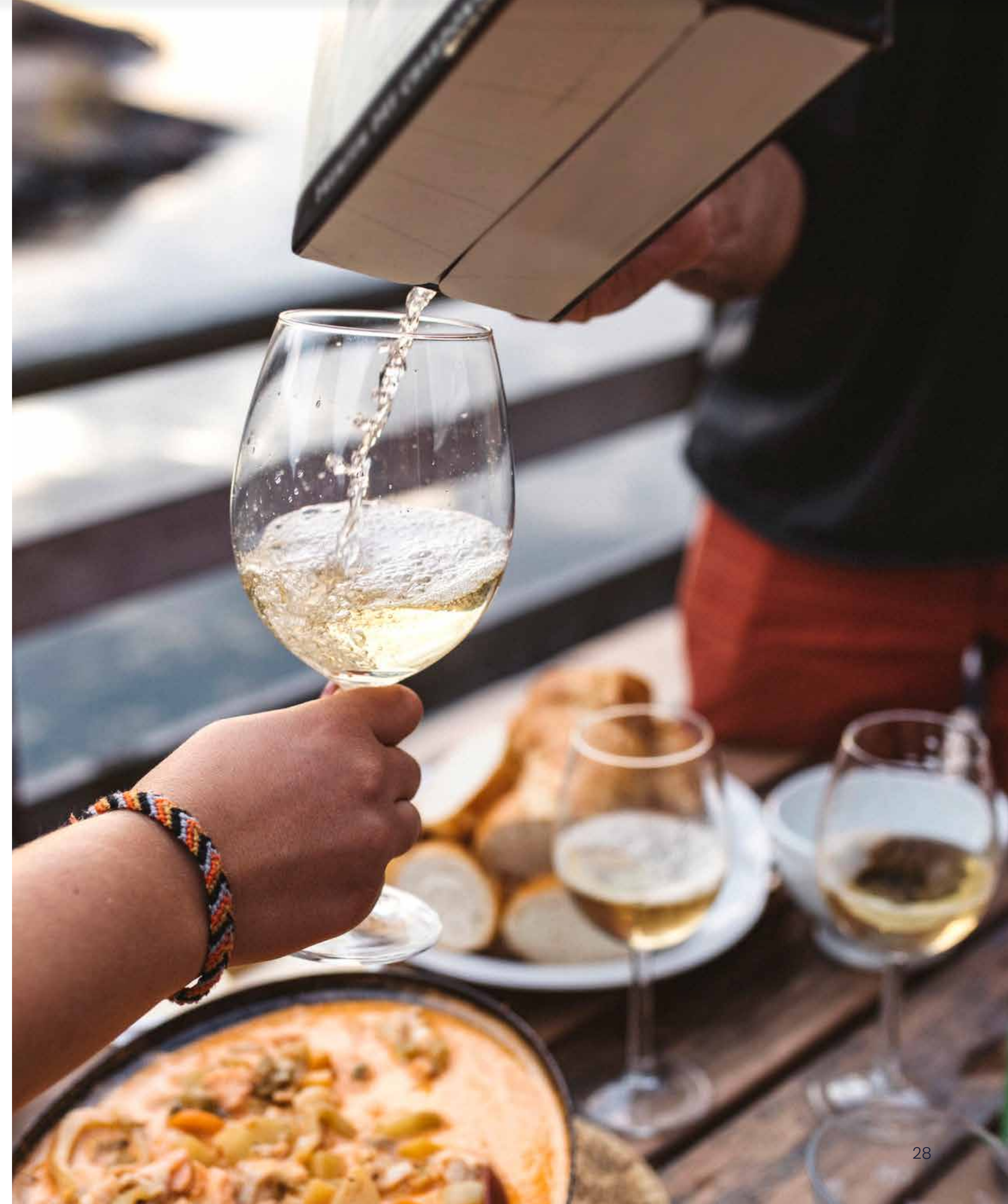
Työmme kuluttajien kierrätysasteen parantamiseksi

Pakkausratkaisuja kehittäessä on välttämätöntä huomioida eri markkinoiden kierrätysinfrastruktuurit ja kuluttajien kierrätyskäyttäytyminen. Vaikka kolmella päämarkkinallamme Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa on toimiva ja kuluttajille tuttu kierrätysjärjestelmä, tilanne ei ole samanlainen kaikilla markkinoilla, joissa tuotteitamme kulutetaan. Palautus- ja kierrätysaste on myös tärkeä osa ilmastoystävällistä pakkaamista, minkä vuoksi pyrimme nostamaan astetta edelleen, vaikka se onkin jo erittäin korkea Pohjoismaissa: 80–90 prosenttia. On tärkeää muistuttaa kuluttajia kierrätyksestä ja kierrätysmenetelmistä. Pyrimme jatkuvasti parantamaan pullojen ja hanapakkausten kierrätysastetta edelleen kaikilla markkinoillamme erilaisten viestintäkampanjoiden avulla.

Vuoden 2023 työmme uuden ja tulevan lainsäädännön hallinnassa

Vuosi oli Anoran Tuote-painopistealueelle lainsäädännöllisesti haastava. EU:n laajuisesta mahdollisesta uudesta lainsäädännöstä keskustellaan parhaillaan, ja se hyväksytään todennäköisesti vuoden 2024 alussa.

EU:n nykyisellä lainsäädännöllä pyritään saavuttamaan 25 prosentin kierrätysmateriaalin osuus PET-pakkauksissa vuoteen 2025 mennessä. Vuonna 2023 lähes kaikki Anoran väkevien alkoholijuomien PET-pakkaukset olivat 50-prosenttisesti kierrätetystä PET-muovista valmistettuja, eli kaksinkertaisesti nykyisen lainsäädännön tavoitetason verran. EU aikoo kuitenkin mahdollisesti siirtyä pois kierrätettävistä PET-pulloista ja sen sijaan edistää pullojen ja pakkausten uudelleentäyttöä. Anora on edelleen sitoutunut ottamaan käyttöön rPET-innovaatioita ja uusia tavoitteita mutta seuraa

tiivisti lainsäädäntöprosessia. Anora myös valmistautuu mahdollisiin lakimuutoksiin ja niiden voimaantuloon EU-alueella.

Pakkauksista syntyvien päästöjen vähentämiseen on edelleen merkittäviä ulkoisia syitä, kuten EU-lainsäädäntö ja erityisesti kertakäyttömuovi- eli SUP-direktiivi. Anora noudattaa SUP-direktiiviä ehkäistäkseen ja vähentääkseen tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksia ja edistääkseen siirtymää kiertotalouteen. SUP-direktiivi sisältää myös kunnianhimoisia tavoitteita muovin ja muiden materiaalien keräykselle. Osana direktiivin noudattamista tulemme varustamaan tuotteemme kiinnitetyillä sulkijoilla vuoteen 2024 mennessä. Tämä tarkoittaa korkkeja, jotka pysyvät kiinni pullossa myös avaamisen jälkeen.

Uudesta EU:n laajuisesta lainsäädännöstä sovittiin 4. joulukuuta 2023, ja tämän päätöksen myötä kaikkiin viinituotteiden (ei kuitenkaan väkevien alkoholijuomien) pakkauksiin pitää sisältyä suoraan tai QR-koodin kautta kuluttajille tietoa esimerkiksi viinin ravintosisällöistä ja vastuullisuuskriteereistä.

Pakkaus on suurin tapamme viestiä kuluttajien kanssa. Useimmissa alkoholituotteidemme pakkauksissa on "Juo vastuullisesti" -kehotus tai linkki paikalliselle tai eurooppalaiselle verkkosivustolle, jossa on tietoa alkoholista ja kohtuullisesta kulutuksesta. Tällainen sivusto on esimerkiksi <https://responsibledrinking.eu>. Myös väkevien alkoholijuomien pakkauksissa on tietoa yhden annoksen koosta ja sen sisältämästä energiamäärästä. Vuoden aikana Anora lanseerasi myös vastuullisen markkinointipolitiikan.

Suhteellisen uuden EU-lainsäädännön vuoksi myös tuottajan vastuu pakkausmateriaalien kierrätettävyydestä oli vuoden aikana tarkastelussa. Tältä osin katsomme kuitenkin olevamme edelläkävijöitä, ja lähestymistapaamme voikin kuvata sanoin 'kehdestä kehtoon' pikemmin kuin 'kehdestä hautaan'. Tällä tarkoitamme sitä, että kun käyttämämme materiaalit palautetaan meille, voimme palauttaa ne kiertotalouden piiriin käsittelemällä ja käyttämällä ne uudelleen.

Ilmastoystävällisten pakkausten kehittäminen edelleen jätteiden ja päästöjen vähentämiseksi

Anora on alan johtava toimija Pohjoismaissa, ja yli 60 prosenttia sen omista tuotteista on jo pakattu ilmastoystävällisiin pakkauksiin (esim. PET-, tetra- ja hanapakkaukset). Pohjoismaissa kuluttajat ovat laajalti tottuneet hanapakkauksiin, ja tämä pakkauskategoria kehittyi edelleen merkittävästi vuonna 2023.

Hanapakkauksen hiilijalanjälki on yli 80 prosenttia alhaisempi kuin perinteisillä lasipulloilla. Kun hanapakkaukset vielä täytetään lähellä myyntimarkkinaa, viinintuotannon ympäristövaikutus on entistäkin vähäisempi. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi Etelä-Amerikasta ostetun viinin kuljettamisessa säiliöissä Pohjoismaihin ja pakkausta lähellä myyntimarkkinaa.

Vuoden 2023 aikana Anora onnistui nostamaan kierrätetyn muovin osuuden lähes kaikkien väkevien juomien PET-pulloista 50 prosenttiin, kehitti uusia pieniä (alle kolmen litran) kierrätettäviä hanapakkauksia sekä kehitti useita uusia kevyitä pulloja (kuten 0,7 litran ja 1 litran Koskenkorva-pullot).

Anora on onnistuneesti vähentänyt lasipulloissaan käytettävän lasin määrää vaarantamatta brändiensä alkuperäistä ulkoasua. Toinen erittäin monipuolinen pakkausmateriaali Anoran tuotteissa on PET, jota käytetään sekä viineissä että väkevissä alkoholijuomissa. PET-pullot ovat kevyitä, ja niiden hiilijalanjälki on yli 60 pienempi kuin vastaavien lasipullojen. Anoralla on useita viinipullotyyppejä, jotka on valmistettu 100-prosenttisesti kierrätetystä PET-muovista. Väkevien alkoholijuomien valikoimassa Anoran PET-pullojen muovista 25-50 prosenttia on kierrätettyä.

Sekä lasi- että PET-muovimateriaalit soveltuvat hyvin juomatuotteisiin, mutta säilytysajoissa on eroja. Jos tuote

on tarkoitettu säilytettäväksi pidemmän aikaa, lasi on paras pakkausmateriaali, koska lasissa juoman ominaisuudet pysyvät muuttumattomina jopa kymmeniä vuosia. PET on erittäin vastuullinen materiaali tuotannossa ja logistiikassa, ja se on myös erittäin kevyt. Tämä materiaali ei kuitenkaan sovellu hyvin premium-tuotteille, joita säilytetään usein vuosia. PET-pakkauksessa myytävät tuotteet tulisi yleensä kuluttaa vuoden kuluessa ostosta. Muita PET-muovin etuja ovat rikkoutumattomuus, keveys, vastaavan tilavuuden lasipulloa pienempi koko sekä pienempi hiilijalanjälki.

Muovisiin pakkausmateriaaleihin sovelletaan tiukkoja määräyksiä niiden käyttöturvallisuuden varmistamiseksi. Ulkopuoliset laboratoriot varmistavat Anoran PET-pullojen elintarviketurvallisuuden ja yhteensopivuuden niiden sisältämän nesteen kanssa. Anora seuraa sääntelyn muutoksia huolellisesti ja mukauttaa pakkauksiaan ja prosessejaan vastaavasti. Kevyemmät pullot vähentävät Anoran logistiikkapäästöjä, ja PET-pullot ovat lasipulloja vähemmän energiaintensiivisiä.

Lahjapakkauksia kutsutaan usein toissijaisiksi pakkauksiksi. Anora välttää ylimääräisiä pakkauskerroksia vastuullisuussyistä, ja monet asiakkaat ovat myös haluttomia sisällyttämään lahjapakkauksia tuotevalikoimaansa. Tästä huolimatta osa premium-tuotteista myydään edelleen lahjapakkauksessa. Toissijaisissa pakkauksissa käytetään esimerkiksi pahvilaatikoita, pahvitarjottimia ja kutistekalvoa, ja niiden osalta Anora on keskittynyt käytettyjen materiaalien yhdenmukaistamiseen, pitämään pakkaukset mahdollisimman kevyinä sekä mahdollisuuksien mukaan poistamaan tarpeettomat brändäyssyistä käytetyt pahvilaatikot. Kierrätetyn raaka-aineen määrää on lisätty mahdollisuuksien mukaan.

Meille saapuvissa tuotteissa ja materiaaleissa olemme minimoineet pahvin käytön ja monissa tapauksissa korvanneet sen uudelleenkäytettävillä muovialustoilla.

Meillä on myös toimittajiemme kanssa sopimukset pahvin keräyksestä, takaisin toimittamisesta ja uudelleenkäytöstä.

Uudet vastuullisemmat pakkaukset on otettu laajalti hyvin vastaan Pohjoismaissa, mutta muilla markkinoilla ne ovat vielä harvinaisempia, kuten esimerkiksi siirtyminen lasista PET- tai rPET-muovipulloihin. Siksi EU:n mahdollinen uusi pakkauksia ja pakkausjätteitä koskeva asetetus ja siihen liittyvä siirtymä rPET-pulloista uudelleentäyttöön voivat aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia Pohjoismaissa.

Osana koko juoma-alan siirtymää kohti vastuullisempia ratkaisuja lasiteollisuus, tietoisena yleisestä kehityksestä, etsii myös tapoja kehittää pakkaustensa vastuullisuutta. Lasiteollisuus ja alkoholijuomien tuottajia edustava järjestö spiritsEUROPE käyvätkin parhaillaan asiasta neuvotteluja ja osallistuvat niihin liittyviin hankkeisiin.

Vastuullisuustavoitteet ovat muuttumassa, ja kun pohjoismaiset monopolit saavat asetettua selvästi määritetyt painot kevyille pulloille ja alkavat soveltaa luokittelua yksityiskohtaisemmin, tulevat myös juoma-alan suuret toimijat huomioimaan uudet määritykset. Tämä taas edistää keskustelua entisestään niin, että tulevaisuuden tavoitteista voidaan sopia yhdessä. Teknologinen kehitys tulee myös mahdollistamaan entistä kevyemmät pakkaukset, jotka tulevat vähentämään päästöjä merkittävästi matkalla kohti vuotta 2030 ja sen jälkeen.

” Blossan 20-vuotisjuhlan kunniaksi vuosikertaglogistä julkaistiin vuonna 2023 ensimmäisen kerran myös täysin alkoholiton versio.”

Liitteet

Vastuullisuuden tunnusluvut
Raportointiviitekehys
GRI-sisältöindeksi
Varmennusraportti

Planeetta

JÄTTEIDEN KIERRÄTYS- JA HYÖTYKÄYTTÖASTE ANORAN TUOTANTOLAITOKSILLA, %

Yksikkö	2023	2022	2021
Koskenkorva	100,0 %	100 %	99,8 %
Rajamäki	99,9 %	100 %	96,9 %
Tabasalu	84,9 %	88,5 %	87,7 %
Cognac	100,0 %	96,7 %	100,0 %
Gjelleråsen	100,0 %	100 %	100,0 %
Globus Wine, Køge	100,0 %	100 %	100,0 %
Anoran tuotantolaitosten kokonaistulos	99,8 %	99,5 %	99,5 %

MATERIAALIEN JA RAAKA-AINEIDEN KÄYTTÖ

	2023	2022	2021	2021
	Anora	Anora	Altia	Arcus
Nesteet *				
Nestemäinen raaka-aine, juomat (m ³)	135 587	81 105	62 510	20 798
Nestemäinen raaka-aine, juomat ilman vettä (m ³)	11 115	12 807	N/A	14 901
Nestemäinen raaka-aine, tekniset tuotteet (m ³)	15 489	17 941	17 941	N/A
Materiaalit				
Vilja (t)	174 024	184 280	214 306	N/A
Pakkausmateriaali (t)	50 713	49 169	32 724	6 194
Tuotteiden raaka-aineet (t) **	5 830	4 990	4 754	245
Päämiestuotteet **				
Nesteet (m ³)	50 160	43 526	32 206	11 319
Nesteet (m ³), Vectura	555	770	N/A	770
Pakkausmateriaalit (t) ***	22 463	15 178	10 961	4 217
Pakkausmateriaalit (t), Vectura	279	276	N/A	276

* Arvio perustuu valmiiden tuotteiden tilavuuteen

** Globus Winen luvut eivät mukana laskennassa

*** Laskentametodia on uudistettu vuoden 2023 osalta

YMPÄRISTÖLUVUT

	Anora 2023	Anora 2022	Altia 2021	Arcus 2021
Käytetyt polttoaineet/Suora energiakulutus				
Maakaasu, uusiutumaton (MWh)	676	1 163	1 400	0
Polttoaine (diesel ja bensiini), uusiutumaton (MWh)	6 325	4 910	0	144
Epäsuora energiankulutus				
Höyry, kokonaiskulutus (MWh)	110 618	109 160	105 220	1 270
Höyry (MWh) epäsuora, uusiutumaton	34 474	52 350	29 650	1 270
Höyry (MWh) epäsuora, uusiutuva	76 145	56 810	75 570	0
Sähkö, kokonaiskulutus (MWh)	50 674	52 165	46 90	5 010
Sähkö (MWh) epäsuora, uusiutumaton	13 490	40 948	43 020	0
Sähkö (MWh) epäsuora, uusiutuva	37 184	11 218	3 880	5 010
Kaukolämpö- ja jäähdytys, kokonaiskulutus (MWh)	8 524	7 861	2 210	5 170
Kaukolämpö ja -jäähdytys (MWh) epäsuora, uusiutumaton	5 630	698	60	0
Kaukolämpö ja -jäähdytys (MWh) epäsuora, uusiutuva	2 894	7 163	2 150	5 170
Kokonaisenergian käyttö, uusiutumaton (MWh)	60 595	100 068	74 130	1 414
Kokonaisenergian käyttö, uusiutuva (MWh)	116 223	75 191	81 60	10 180
Kokonaisenergian käyttö, uusiutumaton + uusiutuva (MWh)	176 817	175 259	155 730	11 594
Vesi ja jätevesi				
Veden kulutus (1000 m ³)	870,4	694,5	533,6	42,3
Jäteveden määrä (1000 m ³) *	246,6	238,5	257,7	35,3
Jättemäärät				
Vaaralliset jätteet (t)	7,9	7,0	52,0	0,0
Kaatopaikkajäte (t)	11,1	11,6	28,2	0,0
Hyötykäytetty jäte				
Energiahöyrykäyttö (t)	645,1	723,1	12 623,4	396,0
Muu hyötykäyttö (t)	7 860,5	8 953,3	3261,2	950,7
Jätteen kokonaismäärä (t) **	8 524,6	9 695,0	15 964,8	1 346,7

Suora energiankäyttö (Scope 1) tarkoittaa omassa tuotannossa tai energiantuotannossa käytettyä energiaa, kuten uusiutumattomien polttoaineiden polttaminen sekä dieselin ja bensiinin käyttö yhtiön ajoneuvoissa. Laskentatapaa on laajennettu ja vuoden 2022-2023 luvut sisältää käytetyt polttoaineet sekä tuotantolaitoksilla että Vecturan rekoissa ja muissa yhtiön ajoneuvoissa. Yhtiön ajoneuvojen polttoaineet eivät ole sisältyneet vuosien 2021 lukuihin. Epäsuora energiankäyttö (Scope 2) tarkoittaa hankittua energiaa, joka on tuotettu raportoivan yhtiön ulkopuolella, mutta jota käytetään tuottamaan energiaa yhtiön välittömiin energiantarpeisiin.

* Globus Wine mukana jäteveden määrässä vuodesta 2023 eteenpäin.

** Jätteen kokonaismäärä sisältää vaarallisen -, kaatopaikka-, energiahöyrykäytetyn - ja muun hyötykäytetyn jätteen. Vaaraton jäte koostuu kaatopaikka-, energiahöyrykäytetystä - ja muusta hyötykäytetystä jätteestä.

PÄÄSTÖT

	2023	2022	2021*
Kasvihuonekaasut, suora ja epäsuora, Scope 1-2			
CO ₂ -ekvivalenttipäästöt, fossiilinen (tCO ₂ e), Scope 1	1 689	1 475	1 441
CO ₂ -ekvivalenttipäästöt, fossiilinen (tCO ₂ e), Scope 2, markkinaperusteinen	19 745	25 670	24 296
CO ₂ -ekvivalenttipäästöt, fossiilinen (tCO ₂ e), Scope 2, sijaintiperusteinen	10 217	-	-
CO ₂ -ekvivalenttipäästöt, biogeeninen (tCO ₂ e), Scope 1	12 681	13 168	14 428
CO ₂ -ekvivalenttipäästöt, biogeeninen (tCO ₂ e), Scope 2	29 109	30 675	33 430
Kasvihuonekaasut, epäsuora, arvoketju, Scope 3			
CO₂ -ekvivalenttipäästöt, fossiilinen (tCO₂e), Scope 3, ei-FLAG	225 588		257 826
Kategoria 1: Ostetut tuotteet ja palvelut, ei-FLAG	169 379	-	169 379
Kategoria 2: Tuotantohyödykkeet	2 790	-	2 524
Kategoria 3: Polttoaineiden tuotanto ja energiansiirto	6 980	-	6 838
Kategoria 4: Saapuva kuljetus ja jakelu	26 573	-	28 442
Kategoria 5: Toiminnasta syntyvät jätteet ja jätevesi	274	-	537
Kategoria 6: Liikematkustus	1 325	-	357
Kategoria 7: Työmatkaliikenne	1 530	-	1 105
Kategoria 9: Lähtevä kuljetus ja jakelu	15 858	-	16 348
Kategoria 12: Myytyjen tuotteiden loppukäsittely	835	-	688
CO₂ -ekvivalenttipäästöt, fossiilinen (tCO₂e), Scope 3, FLAG-päästöt	211 398	-	258 591
Scope 3 päästöt yhteensä (tCO₂e)	436 943		516 417
Merkittävät päästöt ilmaan			
VOC-päästöt (t)	6,52	6,75	6,84
Hiukkaspäästöt ilmaan (t)	1,63	1,81	4,69
Kasvihuonekaasupäästöjen intensiteetti			
kgCO ₂ e päästöt (Scope 1-2) per liikevaihto (€)	0,03 kgCO ₂ e/€	-	-
kgCO ₂ e päästöt (Scope 1-3) per liikevaihto (€)	0,63 kgCO ₂ e/€	-	-

FLAG (Forest, land and agriculture), eli maankäytön päästöt viljasta ja viinistä raportoidaan erillisenä kategoriana osana Scope 3 päästöjä

* Scope 3 päästöjen laskenta on tarkennettu vuoden 2021 osalta, ja lukuihin on lisätty Globus Wine sekä FLAG-päästöjen osuus on laskettu

ANORAN TUOTANTOLAITOSTEN YMPÄRISTÖTUNNUSLUVUT

Ympäristötavoite	2023				2022				2021		
	Koskenkorva	Rajamäki	Gjelleråsen	Globus Wine, Køge	Koskenkorva	Rajamäki	Gjelleråsen	Globus Wine, Køge	Koskenkorva	Rajamäki	Gjelleråsen
Energiätehoisuus (MWh/m ³ tai t tuotetta) *	1,00	0,34	0,33	0,06	0,91	0,32	0,28	0,03	0,81	0,31	0,27
Veden käytön tehokkuus (m/m ³ tai t tuotetta)	4,09	2,43	2,26	0,50	2,99	2,03	2,03	0,46	2,05	2,47	1,90
Jäteveden laatu (kg COD/m ³ tai t tuotetta)	3,47	3,34	13,00	-	4,45	2,48	-	-	4,24	2,14	13,90
Jättemateriaalin määrä (kg/m ³ tuotetta) **	-	26,13	15,4	8,10	-	24,83	19,00	9,67	-	23,46	20,94

* Gjelleråsen: MWh/tuotettu hyödyke, Globus Wine, Køge: MWh/m³ viiniä

** Koskenkorvan tehtaalla ei seurata jättemateriaalin määrän tunnuslukua, koska se ei ole oleellinen ko. yksiköille.

Ihmiset

ANORAN VEROJALANJÄLKI

Tiedot tilikaudelta 2023	Yhteensä	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Muut maat
Tilikaudelta maksetut verot, M€						
Yhteisövero	5,0	2,3	2,3	0,3	0,1	0,0
Kiinteistövero	0,5	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0
Työnantajamaksut	17,6	8,1	5,6	3,7	0,2	0,0
Tilikaudelta tilittävät verot						
Arvonlisäverot, myynnit	534,6	142,5	110,4	225,8	38,8	17,1
Arvonlisäverot, hankinnat	190,4	56,8	44,2	86,8	4,0	6,7
Valmisteverot	902,0	233,4	159,8	447,0	32,3	29,6
Ennakonpidätykset	25,7	7,3	4,4	7,6	5,0	1,4
Mahdolliset muut verot (mm. lähdeverot)	11,3	0,1	1,1	0,0	9,6	0,4
Liikevaihto maittain eriteltyä, M€	843,4	286,0	185,7	193,5	125,7	52,5
Tulos ennen veroja maittain eriteltyä, M€	-40,1	-8,5	-17,5	-14,2	-2,5	2,6
Henkilöstö maittain eriteltyä *	1 219	416	171	360	171	101

Taulukossa on esitetty merkittävimmät verot ja veronluonteiset maksut, jotka yhtiö on paikallisten lakien mukaan velvollinen maksamaan tai perimään.

Muut maat (Viro, Latvia, Saksa ja Ranska) on esitetty yhtenä kokonaisuutena, koska eivät täytä erillisinä raportointikohteina olennaisuusrajana pidettyä 10 % osuutta konsernin liikevaihdosta.

* Tilanne 31.12.2023

TYÖSUHTEEN MUOTO, VAKINAISET / MÄÄRÄAIKAISET, OSA-AIKAISET / KOKOPÄIVÄISET 2023 (TILANNE VUODEN LOPUSSA)

	Osa-aikaiset	Kokoaikaiset	Vakinaiset	Määräaikaiset
Miehet	7	764	748	23
Naiset	16	432	430	18
Muu tai ei halua sanoa	0	0	0	0
Anora yhteensä	23	1196	1178	41

IKÄ- JA SUKUPUOLIJAKAUMA 2023 (TILANNE VUODEN LOPUSSA)

	<30 vuotta	30-50 vuotta	>50 vuotta
Hallitus *			
Naiset	0 %	0 %	33 %
Miehet	0 %	22 %	44 %
Muu tai ei halua sanoa	0 %	0 %	0 %
Johtoryhmä			
Naiset	0 %	0 %	29 %
Miehet	0 %	14 %	57 %
Muu tai ei halua sanoa	0 %	0 %	0 %
Toimihenkilöt			
Naiset	2 %	29 %	18 %
Miehet	2 %	30 %	19 %
Muu tai ei halua sanoa	0 %	0 %	0 %
Työntekijät			
Naiset	2 %	10 %	7 %
Miehet	8 %	42 %	31 %
Muu tai ei halua sanoa	0 %	0 %	0 %

Laskettu prosentteina työntekijäkategorista (esim. naispuoliset hallitukset jäsenet, >50 vuotta, prosentteina koko hallituksen jäsenistä)

* Sisältäen seitsemän osakkeenomistajien valitsemaa ja kaksi Anoran työntekijöiden valitsemaa hallituksen jäsentä. Prosentit eivät täsmää tarkasti 100 %:iin pyöristyksen vuoksi

Tuote

KIERRÄTYSMATERIAALIT ANORAN PAKKAUKSISSA *

Kuluttajapakkaus	Anora 2023	Anora 2022	Altia 2021	Arcus 2021
Lasipullot				
Pakkausmateriaalit (t)	25 135	15 029	9 746	4 902
% kierrätysmateriaali	50 %	34 %	30 %	47 %
Muovipullot				
Pakkausmateriaalit (t)	1 484	1 136	1 000	283
% kierrätysmateriaali	22 %	21 %	20 %	1 %
Hanapakkaukset				
Pakkausmateriaalit (t)	2 395	822	321	551
% kierrätysmateriaali	18 %	29 %	45 %	20 %

* Yllä olevat luvut koskevat Anoran omaa tuotantoa sekä omia brändejä. Etiketit ja sulkijat eivät ole mukana luvuissa. Globus Winen luvut sisältyvät laskentaan 2023 alkaen.

Raportointiviitekehys

Raportoinnin kuvaus

Anora julkaisee vuoden 2023 vastuullisuustietonsa osana vuoden 2023 vuosikertomusta, sen vastuullisuusosiossa.

Anora on raportoinut vastuullisuustietoja vuodesta 2008. Raportti julkaistaan yhtiön verkkosivustolla kerran kalenterivuodessa englanniksi ja suomeksi. Anora julkaisee myös muita kuin taloudellisia tietoja koskevan selvityksen, jossa kuvataan yleisesti yhtiön lähestymistapa ympäristö-, yhteiskunta-, henkilöstö- ja ihmisoikeusasioihin sekä korruption ja lahjonnan vastaisiin toimiin. Tämä selvitys on linjassa EU-direktiivin kanssa, joka koskee muiden kuin taloudellisten tietojen sekä monimuotoisuutta koskevien tietojen julkaisemista. Yhtiö raportoi taksonomiakelpoisuudestaan osana taksonomia-asetusta (EU) 2020/852. Yhtiö raportoi myös ilmastoon liittyvistä riskeistä ja -mahdollisuuksistaan Taskforce on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD) -suositusten ja -ohjeiden perusteella.

EU:n kestävyysraportointidirektiivin (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) mukaiset raportointivaatimukset tulivat voimaan tammikuussa 2024, ja osa näistä pakollisista raportointivaatimuksista on jo huomioitu vuoden 2023 vastuullisuusraportissamme. Anora julkaisee ensimmäisen CSRD:n mukaisen raporttinsa vuonna 2025, koskien tietoja tilikaudelta 2024.

Vastuullisuusraportoinnin laajuus

Vuosikertomuksen 2023 vastuullisuusosioon sisältyy yleisiä ja olennaisia tietoja Anoran toimintojen taloudellisista, yhteiskunnallisista ja ympäristöllisistä vaikutuksista 1. tammikuuta 2021 ja 31. joulukuuta 2023 väliseltä ajalta. Altia ja Arcus fuusioituivat Anoraksi 1. syyskuuta 2021, ja historiatiedot vuodelta 2021 raportoidaan osittain erikseen kahden fuusiota edeltävän yhtiön osalta, ja tämä on osoitettu selkeästi raportissa. Anora hankki Globus Winen 1. heinäkuuta 2022, ja sitä koskevat vastuullisuustiedot sisältyvät Anoran 2022 ja 2023 lukuihin koko vastaavien vuosien osalta, mutta laskentaeroista johtuen on joitain poikkeuksia, jotka on merkitty selkeästi raporttiin. Larsenin divestointi saatiin päätökseen syyskuun 2023 lopussa, ja Larsenin Cognacin tehtaan vastuullisuustiedot sisältyvät Anoran lukuihin syyskuun 2023 loppuun saakka.

Anora raportoi vastuullisuudesta Global Reporting Initiative (GRI) -raportointiohjeistukseen mukaisesti.

Ympäristötiedot

Ympäristövastuuta koskevat raportoidut tavoitteet ja tunnusluvut keskittyvät Anoran omiin toimintoihin. Anoran oman toiminnan ympäristövaikutukset syntyvät Koskenkorvan, Rajamäen, Gjelleråsenin, Køgen (Globus Wine), Tabasalun, Brunnan, Cognacin ja Atlungstadin tuotantolaitoksilla sekä Anoran toimistoilla, joista neljän ensimmäisen mainitun tuotantolaitoksen vaikutukset ovat merkittävimmät. Logistiikkayhtiö Vectura toimii Gjelleråsenin tiloissa, ja sen ympäristötiedot on laskettu mukaan Gjelleråsenin lukuihin.

Anora raportoi päästöluokkien Scope 1-3 kasvihuonekaasupäästöt GHG-protokollan mukaisesti. Scope 1 -päästöt ovat suoria, Anoran omasta tuotannosta ja ajoneuvoista peräisin olevia päästöjä. Scope 2 -päästöt ovat epäsuoria päästöjä, jotka ovat peräisin ulkopuolelta ostetusta energiasta, jota käytetään yhtiön omassa toiminnassa. Scope 3-päästöt ovat Anoran arvoketjusta, ja osana arvoketjun päästöjä Anora raportoi maan- ja metsänkäytön FLAG (Forest, Land and Agriculture) -päästönsä. Anora on laskenut arvoketjunsä (Scope 3) kasvihuonekaasupäästöt ensimmäisen kerran vuonna 2022 koskien vuotta 2021. Vuoden 2023 aikana Anora on päivittänyt tämän vertailuvuoden (2021) laskelman lisäämällä siihen Globus Winen datan sekä laskemalla FLAG-päästöt, sekä laskenut samoilla kriteereillä vuoden 2023 Scope 3 päästöt.

Anora laskee vuotuisten hiilidioksidipäästöjen vähentymisen edelliseen raportointivuoteen verrattuna sekä vuoden 2014 lähtötasoon verrattuna. Lähtövuodeksi on valittu Koskenkorvan biovoimalaitoksen rakentamis- ja käyttöönottovuosi.

Anora ei tuota mitään muita välittömiä kasvihuonekaasupäästöjä kuin hiilidioksidipäästöjä (CO₂). Ostetusta energiasta peräisin olevat hiilidioksidipäästöt on laskettu markkinaperusteisella laskentatavalla kertomalla energiankulutus sen tuotantoa vastaavalla päästökijällä (kg CO₂/GWh). Anora on laajentanut Scope 2 -laskentaansa vuonna 2023 ja raportoi myös sijaintiperusteiset Scope 2 -päästönsä markkinaperusteisten päästöjen ohella.

Laskelmiin on käytetty seuraavia päästökertoimien lähteitä:

- **Höyry:** paikalliset höyryn toimittajat
- **Sähkö:** maakohtaiset eurooppalaiset jäännösjakaumatiedot
- **Kaukolämpö:** paikalliset kaukolämmön toimittajat
- **Maakaasu, polttoaineet ja nestekaasu:** DEFRA (Department for Environment, Food & Rural Affairs)

Kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi Anora raportoi VOC-päästöt sekä ilmaan vapautuvat hiukkaspäästöt. Anoran omissa toiminnoissa ei aiheudu muita päästöjä ilmakehään.

Henkilöstötiedot

Henkilöstötietojen lähteinä on käytetty Anoran yhtenäistä henkilöstöhallinnon järjestelmää, sekä paikallisia palkanlasku- ja raportointijärjestelmiä, eikä tietoihin sisälly olettamuksia. Tapaturmataajuuksien raportoinnissa ei huomioida työmatkoja. Sovellettavat laskentamallit sekä mahdolliset erot ja esittämistapaerot edellisten vuosien vastuullisuusraportointiin kuvataan tarvittaessa osana näitä kaavoja ja taulukoita.

Varmennus

Tämä on Anoran ensimmäinen vastuullisuusraportti, joka on varmennettu kolmannen osapuolen toimesta.

GRI-sisältöindeksi

Koodi	GRI-sisältö	Sijainti Anoran vuosikertomuksessa 2023	Kommentit
GRI 2: Yleinen sisältö (2021)			
Organisaation kuvaus ja raportointikäytännöt			
2-1	Organisaation yleistiedot	Tämä on Anora, s. 2 ; Hallituksen toimintakertomus, s. 25 ; Takakansi, s. 210	
2-2	Vastuullisuusraportointiin sisältyvät yhtiöt	Raportointiviitekehys, s. 95-96 ; katso kommentit	Anoran vastuullisuusraportin laajuus vastaa Anoran taloudellisen raportin laajuutta. Raportointitavassa ei ole eroja standardissa esitettyjen tietojen tai olennaisten aiheiden välillä, ellei toisin mainita. Vähemmistöosuuksia koskevien tietojen oikaisut eivät ole sovellettavissa Anoran kontekstissa.
2-3	Raportointijakso, julkaisuväli ja yhteyshenkilö	Raportointiviitekehys, s. 95-96 ; Takakansi, s. 210 ; katso kommentit	Raportti on julkaistu 20.3.2024
2-4	Oikaisut aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Katso kommentit	Ei oikaisuja vuonna 2023.
2-5	Raportoinnin varmennus	Raportointiviitekehys, s. 95-96 ; Varmennusraportti, s. 103-104	
Toimialat ja työntekijät			
2-6	Toimialat, arvoketju ja muut liiketoimintasuhteet	Tämä on Anora, s. 2 ; Liiketoimintakatsaus, s. 14-21 ; Anoran arvoketju, s. 65 , Raportointiviitekehys, s. 95	
2-7	Palkansaajat	Ihmiset, s. 77-81 , Liitteet, s. 93 ; katso kommentit	Raportoitu osittain. Työsuhteen tyyppiä alueittain ei raportoida, koska joillain alueilla on hyvin vähän työntekijöitä, ja yksittäiset henkilöt voitaisiin tunnistaa datasta.
2-8	Tietoa muista työntekijöistä	Katso kommentit	Muita kuin omia työntekijöitä on arviolta 100 henkilötyövuosina mitattuna. Muut kuin omat työntekijät työskentelevät pääasiassa Anoran tuotantolaitoksilla tuotanto- tai logistiikkatehtävissä.
Hallinnointi			
2-9	Hallintorakenne ja kokoonpano	Hallinnointi 2023, s. 106-108 , 111-113 , 120-122 ; katso kommentit	Anora ei tällä hetkellä kerää tai luovuta tietoja hallituksensa aliedustettujen ryhmien edustuksesta luottamuksellisuussyistä. Anoran työntekijät ovat valinneet kaksi jäsentä hallitukseen.
2-10	Hallituksen nimittäminen ja valitseminen	Hallinnointi 2023, s. 106-107	
2-11	Hallituksen puheenjohtaja	Katso kommentit	Hallituksen puheenjohtaja ei ole yhtiön johtoryhmässä.
2-12	Hallituksen rooli vaikuttavuuden johtamisessa	Vastuullisuuden hallinnointi, s. 33	
2-13	Vaikuttavuuden johtamisen vastuunjako	Vastuullisuuden hallinnointi, s. 33	
2-14	Hallituksen rooli vastuullisuusraportoinnissa	Hallituksen toimintakertomus, s. 41 ; katso kommentit	Anoran hallitus tarkistaa ja hyväksyy vuosikertomuksen sekä sen sisältämät tiedot, sisältäen vastuullisuustiedot ja olennaiset aiheet.
2-15	Eturistiriitojen välttäminen	Hallinnointi 2023, s. 109 ; katso kommentit	Eturistiriitoja ei ole havaittu hallitusten jäsenten riippumattomuusarvioinnissa esitettyjen tietojen lisäksi.

Koodi	GRI-sisältö	Sijainti Anoran vuosikertomuksessa 2023	Kommentit
2-16	Kriittisistä huolenaiheista viestiminen	Hallituksen toimintakertomus, s. 38-39	
2-17	Hallituksen kollektiivinen tieto kestävästä kehityksestä	Katso kommentit	Toimitusjohtaja käy läpi Anoran vastuullisuustiekartan ja muut ESG-aiheet yhtiökokouksessa. Vastuullisuustyö ja -saavutukset ovat aina sisällytettynä kvartaalipuheluihin osakkeenomistajien ja analyytikoiden kanssa. Hallitus hyväksyy vuosikertomuksen sekä sen sisältämät tiedot, sisältäen vastuullisuustiedot ja olennaiset aiheet. Tarkastusvaliokunta keskustelee tarkemmista vastuullisuusaiheista yrityksen vastuullisuustiimin kanssa.
2-18	Hallituksen suorituksen arviointi	Katso kommentit	Tarkastusvaliokunta tilasi sisäisen auditoinnin arvioidakseen Anoran vastuullisuuden hallinnon vuonna 2023, mikä sisälsi myös hallituksen ja tarkastusvaliokunnan roolien arvioinnin. Sisäisen auditoinnin havaintojen käsittelemiseksi on laadittu toimintasuunnitelmat, joille on määritetty vastuuhenkilöt tai -yksiköt sekä määräjät.
2-19	Hallituksen ja ylimmän johdon palkitseminen	Palkitsemisraportti 2023, s. 114-118 ; Katso kommentit	Vuoden 2023 aikana johtajille tai hallituksen jäsenille ei maksettu sopimuksen allekirjoituspalkkioita tai rekrytointikannustimia. Vuonna 2023 ei toteutettu palkkioiden takaisinperintää.
2-20	Palkitsemisen määrittelykäytännöt	Palkitsemisraportti 2023, s. 106-107, 114-118	
2-21	Vuosittaisen kompensaaion suhdeluku	Palkitsemisraportti 2023, s. 116	
Strategia, politiikat ja toimintatavat			
2-22	Lausunto kestävästä kehityksen strategiasta	Liiketoimintakatsaus, s. 12	
2-23	Politiikat, joihin yhtiö on sitoutunut	Hallituksen toimintakertomus, s. 33-40	
2-24	Politiikkojen ja ohjeistusten jalkauttaminen	Hallituksen toimintakertomus, s. 35-40	
2-25	Negatiivisten vaikutusten korjaaminen	Katso kommentit	Ei sovellettavissa. Anoralla ei ole muita epäkohtien raportointiin tarkoitettuja kanavia sen organisaatiotasoisien raportointijärjestelmien, tavanomaisten ihmisoikeusprosessien ja Whistleblowing-ilmoituskanavan lisäksi. Mikäli negatiivisia vaikutuksia ilmenee, Anora ryhtyy yksilöllisesti suunniteltuihin toimiin niiden hoitamiseksi ja korjaamiseksi perustuen toteutuneisiin vaikutuksiin ja saatavilla olevaan tietoon.
2-26	Tietoa yritysten toiminnan vaikutuksiin liittyvien huolenaiheiden ilmoittamisesta ja avun saamisesta	Hallituksen toimintakertomus, s. 38 ; Ihmiset, s. 76	
2-27	Lakien ja sääntöjen noudattaminen	Katso kommentit	Anoralle ei määrätty seuraamuksia lakien ja määräysten rikkomisesta raportointikauden aikana.
2-28	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Vastuullisuus, s. 63-64	
Sidosryhmävuorovaikutus			
2-29	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	Vastuullisuus, s. 64	
2-30	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	Katso kommentit	Suurin osa (85 prosenttia) Anoran työntekijöistä kuuluu työehtosopimusten piiriin, lukuun ottamatta Latviaa ja Viroa, joissa työehtosopimuksia ei ole yleisestikään. Paikalliset lait ja työehtosopimukset määrittävät työsuhteen ehdot Latviassa ja Virossa.

Koodi	GRI-sisältö	Sijainti Anoran vuosikertomuksessa 2023	Kommentit
GRI 3: Olennaiset aiheet (2021)			
3-1	Olennaisten aiheiden määrittely	Hallituksen toimintakertomus, s. 33–34	
3-2	Olennaiset aiheet	Hallituksen toimintakertomus, s. 34	
3-3	Olennaisten aiheiden johtaminen	Hallituksen toimintakertomus, s. 35–40 ; Planeetta, s. 67–74 ; Ihmiset, s. 76–84 ; Tuote, s. 85–89	
200: Taloudelliset standardit			
201: Taloudelliset tulokset (2016)			
201-1	Suoran taloudellisen arvon tuottaminen ja jakaminen	Ihmiset, s. 84 ; Liitteet, s. 93 ; Katso kommentit	Anora raportoi tuotetun suoran taloudellisen lisäarvon ja jakautuneen taloudellisen arvon. Tuloksena säilytettävä taloudellinen arvo on -19,3 miljoonaa euroa. Anora ei julkista tarkempia maakohtaisia tietoja eikä tarkempia tietoja pääomantarjoajille suoritetuista maksuista.
205: Korruptionvastaisuus (2016)			
205-2	Korruptionvastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	Hallituksen toimintakertomus, s. 38–39 ; Katso kommentit	Jokainen työntekijä, mukaan lukien Anoran hallitus, on perehtynyt yhtiön eettisiin periaatteisiin, mukaan lukien lahjonnan ja korruption vastaisen toiminnan ohjeet, minkä vuoksi yksityiskohtaisia erittelyjä työntekijäryhmittäin tai alueittain ei raportoida. Vastaavasti Anoralla on toimittajien eettiset periaatteet, mukaan lukien lahjonnan ja korruption vastaisen toiminnan ohjeet, jotka Anora edellyttää kumppaneitaan allekirjoittamaan. Yksityiskohtaisempaa tietoa korruption vastaisen toiminnan koulutuksista ei ole tällä hetkellä saatavilla, ja tiedon kerääminen on Anoralla kehitysvaiheessa.
205-3	Vahvistetut korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	Katso kommentit	Ei tapauksia vuonna 2023
207: Verot (2019)			
207-1	Lähestymistapa verotukseen	Ihmiset, s. 84 ; Liitteet, s. 93	
207-2	Verohallinto, -hallinta ja riskien kontrolloiminen	Hallituksen toimintakertomus, s. 53–54 ; Ihmiset, s. 84 ; katso kommentit	Anoran veroihin liittyvät riskit ja lähestymistapa niiden tunnistamiseen, hallintaan ja seurantaan on integroitu yritystason riskienhallintaprosessiin. Anoralla on riippumattoman kolmannen osapuolen ylläpitämä Whistleblowing-ilmoituskanava, joka on avoin kaikille työntekijöille ja ulkopuolisille sidosryhmille, jotta he voivat ilmaista huolenaiheensa organisaation liiketoimien ja veroaiheiden suhteen.
300: Ympäristöstandardit			
301: Materiaalit (2016)			
301-1	Käytetyt materiaalit painon tai määrän mukaan	Liitteet, s. 90 ; katso kommentit	Anora on tunnistanut tämän indikaattorin olennaiseksi ja raportoi materiaalien käytön kokonaismäärän, mutta ei tällä hetkellä pysty raportoimaan jaottelua uusiutuviin ja uusiutumattomiin materiaaleihin. Yhtiö pyrkii kehittämään toimiaan voidakseen raportoida puuttuvat tiedot lähitulevaisuudessa.
301-2	Kierrätetyn materiaalin osuus	Liitteet, s. 90 ; katso kommentit	Data kierrätetystä materiaalista raportoidaan Anoran oman tuotannon ja omien merkien pakkausmateriaalin osalta (pois lukien etiketit ja sulkijat).
302: Energia (2016)			
302-1	Organisaation oma energiankulutus	Liitteet, s. 91	
302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	Planeetta, s. 66–69 ; Liitteet, s. 91–92	Anoran kokonaisenergiankulutus kasvoi noin 0,9 % vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022.

Koodi	GRI-sisältö	Sijainti Anoran vuosikertomuksessa 2023	Kommentit
303: Vesi ja jätevedet (2018)			
303-1	Vesi jaettuna resurssina	Hallituksen toimintakertomus, s. 34, 36; <u>Planeetta, s. 71, 73; Liitteet, s. 91-92; katso kommentit</u>	Anoran tuotantolaitokset eivät toimi alueilla, joissa on pulaa vedestä. Anora noudattaa viranomaisten asettamia rajoituksia veden ottamiselle ja mittaa sekä seuraa säännöllisesti pohjaveden korkeutta. Anora tunnistaa veteen liittyviä vaikutuksia ja riskejä esimerkiksi osana jatkuvaa ISO 14001 -standardin mukaista ympäristöhallintaa tuotantolaitoksillaan. Veteen liittyvät tavoitteemme asetetaan ja niitä seurataan osana vastuullisuustiekarttaamme. Lisätietoa Anoran vesivarojen huolehtimisesta löytyy englanniksi verkkosivuiltamme: https://assets.ctfassets.net/197jjpt91b9r/22PYqOEccPH9SGu0Zwzlok/2f12403228055bf580c69591f7c63739/Water_management_at_Anora.pdf
303-2	Jätevesien vaikutusten hallinta	<u>Planeetta, s. 71; katso kommentit</u>	Kaikki Anoran jätevedenkäsittelylaitokset toimivat paikallisten viranomaisten asettamien paikallisten ympäristölupien ja paikallisen lainsäädännön rajoissa. Vähimmäisvaatimukset jätevesipäästöjen laadulle määrittävät paikalliset viranomaiset, jotka huomioivat myös vesistön profiiliin asianmukaisia lupia määrittäessään. Lisätietoa Anoran vesivarojen huolehtimisesta löytyy englanniksi verkkosivuiltamme https://assets.ctfassets.net/197jjpt91b9r/22PYqOEccPH9SGu0Zwzlok/2f12403228055bf580c69591f7c63739/Water_management_at_Anora.pdf
303-5	Vedenkulutus	<u>Liitteet, s. 91-92; katso kommentit</u>	Anora raportoi vain kokonaisvedenkulutuksen, joka pohjimmiltaan vastaa vedenoton määrää. Pääasialliset veden lähteet ovat joko pohjavettä tai kunnallista vettä, mutta tarkkoja kulutustietoja lähdekohtaisesti ei ole tällä hetkellä saatavilla. Yhtiö pyrkii raportoimaan tarkempia tietoja lähitulevaisuudessa.
305: Päästöt (2016)			
305-1	Suorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 1)	<u>Planeetta, s. 67-70; Liitteet, s. 91; Raportointiviitekehys, s. 95</u>	
305-2	Epäsuoran energian kasvihuonekaasupäästöt (Scope 2)	<u>Planeetta, s. 67-70; Liitteet, s. 91; Raportointiviitekehys, s. 95</u>	
305-3	Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3)	<u>Planeetta, s. 67-70; Liitteet, s. 91</u>	
305-4	Kasvihuonekaasupäästöjen intensiteetti	<u>Liitteet, s. 91</u>	
305-7	Typen ja riken oksidit ja muut merkittävät päästöt ilmaan	<u>Liitteet, s. 91; katso kommentit</u>	Kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi Anora raportoi sen VOC-päästöt ja hiukkaspäästöt, sisältäen kaikki Anoran toiminnat. Anoran toiminnasta ei synny muita päästöjä ilmaan.
306: Jätevedet ja jätteet (2020)			
306-1	Jätteen syntyminen ja jätteen merkittävät vaikutukset	<u>Planeetta, s. 66, 70, 74; Tuote, s. 88-89; Liitteet, s. 90-91</u>	
306-2	Jätteen merkittävien vaikutusten hallinta	<u>Planeetta, s. 66-67, 74; Tuote, s. 87-89; Liitteet, s. 90-91</u>	
306-3	Syntyneet jätteet	<u>Liitteet, s. 90-91; katso kommentit</u>	Anora raportoi jätteensä kokonaismäärän jaoteltuna vaaralliseen -, kaatopaikka-, poltettuun- ja kierrätettyyn jätteeseen. Jätteen kokonaismäärä koostuu raportoiduista jätelajeista.
306-5	Jätteiden ohjaaminen loppukäsittelyyn	<u>Liitteet, s. 90-91; katso kommentit</u>	Anora raportoi jätteensä kokonaismäärän jaoteltuna vaaralliseen -, kaatopaikka-, poltettuun - ja kierrätettyyn jätteeseen. Kaikki vaaralliset jätteet on raportoitu vaarallisessa jätteessä, ja Anora pyrkii tulevaisuudessa raportoimaan sen eri kierrätysmenetelmien osuudet. Vaarattoman jätteen määrä voidaan laskea kaavalla: jätteen kokonaismäärä - vaarallinen jäte.

Koodi	GRI-sisältö	Sijainti Anoran vuosikertomuksessa 2023	Kommentit
308: Toimittajien ympäristöarviointi (2016)			
308-2	Toimitusketjun negatiiviset ympäristövaikutukset ja toiminnot näiden korjaamiseksi	Planeetta, s. 67-74 ; katso kommentit	Anora on tunnistanut tämän indikaattorin olennaiseksi ja raportoi toimintatavoistaan edistää vastuullisuutta toimitusketjuissaan, mutta ei tällä hetkellä pysty raportoimaan tarkkaa lukua arvioiduista toimittajista. Anora yhtenäistää ympäristöarviointiprosessejaan ja yhteistyötään toimittajien kanssa.
400: Sosiaaliset standardit			
403: Työterveys- ja turvallisuus (2018)			
403-1	Työterveyden ja -turvallisuuden johtamisjärjestelmät	Hallituksen toimintakertomus, s. 37-38 ; Ihmiset, s. 78-79 ; katso kommentit	ISO 45001:2018 Työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmä -sertifikaatti kattaa Anoran toiminnan Suomessa. Järjestelmä kattaa kaikki työpaikalla olevat työntekijät. Muissa toimintamaissaan Anora toimii Laatu-, turvallisuus- ja ympäristöpolitiikkaansa mukaisesti.
403-2	Vaarojen tunnistaminen, riskien arviointi, tapauksien tutkinta	Hallituksen toimintakertomus, s. 54-55 ; Ihmiset, s. 79 ; katso kommentit	Anoran prosessien, toimintakäytäntöjen sekä toistuvien koulutusten avulla työntekijät voivat tunnistaa työhön liittyviä riskejä ja arvioida riskejä niiden pienentämiseksi. Anora kannustaa työntekijöitään poistumaan sellaisista työtilanteista, joiden he uskovat voivan aiheuttaa vammoja tai terveysongelmia, ja ilmoittamaan läheltä piti -tilanteista tai muista havainnoista Anoran turvallisuushavainnointijärjestelmän kautta. Työntekijät voivat raportoida havainnoistaan vilpittömästi ilman pelkoa kostotoimista.
403-3	Työterveyspalvelut	Ihmiset, s. 78-79 ; katso kommentit	Työterveyspalvelut kattavat kaikki Anoran työntekijät paikallisen lainsäädännön mukaisesti. Henkilöstöhallinto arvioi palveluiden laatua ja työntekijä voi helposti tavoittaa maantieteellisesti laajat terveyspalvelut.
403-4	Työntekijöiden osallistuminen ja konsultointi työterveys- ja turvallisuusasioihin sekä näistä viestiminen työntekijöille	Ihmiset, s. 78-79 ; katso kommentit	Työntekijät osallistuvat säännöllisesti työterveyteen ja turvallisuuteen liittyvään konsultaatioon ja viestintään terveys- ja turvallisuuskomitean, kyselyjen, havainto- ja läheltä piti-tilanteiden raportointien sekä toistuvien työterveys- ja turvallisuustapaamisten kautta. Työsuojelutoimikunnat tapaavat paikallisten lainsäädännöllisten vaatimusten mukaisesti kullakin toimipaikalla. Suomessa kaikilla toimipaikoilla on puolivuositainen yhteistapaaminen ja kavrtaaleittainen tapaaminen toimipaikoittain. Työsuojelutoimikuntien vastuut ja toiminta määräytyvät paikallisen lainsäädännön ja käytäntöjen mukaisesti kattaen asiat, joilla voi olla vaikutusta työntekijöiden turvallisuuteen, terveyteen tai työkykyyn. Tehdaspäällikkö osallistuu toimikuntien kokouksiin varmistaakseen päätösten toimeenpanon. Työsuojeluorganisaatiot ja edustajat selvittävät työympäristön olosuhteita ja arvioivat mahdollisia riskejä sekä ennaltaehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä.
403-5	Työntekijöiden koulutus työterveyteen ja -turvallisuuteen	Ihmiset, s. 79-80 ; katso kommentit	Anoran tapaturmaraportointi kattaa kaikki työntekijät ja Anoran tiloissa työskentelevät, jotka eivät ole Anoran työntekijöitä. Anora seuraa sisäisesti mittareita, jotka sisältävät muut kuin Anoran omat työntekijät.
403-6	Työntekijöiden terveyden edistäminen	Ihmiset, s. 78-80 ; katso kommentit	Toimintamaasta riippuen ylimääräiseen terveydenhuoltoon voi kuulua mm. erikoislääkärin palvelut tai muut lääketieteelliset- tai kuntoutuspalvelut.
403-7	Liiketoimintasuhteisiin suoraan liittyvien työterveys- ja turvallisuusvaikutusten estäminen ja lieventäminen	Hallituksen toimintakertomus, s. 37-38 ; Ihmiset, s. 83-84	

Koodi	GRI-sisältö	Sijainti Anoran vuosikertomuksessa 2023	Kommentit
403-9	Työhön liittyvät tapaturmat	Ihmiset, s. 80–81 ; katso kommentit	Vuonna 2022 hankitulta Globus Winelta on raportoitu sisäisesti turvallisuusdataa vuoden 2023 viimeisen vuosineljänneksen ajalta, mutta nämä tiedot eivät vielä sisälly Anoran konsernin laajuisiin turvallisuuslukuihin. Saksa ja Vingruppen Ruotsi eivät sisälly lukuihin, koska dataa ei toistaiseksi ole saatavilla näiden osalta. Anoran tavoitteena on kerätä nämä tiedot ja sisällyttää ne turvallisuusdataansa tulevaisuudessa. Turvallisuusdata divestoidusta Larsenista sisältyy lukuihin syyskuuhun 2023 asti. Raportoitu sairauspoissaoloprosentti ja tapaturmaraportointi kattaa ainoastaan omat työntekijät. Anora seuraa kumppaniperusteisia mittareita ainoastaan sisäisesti. LTIF ja TRIF -tiedot perustuvat 1 958 630 työtunnin kokonaismäärään. Vakavia työtapaturmia ei sattunut vuonna 2023.
404: Koulutus ja henkilöstön kehittäminen (2016)			
404-1	Keskimääräiset koulutustunnit työntekijää kohden	Ihmiset, s. 81 ; katso kommentit	Raportoitu osittain, lukuja ei ole eritelty sukupuolen ja työntekijäkategorian mukaan. Globus Winen työntekijät eivät ole mukana laskennassa, sillä koulutustuntien määrä ei ollut saatavilla.
404-2	Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	Ihmiset, s. 81 ; katso kommentit	Henkilöstön osaamisen parantamiseksi Anoran verkkokoulutusta pilottitettiin n. 30 työntekijällä, minkä jälkeen se laajennettiin koskemaan koko Anoraa.
404-3	Kehityskeskustelut ja suoritusten arvioinnit	Katso kommentit	Tällä hetkellä ei ole saatavilla tietoja yleisen suoritus- ja urakehitysarvioinnin käyneistä työntekijöiden prosenttiosuudesta, ja Anora pyrkii parantamaan raportointiaan lähitulevaisuudessa.
405: Monimuotoisuus ja yhtäläiset mahdollisuudet (2016)			
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	Liiketoimintakatsaus, s. 24 ; Ihmiset, s. 80–81 ; Liitteet, s. 93 ; Hallinnointi, s. 107	
414: Toimittajien sosiaalisen vastuun arviointi (2016)			
414-2	Negatiiviset sosiaaliseen vastuuseen liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	Hallituksen toimintakertomus, s. 37–38 ; Ihmiset, s. 83–84 ; katso kommentit	Yhtenäisiä tietoja toimittajien tarkasta lukumäärästä ja prosenttiosuuksista ei ole vielä saatavilla, sillä Anora edelleen yhtenäistää hankintakäytäntöjään ja tietojärjestelmiään. Kaksi amfori BSCI -auditointia suoritettiin vuonna 2023.
416: Asiakkaiden terveys ja turvallisuus (2016)			
416-2	Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	Katso kommentit	Ei tapauksia vuonna 2023.
417: Markkinointiviestintä ja tuoteinformaatio (2016)			
417-3	Markkinointiviestintään liittyvien lakien, säännösten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset	Katso kommentit	Ei tapauksia vuonna 2023.
Anoran omat vastuullisuusindikaattorit			
	Alkoholittomien - ja matala-alkoholisten juomien osuus nettomyynnistä	Hallituksen toimintakertomus, s. 40	
	Uudistavasti viljellystä ohrasta tuotetun etanolin osuus	Katso kommentit	Osuus oli 0,33 % vuonna 2023. Sitä mitataan uudistavasti viljellyn ohran käytetystä kilomäärästä per vuosi, ja osuus lasketaan jakamalla uudistavasti viljellystä ohrasta tuotetun etanolin osuus normaalin etanolin määrästä, jota on käytetty Anoran omiin tuotteisiin Rajamäen tuotantolaitoksella.
	Kasvihuonekaasupäästöt, Scope 1-3, (tCO ₂ e), markkinaperusteinen	Liitteet s. 91 ; katso kommentit	Anoran fossiiliset Scope 1-3 päästöt olivat 457 542 tCO ₂ e vuonna 2023. Laskenta sisältää Scope 1-2 markkinaperusteiset- sekä Scope 3 (Kategoria 1-7 & 9) päästöt.
	Poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LTIF)	Ihmiset s. 80	

Riippumattoman varmentajan varmennusraportti

Käännös englanninkielisestä tekstistä (alkuperäinen)

Anora Group Oyj:n johdolle

Olemme Anora Group Oyj:n (myöhemmin myös yhtiön) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet tietyt vastuullisuustiedot raportointikaudelta 1.1.-31.12.2023 Anora Group Oyj:n vuosikertomuksessa 2023 (jäljempänä Tietyt vastuullisuus tiedot).

Tietyt vastuullisuustiedot

Rajoitetun varmuuden antavan toimeksiantomme kohteena olivat GRI Standards of the Global Reporting Initiative – standardien mukaiset tunnusluvut sekä yhtiön omat raportointiohjeet, jotka on identifioitu yhtiön Vuosikertomuksessa 2023 esitetystä GRI-indeksissä.

Johdon vastuu

Anora Group Oyj:n johto vastaa Tiettyjen vastuullisuustietojen laatimisesta raportointikriteeristön eli Anora Group Oyj:n Vuosikertomuksessa vuodelta 2023 esitettyjen sisäisten raportointiohjeiden ja Global Reporting Initiativen GRI standardien mukaisesti. Anora

Group Oyj:n johto vastaa myös sellaisen sisäisen valvonnan järjestämisestä, jonka johto katsoo tarpeelliseksi, jotta on mahdollista laatia Tietyt vastuullisuustiedot, joissa ei ole väärinkäytöksistä tai virheistä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Varmentajan riippumattomuus ja laadunhallinta

Olemme noudattaneet IESBAn (the International Ethics Standards Board for Accountants) antamien Eettisten sääntöjen tilintarkastusammattilaisille mukaisia riippumattomuusvaatimuksia ja muita eettisiä vaatimuksia. Näiden sääntöjen pohjana ovat peruseriaatteet ovat rehellisyys, objektiivisyys, ammatillinen pätevyys ja huolellisuus, salassapitovelvollisuus ja ammatillinen käyttäytyminen.

PricewaterhouseCoopers Oy soveltaa kansainvälistä laadunhallintastandardia ISQM1, jonka mukaan tilintarkastusyhteisön on suunniteltava, otettava käyttöön ja pidettävä toiminnassa laadunhallintajärjestelmä, mukaan lukien eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettavien säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista koskevat toimintaperiaatteet ja menettelytavat.

Varmentajan velvollisuudet

Meidän velvollisuutenamme on esittää suorittamiemme toimenpiteiden ja hankkimamme evidenssin perusteella Tietyistä vastuullisuustiedoista rajoitetun varmuuden antava johtopäätös. Olemme suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin (ISAE) 3000 (uudistettu) ”Muut varmennustoimeksiannot kuin mennyttä aikaa koskevan taloudellisen informaation tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus” ja (ISAE) 3410 ”Kasvihuonekaasuraportteja koskevat varmennustoimeksiannot” mukaisesti. Nämä standardit edellyttävät, että suunnittelemme ja suoritamme toimeksiannon hankkiaksemme rajoitetun varmuuden siitä, onko Tietyissä vastuullisuustiedoissa olennaista virheellisyyttä.

Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa evidenssin hankkimistoimenpiteet ovat rajoitetumpia kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa, minkä vuoksi siinä saadaan vähemmän varmuutta kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa.

Varmennustoimeksiantoon kuuluu toimenpiteitä evidenssin hankkimiseksi Tiettyihin vastuullisuustietoihin sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu varmentajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että Tiettyissä vastuullisuustiedoissa on olennainen virheellisyys.

Olemme toteuttaneet muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Haastatelleet yhtiön ylimmän johdon edustajia;
- Tehneet yhden fyysisen toimipaikkavierailun Koskenkorvan tehtaalla Suomessa;
- Haastatelleet Tiettyjen vastuullisuustietojen sisältämien tietojen keruusta ja raportoinnista vastaavia henkilöitä konsernitasolla;
- Arvioineet yhtiön raportointiohjeiden ja menettelytapojen soveltamista;
- Testanneet tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti;
- Testanneet tietojen yhdistelyä ja suorittaneet uudelleenlaskentaa otospohjaisesti;
- Arvioineet Tiettyjen vastuullisuustietojen esittämistavan oikeellisuutta.

Rajoitetun varmuuden antava johtopäätös

Suorittamiemme toimenpiteiden ja hankkimamme evidenssin perusteella tietoomme ei ole tullut mitään, mikä antaisi meille syyn uskoa, ettei Anora Group Oyj:n Tiettyjä vastuullisuustietoja 31.12.2023 päättyneeltä raportointikaudelta ole kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu asianmukaisesti raportointikriteeristön perusteella.

Varmennusraporttiamme luettaessa on otettava huomioon Tiettyjen vastuullisuustietojen tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat luontaiset rajoitteet.

Tämä varmennusraportti on laadittu toimeksiantomme ehtojen mukaisesti. Vastaamme työstämme, varmennusraportista ja esittämästämme johtopäätöksestä vain Anora Group Oyj:lle, emme kolmansille osapuolille.

Helsingissä 19.3.2024

PricewaterhouseCoopers Oy

Tiina Puukkoniemi

Partner, KHT

Yritysvastuun raportointi- ja varmennuspalvelut

ANORA

Anora Group Oyj

PL 350, 00101 Helsinki

+358 207 013 013

communications@anora.com

www.anora.com